

IZVJEŠTAJ O PRAĆENJU SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE ZA 2023. GODINU

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

**IZVJEŠTAJ O PRAĆENJU SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE
ZA 2023. GODINA**

Impressum

Izdavač:

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću

Za izdavača:

Vesna Teršelič

Autori:

Jelena Đokić Jović, Veselinka Kastratović, Vesna Teršelič, Jurica Vitković

Lektura:

Đino Đivanović

„Projekt „Javni dijalog o sudbini ubijenih i nestalih: mi pamtimo – a vi?“ podržan je sa € 150.000,00 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.“

„Izrada ove publikacije omogućena je financijskom podrškom Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost *Documente* – Centra za suočavanje s prošlošću i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.“

Iceland
Liechtenstein **Active**
Norway **citizens fund**

**IZVJEŠTAJ O PRAĆENJU SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE
ZA 2023. GODINU**

SADRŽAJ:

---

1. Sažetak	5
2. Godišnji Izvještaj o praćenju suđenja za ratne zločine za 2023. godinu	11
3. Analiza rada odjela za ratne zločine policijskih uprava – Osvrt	12
4. Pregled rada županijskih državnih odvjetništava	13
5. Istrage	15
7. Optužnice	16
8. (Ne)Transparentnost rada županijskih državnih odvjetništava	16
9. Pregled rada nadležnih sudova za ratne zločine	17
10. Dugotrajnost kaznenih postupaka	17
11. Pravni položaj i problem žrtava i oštećenika u kaznenom postupku	18
12. Pomanjkanje transparentnosti i nedostupnost sudske prakse	19
13. Ne)Procesuiranje pripadnika HVO-a za zločine u BiH pred nadležnim sudovima u Republici Hrvatskoj	21
14. Rekapitulacija kaznenih postupaka protiv pripadnika HVO-a za zločine na teritoriju BiH.....	21
15. Sudska praksa u kontekstu povrede čl. 21. i čl. 23. Ustava RH - Pravo na život / Zabrana mučenja (zlostavljanja) - Provođenje djelotvorne istrage kao posljedica ratnog zločina i prava na materijalno obeštećenje.....	22
16. Povrede međunarodnih standarda poštenog suđenja, Europski sud za ljudska - Nemogućnost naknade materijalne štete nastale zbog terorističkih akata.....	25
17. Nepoduzimanje istraga, učinkovitog ili adekvatnog progona – Nemogućnost ostvarivanja naknade štete uzrokovane ratnim zločinom kao posljedica neprocesuiranja pripadnika HV-a i MUP-a RH....	26
18. Sustav obeštećenja.....	28
19. Civilni stradalnici Domovinskog rata - Ostvarivanje prava temeljem Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata	29
20. Problemi u primjeni ostvarivanja statusa civilnih stradalnika temeljem Zakona.....	31
21. Međunarodna pravda	36
22. Ključni nalazi – Kritičke opservacije	38
23. Tablica.....	39

Sažetak

U ovogodišnjem izvještaju osvrćemo se na suđenja tijekom 2023. Evidentirali smo ukupno **64 kaznena postupka u fazi rasprave** koji su u nadležnosti županijskih sudova u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu. U tri kaznena postupka u nadležnosti Županijskog suda u Osijeku, održana su pripremna ročišta. Zabrinjava činjenica da je trend suđenja u odsutnosti u predmetima ratnih zločina i dalje dominantan; zabilježen je isključivo u kaznenim postupcima koji se provode protiv pripadnika srpskih paravojskih postrojbi/JNA. U izvještajnom razdoblju, na razini četiri nadležna suda, **42 od 64 (66%) kaznena postupka provedena su protiv nedostupnih optuženika** koji mahom prebivaju na teritoriju Republike Srbije.¹ Od ukupnog broja praćenih postupaka, **60 (94%)** ih je bilo **protiv pripadnika srpskih paravojskih postrojbi/JNA**. U isto vrijeme, samo **4 kaznena postupka** vodila su se ili se vode **protiv pripadnika hrvatskih postrojbi i pripadnika HVO-a** (Zločin u Osijeku, opt. Branimir Glavaš i dr., Zločin u Hrasnici, opt. Perica Kustura, Zločin u Kulinama, opt. Tvrтко Pašalić i dr. i opt. Marko Radić, Zločin u Uskoplju, BiH).

Devet (9), odnosno 14% kaznenih postupaka, ponavlja se pred prvostupanjskim vijećima. Dva (2) kaznena postupka ponavljaju se nakon odobrene obnove (kazneni postupci protiv opt. Davora Mandića i opt. Gorana Vujanića). Tijekom 2023. nadležni sudovi donijeli su 19 prvostupanjskih presuda, **protiv 30 optuženika**, pri čemu je **16 osoba osuđeno, od čega 12 pripadnika srpskih paravojskih formacija/JNA te 4 pripadnika hrvatskih postrojbi** (Zločin u Osijeku, opt. Branimir Glavaš i dr.), dok je **10 osoba oslobođeno optužbe** (9 pripadnika srpskih paravojskih postrojbi/JNA te jedan pripadnik HVO-a). U tri kaznena postupka, protiv 4 optuženika, donesene su odbijajuće presude (Zločin u Podlapači, opt. Mirko Radeka i dr., Zločin u Erveniku, opt. Goran Vujanić, Zločin u zaseoku Vujići i Kijevu, opt. Dmitar Radinović).

Tijekom 2023. zabilježili smo **11 žalbenih postupaka** pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, odnosno Visokim kaznenim sudom Republike Hrvatske. U jednom kaznenom postupku, Vrhovni sud RH odlučivao je u trećem stupnju. Riječ je o kaznenom postupku za zločin u Joševici iz prosinca 1991., protiv opt. Dušana Žarkovića i opt. Bogdana Jednaka² kojima je Vrhovni sud³ odlučujući o žalbi na prvostupanjsku presudu povisio zatvorske kazne s 15 na 20 godina.⁴ Pravomoćno je okončano **6 kaznenih postupaka**⁵ dok odluke žalbenih sudova u tri kaznena postupka nisu javno dostupne (kazneni postupak za zločin u logoru "Manjača", opt. Ratko Andrić, kazneni postupak za zločin u Bršadinu, opt. Radovan Karagić i dr. te kazneni postupak za zločin u Negoslavcima i Petrovcima, opt. Mirko Demonjić). Visoki kazneni sud naložio je ponovno suđenje, nakon što je 1. ožujka 2023. ukinuo prvostupanjsku

---

¹ Nemamo informacije o dostupnosti dvojice optuženika protiv kojih su u tijeku kazneni postupci pred županijskim sudom u Osijeku (kazneni postupak protiv opt. Jovana Gavranovića i kazneni postupak protiv opt. Miloša Grujića).

² <https://documenta.hr/en/novosti/prosinacki-zlocin-u-josevici/>

³ Presuda VSRH-a od 15. veljače 2023. broj Kž-rz 25/2018-6

⁴ Presuda VSRH-a od 21. rujna 2023. broj III Kž 4/2023-9.

⁵ U žalbenim postupcima potvrđene su prvostupanjske presude u sljedećim predmetima:

- 1) Zločin u Joševici, prosinac 1991., opt. Dušan Žarković i dr.
- 2) Zločin u bjelovarskoj vojarni, opt. Jure Šimić
- 3) Zločin u Varaždinu, opt. Vladimir Davidović
- 4) Zločin u Zagrebu, Karlovcu i Jastrebarskom - granatiranje, opt. Milan Martić i dr.
- 5) Zločin u Erveniku, opt. Goran Vujanić,
- 6) Zločin u mjestu Vardarac, opt. Milorad Trivunović

presudu Županijskog suda u Splitu kojom je opt. Duško Vujnović u prosincu 2021. u obnovljenom postupku oslobođen optužbe za ratni zločin.⁶

Većinu kaznenih postupaka koji se uglavnom provode protiv nedostupnih optuženika, ali i protiv nazočnih pripadnika hrvatskih postrojbi, karakterizira **nerazumno dugo trajanje**. Izdvajamo primjer kaznenog postupka za zločin u logoru “Manjača” protiv opt. Ratka Andrića.⁷ Ustavni sud Republike Hrvatske je 28. rujna 2023. usvojio ustavnu tužbu optuženika utvrdivši povredu prava na suđenje u razumnom roku zajamčeno čl. 29. st. 1. Ustava RH. Ustavni sud je razmatrao postupanje nadležnih sudova i podnositelja ustavne tužbe od započinjanja kaznenog postupka, 11. listopada 2011. (donošenja rješenja o provođenju istrage) do donošenja konkretne odluke.⁸ Dugogodišnje rasprave koje se pred prvostupanjskim vijećima provode i po devet godina zabilježili smo u više kaznenih postupaka.⁹ Dugotrajni su i postupci po žalbi na prvostupajnske odluke. Od 6 pravomoćno okončanih, odluke žalbenih sudova u tri kaznena postupka donesene su gotovo pet godina nakon prvostupajnskih presuda kojima su optuženici proglašeni krivima/oslobođeni optužbe. Primjerice, kazneni postupak za prosinački zločin u Joševici, opt. Dušan Žarković i dr. nepravomoćno je okončan na Županijskom sudu u Zagrebu u rujnu 2018. Presuda Vrhovnog suda RH kojom je potvrđena presuda I. stupnja donesena je 15. veljače 2023.¹⁰

Osvrćemo se i na nemogućnost naknade materijalne štete nastale zbog terorističkih akata. Poteškoće su i dalje prisutne u pokrenutim parničnim postupcima za naknadu materijalne štete

---

⁶ Duško Vujnović je na Županijskom sudu u Šibeniku 1997. osuđen u odsutnosti na 10 godina zatvora. Presudu je potvrdio Vrhovni sud RH u veljači 2000. Nakon što je na temelju europskog uhiđenog naloga uhićen u Frankfurtu u kolovožu 2020., zatražio je obnovu postupka. Okrivljenik ima američko državljanstvo.

⁷ Kazneni postupak u ovom predmetu započeo je 11. listopada 2011. donošenjem rješenja o provođenju istrage. Optužnica protiv okr. Ratka Andrića podignuta je 22. prosinca 2014., a potvrđena je 23. studenog 2015. Suđenje je započelo 2. svibnja 2019. Prvostupajnska presuda kojom je optuženik oglašen krivim i osuđen na 15 godina zatvora donesena je 9. studenog 2022. Javna sjednica na Visokom kaznenom sudu u čijoj je nadležnosti postupak po žalbi, bila je zakazana za 13. prosinca 2023. i to nakon što je Ustavni sud RH 28. rujna 2023. usvojio ustavnu tužbu utvrdivši povredu prava na suđenje u razumnom roku zajamčeno čl. 29. st.1 Ustava te je naložio donošenje drugostupajnske presude u roku ne duljem od 6 mjeseci, računajući od prvog idućeg dana nakon objave ove odluke u “Narodnim novinama”. Nemamo informacija o odluci VKS-a, niti je za sada ova odluka javno dostupna.

⁸ Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-A-4900/2022 od 28. rujna 2023.

⁹ Riječ je o sljedećim kaznenim postupcima:

- Zločin u Kulinama, opt. Tvrtko Pašalić i dr. ŽDO u Splitu optužnicu je podiglo 4. ožujka 2011. Rasprava je započela u travnju 2015. te nakon toga u nekoliko navrata započinjala iznova zbog izmjene članova vijeća.
- Zločin u Osijeku, opt. Branimir Glavaš i dr. Rasprava u ponovljenom postupku započela je 16. listopada 2017. Nakon toga, zbog proceduralnih smicalica, imenovanja predsjednice vijeća na novu funkciju te bolesti optuženika (dvojica su u međuvremenu preminula), rasprava je iznova započela u studenom 2021. Prvostupajnska presuda donesena je u listopadu 2023. Inicijalni postupak započeo je 15. listopada 2007. dok su optužnice koje su kasnije spojene, podignute u travnju i svibnju 2007.
- Zločin u srpskim logorima, opt. Aleksandar Vasiljević. Optužnica je podignuta 11. travnja 2011. Suđenje u odsutnosti je započelo u listopadu 2018. Prvostupajnska presuda donesena je u ožujku 2023.
- Zločin na brdu Prevršac kod Volinje, opt. Dubravko Arambašić i dr. Optužnica protiv dvojice nedostupnih optuženika podignuta je 18. rujna 2017. Rasprava je otpočela u rujnu 2020.
- Zločin na glinskom području, opt. Dušan Jović i dr. Optužnica je podignuta 20. srpnja 2010. Suđenje u odsutnosti (rasprava je započinjala iznova zbog izmjene sudskog vijeća) započelo je 16. ožujka 2021.

¹⁰ Odluka žalbenog suda u kaznenom postupku za zločin u bjelovarskoj vojarni, opt. Jure Šimić, donesena je 14. lipnja 2023. Ovom odlukom potvrđena je oslobađajuća presuda Županijskog suda u Rijeci iz listopada 2019. Odluka žalbenog suda u predmetu protiv opt. Milana Martića i dr., za zločin počinjen granatiranjem Zagreba, Karlovca i Jastrebarskog, donesena je 5. srpnja 2023. Ovom odlukom potvrđena je osuđujuća presuda iz ožujka 2020.

uzrokovane od strane pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata i to zbog zakonskog vakuuma.¹¹

Nerazumna duljina trajanja kaznenog postupka, neujednačena sudska praksa (najviši sudovi zauzimaju suprotna stajališta o istom pravnom pitanju) i nemogućnost izvršenja pravomoćnih presuda protiv nedostupnih okrivljenika u državama u kojima prebivaju, uvelike narušavaju načelo pravne sigurnosti i vladavine prava.

Iz Izvješća Glavne državne odvjetnice RH za 2022. godinu, vidljivo je da temeljem Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava (NN 21/229, koji je stupio na snagu 1. ožujka 2022. godine, u RH postoje 43 državna odvjetništva: 26 općinskih državnih odvjetništava; 15 županijskih državnih odvjetništava, 1 Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala (USKOK) te Državno odvjetništvo RH. Općinsko državno odvjetništvo iz Zagreba razdvojeno je na Općinsko kazneno državno odvjetništvo iz Zagreba i Općinsko građansko državno odvjetništvo iz Zagreba.

Županijska državna odvjetništva Osijek, Rijeka, Split i Zagreb, nadležna za postupanje u predmetima ratnih zločina, tijekom 2023. godine donijela su 4 rješenja o provođenju istrage protiv 7 okrivljenika. Protiv 8 okrivljenika podignute su 4 optužnice zbog kaznenih djela ratnih zločina, te je u jednom slučaju izvedena dokazna radnja po prijavi policije protiv 3 osumnjičenika.¹²

Najznačajnije pitanje i dalje je pravosudna suradnja u regiji. Ostvareni su određeni pozitivni pomaci u suradnji između Hrvatske i Bosne i Hercegovine te se pred hrvatskim sudovima vode kazneni postupci protiv okrivljenika koji imaju prebivalište u Hrvatskoj, za zločine počinjene na teritoriju BiH. Suradnje između Srbije i Hrvatske u tom smislu nema. Ilustracije radi, u Srbiji se po prvi puta provodi kazneni postupak za zločin počinjen u Hrvatskoj, protiv nedostupnog optuženika koji prebiva u Hrvatskoj.¹³

---

¹¹ Predmet Ljubica Bačić proti Hrvatske - konačna odluka o dopušteosti zathejva br. 3742/02 od 11. prosinca 2023.

¹² Dopis DORH-a RH broj A-87/2023-2 od 28. ožujka 2023.

¹³ Na Višem sudu u Beogradu, odjelu za ratne zločine, u tijeku je suđenje za zločine u Rakitju nad ratnim zarobljenicima. Inače, ovo je prvi kazneni postupak za ratne zločine koji se pred ovim Sudom provodi u odsutnosti. Optužnicu je podiglo Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije 3. ožujka 2022. Suđenje je započelo 7. listopada 2022. Optuženik je uhićen na području EU po tjeratici Tužilaštva za ratne zločine Srbije no izručen je Hrvatskoj gdje navodno ima prebivalište. Optuženik Branko Tunić, nekadašnji pripadnik Zbora narodne garde, tereti se za ubojstvo ročnika JNA Marka Utržana kao i za fizičko i psihičko zlostavljanje još 14 zatočenih pripadnika JNA u logoru Rakitje, od 14. rujna do 1. listopada 1991. Ovaj sukob, kako se navodi u optužnici, nije imao karakter međunarodnog sukoba, a vodio se između snaga Jugoslavenske Narodne Armije, s jedne strane, i hrvatskih oružanih formacija u koje su spadale jedinice tzv. ZNG-a i Ministarstva unutarnjih poslova MUP-a Hrvatske, s druge strane. Opt. Tunić i ostala NN lica izvršila su ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, odnosno prema vojnicima na redovnom odsluženju vojnog roka u JNA, koji su prethodno položili oružje i predali se. Zarobljeni vojnici su sprovedeni u objekt ZNG-a i MUP-a Hrvatske u naselju Rakitje, gde ih je Tunić zastrašivao, mučio, tjelesno povređivao, te postupao na naročito uvredljiv i ponižavajući način, a jednog vojnika JNA je ubio hicem iz pištolja. On je, prema optužnici, u više navrata u prostorijama u kojima su zarobljenici boravili, objedovali i u podrumskim prostorijama, oštećene M.U, Ž.L, T.N, R.D, D.D, Ž.J, B.B, M.P, S.A, D.S, P.S, G.M, G.S. i G.G. tukao kundakom oružja, rukama i nogama po glavi i tijelu, te gumenom palicom po leđima i tabanima. Vezivao ih je liscicama i primoravao da legnu na tlo, a zatim ih gazio čizmama i skakao po njima, prijetio im nožem da će im izvaditi oči i da će ih zaklati, repetirao oružje na njih, stavljao im cijev oružja u usta i na sljepoočnicu, prijeteći im ubojstvom, gasio im cigarete po tijelu i mokrio po njima. „Sve to je za posledicu imalo povrede telesnog integriteta, teške fizičke i psihičke traume, patnje i ponižavanje oštećenih”, navelo je tužiteljstvo. Potom je 30. rujna 1991. godine, prilikom batinjanja vojnika M.U, Tunić iz pištolja ispalio hitac njemu u glavu, nanijevši mu prostrijelnu ranu glave, kojoj je mladić podlegao na licu mesta. Dispozitiv optužnice dostupan je na: <https://tuzilastvorz.org.rs/public/indictments/2022-09/КТО%203-22%20%20Оптужница%20анонимиз..pdf>

Od 18 okrivljenika pod istragama i optužnicama, njih 16 (88,88%) nedostupni su hrvatskim pravosudnim tijelima, te se postupak protiv njih vodi u odsutnosti. Od ovog broja, 17 okrivljenika (94,44%) su pripadnici srpskih snaga.

Županijska državna odvjetništva nadležna za postupanje u predmetima ratnih zločina tijekom 2023. godine donijela su rješenja o provođenju istrage protiv 23 osobe, a optužene su 22 osobe:

- Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu donijelo je rješenja o provođenju istrage protiv četiri osobe zbog kaznenih djela ratnih zločina
- Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci donijelo je rješenje o provođenju istrage protiv šest osoba zbog kaznenih djela ratnih zločina
- Županijsko državno odvjetništvo u Splitu donijelo je rješenja o provođenju istrage protiv dvije osobe zbog kaznenih djela ratnih zločina
- Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je rješenje o provođenju istrage protiv jedanaest osoba zbog kaznenih djela ratnih zločina

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo je optužnice protiv 9 osoba zbog kaznenih djela ratnih zločina, Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je podiglo optužnice protiv šest osoba zbog ratnih zločina, Županijsko državno odvjetništvo u Splitu podiglo je optužnice protiv pet osoba, a Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podnijelo je optužnice protiv dvije osobe.

Uvodno komentiramo i kumulativnu učinkovitost procesuiranja ratnih zločina te transparentnost objava presuda, deset godina nakon priključenja Hrvatske Europskoj uniji. U vrijeme priključenja objavili smo publikaciju pod naslovom *Procesuiranje ratnih zločina – jamstvo procesa suočavanja s prošlošću*¹⁴ s prikazom osnovnih tokova u sferi pravne prakse koja se odnosila na procesuiranje ratnih zločina od vremena njihova počinjenja. Iako se prije deset godina u javnosti počela nazirati ideja da čin ratnog zločina zahtijeva nedvojbenu osudu, bez obzira na pripadnost žrtve i počinitelja, taj pristup u društvu tada nije u potpunosti zaživio. Ostalo je otvoreno pitanje zašto je tako teško prepoznati i razumjeti da je zločin-zločin, a žrtva-žrtva.

Koliki je pomak, ako ikakav, ostvaren od priključivanja RH Europskoj uniji? Više od trideset godina od početka ratnih sukoba otvaraju se nove istrage, broj suđenja je velik, ali su problem dinamika i tempo suđenja. Također, sve je teže doći do informacija, ne samo o suđenjima u tijeku, već i o pravomoćno okončanim suđenjima.

U brojnim postupcima, poput onih za zločine počinjene nad hrvatskim i drugim nesrpskim civilima tijekom listopada i studenog 1991. godine u Bogdanovcima, još uvijek nisu okončane predistražne radnje. Također, u predmetu Lora 3 koji se odnosi na stradanja crnogorskih zarobljenika koji su dovedeni u Vojno istražni centar Lora u Splitu tijekom jeseni 1991. i prve polovice 1992., još uvijek nije doneseno rješenje o provođenju istrage iako se predistražne radnje provode od 2007. Za ratni zločin počinjen nad Hrvatima i ostalim nesrbima 1991. godine u Antinu, istraga je u prekidu zbog nedostupnosti okrivljenika. Preživjeli članovi obitelji žrtava, kao i preživjele žrtve, s pravom očekuju procesuiranje počinitelja.

---

¹⁴ Publikacija je dostupna na poveznici: <https://documenta.hr/wp-content/uploads/2020/09/procesuiranje-ratnih-zlocina-FINAL.pdf>

Za zločine počinjene nad Srbima u Vukovaru, od kasnog proljeća i ljeta 1991. godine pa do pada Vukovara, još uvijek se provode izvidi u okviru tzv. prethodnog postupka. Reakcija državnog odvjetništva izostaje i kad je riječ o zločinima Hrvatske vojske i policije počinjenim tijekom vojno-redarstvene akcije Bljesak u svibnju 1995. godine, u mjestima zapadne Slavonije, primjerice u Medarima i Rajićima. Nadalje, u dvadeset i šest godina od operacije Oluja, hrvatsko pravosuđe podiglo je tri optužnice za ratne zločine nad krajinskim Srbima i to protiv ukupno sedmorice pripadnika hrvatskih vojnih i policijskih postrojbi.

Nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, došlo je do stagnacije u kvaliteti kaznenog progona i suđenja. Nadležnim županijskim državnim odvjetništvima nedostaju kapaciteti za reviziju i istragu neriješenih predmeta ratnih zločina te se smanjila učinkovitost istraga, posebice protiv pripadnika hrvatskih vojnih postrojbi. Suđenja u odsutnosti dovode do velike mogućnosti ponovnog otvaranja postupka, a vrlo ograničena regionalna pravosudna suradnja u procesuiranju ratnih zločina rezultira nedostatkom razmjene informacija i dokaza. Knjiga nestalih osoba nije ažurirana od 2015. i nije transparentna. Posebni izvjestitelj UN-a za promicanje istine, pravde, naknade štete i jamstva neponavljanja, uočio je porast političkog uplitanja u procesuiranje ratnih zločina i naznačio da se čini kako je napredak u istrazi i procesuiranju ratnih zločina zastao u posljednjih 7 godina.

Pristup informacijama vrlo je ograničen zbog zakašnjele objave presuda i anonimizacije koja otežava praćenje postupaka i posljedično sve manjeg interesa medija za postupke u tijeku.

Položaj žrtava i svjedoka u kaznenom postupku postupno se unaprjeđuje. No zabrinjava što je do sada izostala evaluacija zakona koji utječu na položaj civilnih žrtava rata i žrtava kaznenih djela.

Organizacije za ljudska prava *Documenta* – Centar za suočavanje s prošlošću (Zagreb) i Centar za mir, nenasilje i ljudska prava (Osijek) od 2004. godine pred sudovima u Republici Hrvatskoj prate kaznene postupke zbog kaznenih djela ratnih zločina. Od početka praćenja suđenja projektni tim u svojim godišnjim izvještajima bilježi trendove i daje preporuke za poboljšanje stanja u procesuiranju ratnih zločina, naglašavajući važnost postizanja učinkovitog i pravičnog postupanja pravosuđa u kaznenim predmetima, koje će poštivati kako prava okrivljenika i osumnjičenika, tako i prava žrtava i svjedoka, te djelovanje pravosudnog sustava općenito u odnosu na pravo na pošteno suđenje.

Donosimo odabrane preporuke:

1. Potrebno je povećati kapacitete nadležnih županijskih državnih odvjetništava, DORH-a i policije za reviziju i istragu neriješenih predmeta ratnih zločina;
2. Potrebno je osigurati redovno stručno usavršavanje vezano uz procesuiranje ratnih zločina putem Policijske akademije i Pravosudne akademije, u suradnji s organizacijama civilnog društva;
3. Potrebno je nastaviti razvoj mreže za podršku svjedocima i žrtvama i unaprijediti zakone koji reguliraju položaj žrtava kaznenih djela. Potrebno je razmotriti i mogućnosti širenja sustava podrške na civilne žrtve podnositelje zahtjeva prema zakonima koji reguliraju status civilnih stradalnika rata;

4. Potrebno je omogućiti objavu optužnica i sudskih odluka na javno dostupnom internetskom portalu i to ne samo za suđenja u tijeku; posebno je važno omogućiti objavu pravomoćnih presuda, uz optužnice i prvostupanjske presude, za postupke okončane u periodu od devedesetih do danas. Predlažemo razmatranje dopune Zakona o sudovima kojom bi se uredila izrada nove mrežne stranice na kojoj bi bile objavljene optužnice, prvostupanjske i pravomoćne presude, donesene od devedesetih do danas, radi ostvarivanja javnosti rada sudova i transparentnosti;
5. Potrebno je prekinuti s anonimizacijom osobnih podataka (imena) okrivljenih za ratne zločine, zbog značaja procesuiranja ratnih zločina za društva u Hrvatskoj i u ostalim post-jugoslavenskih državama. Prioritet se mora dati pravu javnosti da bude informirana o tijeku postupaka i identitetu okrivljenih za ratne zločine;
6. Kako bi se poboljšao položaj civilnih stradalnika, neophodna je evaluacija primjene *Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu* (NN 64/15, 98/19) te *Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata* (NN 84/21) kako bi se predložile eventualne izmjene i dopune;
7. Vlada Republike Hrvatske treba što prije imenovati Povjerenstvo koje će odlučivati o otpisu parničnih troškova i tražbina predviđenim Odlukom o otpisu i povratu troškova parničnog postupka donesenom u prosincu 2023.
8. Među državama u regiji nužno je potpisati ugovore s ciljem efikasnijih procesuiranja počinitelja zločina i izbještavati politizaciju suđenja za ratne zločine;
9. Nužno je unaprijediti regionalnu suradnju omogućavanjem suđenja okrivljenicima u zemljama sadašnjeg prebivališta i razmotriti preduvjete za formiranje zajedničkih istražnih timova u predmetima koji zahtijevaju koordinirani rad i/ili istraživanje u više država;
10. Nužno je lišiti pravosudne djelatnike bilo kakvog političkog utjecaja i omogućiti ujednačavanje standarda u postupanju između pravosudnih tijela država u regiji, kako bi se što veći broj počinitelja i zapovjedno odgovornih osoba priveo pravdi, ali i okončali progoni osoba za koje ne postoje dokazi da su počinitelji ili ukinule presude protiv neopravdano osuđenih;

Godišnji Izvještaj o praćenju suđenja za ratne zločine za 2023. godinu

---

Izvještaj o suđenjima za ratne zločine koji priprema pravni tim *Documente* i Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek pruža uvid u kaznene postupke za ratne zločine koji su 2023. provedeni ili su još u tijeku pred četiri nadležna županijska suda. Izvještaj obuhvaća i rad županijskih državnih odvjetništava na procesuiranju kaznenih djela ratnih zločina kroz pregled pokrenutih istraga i podignutih optužnica. Tijekom 2023. evidentirali smo 64 kaznena postupka u fazi rasprave koji su u nadležnosti županijskih sudova u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu. Od ukupnog broja kaznenih postupaka (4), 4 kaznena postupka provodila su se/provode se protiv pripadnika HV-a i HVO-a (Zločin u Osijeku, opt. Gordana Getoš Magdić i dr., Zločin u Hrasnici, opt. Perica Kustura, Zločin u Uskoplju, BiH, opt. Marko Radić, Zločin u Kulinama, opt. Tvrtko Pašalić i dr.). Ostali kazneni postupci provode se protiv pripadnika srpskih paravojskih i parapolicijskih postrojbi i JNA. Također, od ukupnog broja kaznenih postupaka, 42 postupka (67%) provode se u odsutnosti optuženika koji mahom prebivaju na teritoriju Republike Srbije. U istom smo periodu zabilježili 9 (14%) kaznenih postupaka koji se nakon ukidbene odluke Vrhovnog suda/Visokog kaznenog suda ponavljaju pred prvostupanjskim vijećima. Tijekom 2023., 19 kaznenih postupaka nepravomoćno¹⁵ je okonačno, od čega su u tri kaznena postupka donesene odbijajuće presude.¹⁶

Osiguranje prisutnosti okrivljenika tijekom istražnog postupka i u fazi podizanja optužnice i dalje je sporno. Od 61 okrivljenika koji su tijekom 2023. obuhvaćeni istragama, odnosno optužnicama, njih 49 (81%) nije dostupno tijelima kaznenog progona RH.

Županijska državna odvjetništva nadležna za postupanje u predmetima ratnih zločina tijekom 2023. donijela su 5 rješenja o provođenju istrage protiv 7 osoba. Protiv 8 osoba podignute su optužnice zbog kaznenih djela ratnih zločina. U jednom predmetu poduzeta je dokazna radnja ispitivanja po prijavi protiv 3 osobe¹⁷ Od 18 osoba pod istragama i optužnicama, njih 17 odnosno gotovo 95%, pripadnici su srpskih snaga, a njih 16 odnosno 89%, nedostupni su hrvatskom pravosuđu te se protiv njih kaznene postupke provodi u odsutnosti. Za zločine počinjene na teritoriju Bosne i Hercegovine – logor Dretelj, pokrenuta je istraga protiv jednog pripadnika Hrvatskog vijeća obrane (dalje u tekstu HVO) s prebivalištem u Republici Hrvatskoj.

Postupovna obveza provođenja učinkovite istrage postala je načelo koje se ne odnosi samo na postupovni stadij nego i na cjelokupan kazneni postupak. Podsjećamo, Ustavni sud Republike Hrvatske, ponukan učestalim presudama Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) protiv Hrvatske, u kojima je utvrđivana povreda članka 2., odnosno članka 3. Konvencije¹⁸, napravio je iskorak uvodeći novo pravno sredstvo - *moćnost podnošenja ustavne tužbe i prije nego što je iscrpljen pravni put, zbog nedjelotvorne istrage kaznenih djela*

---

¹⁵ Vidjeti tablicu u prilogu izvještaja

¹⁶ Riječ je o kaznenim postupcima protiv opt. Gorana Vujanića, protiv opt. Dmitra Radinovića te o kaznenom postupku protiv opt. Mirka Radeke i dr. - u odnosu na II. opt. i III. opt. donesena je odbijajuća presuda.

¹⁷ Dopis Državnog odvjetništva Republike Hrvatske od 28. ožujka 2023.

¹⁸ Navodimo odluke suda kojima je naloženo plaćanje naknade štete tužiteljima zbog neprovođenja adekvatnih istraga u vezi ratnih zločina: PREDMET JULARIĆ protiv Hrvatske (Zahtjev br.20106/06) - prva takva presuda u odnosu na Hrvatsku u kojem je sud utvrdio da državna tijela nisu provela učinkovitu istragu ubojstva supruga podnositeljice, kojeg su ubile srpske paravojsne snage u Vukovaru 1991. godine; Zločin u Gospiću: PREDMET SKENDŽIĆ I KRZNARIĆ protiv Hrvatske (Zahtjev br. 16212/08; Zločin u Sisku: PREDMET JELIĆ protiv Hrvatske (Zahtjev br. 57856/1)

vezanih uz članak 2. (pravo na život) i članak 3. (zabrana mučenja) Konvencije, koje na nacionalnoj razini omogućava (djelotvorno) razmatranje prigovora zbog neprovođenja istrage kaznenih djela vezanih uz pravo na život iz članka 21. stavka 1. Ustava (članka 2. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava¹⁹) i zabranu zlostavljanja (mučenja) iz članka 23. stavka 1. Ustava (članka 3. Konvencije).²⁰ U Izvještaju se stoga daje pregled recentne ustavnosudske prakse u definiranju standarda u odnosu na provođenje učinkovite istrage ratnih zločina i prava na materijalno obeštećenje.²¹

Nedovoljno argumentirane i nepotkrepljene optužnice podignute devedesetih, pa i u desetljeću nakon toga, protiv optuženika nedostupnih hrvatskom pravosuđu, još uvijek su predmet znatnog broja kaznenih postupaka za ratne zločine. Također, sporne su i recentne optužnice, podignute nakon 2015., na temelju kojih se, zbog nedostatnih dokaza te nepreciznog činjeničnog opisa kaznenog djela donose oslobađajuće presude.²²

Naglašavamo da se unatoč protoku vremena od počinjenja zločina, sudski procesi moraju voditi sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku. To podrazumijeva poštovanje načela zakonitosti, objektivnosti i nepristranosti.

Analiza rada odjela za ratne zločine policijskih uprava – Osvrt

---

Ravnateljstvo policije u svom sastavu ima Upravu kriminalističke policije, Sektor općeg kriminaliteta i međunarodne policijske suradnje te Službu ratnih zločina. “Služba ratnih zločina prati i proučava stanje i pojavne oblike kaznenih djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva; utvrđuje i primjenjuje mjere te najpogodnije načine za otkrivanje i procesuiranje

---

¹⁹ Konvencija je u hrvatskom pravnom poretku izravno primjenjiva i sva prava zajamčena Konvencijom i njenim Protokolima treba smatrati i ustavnim pravima koja imaju jednaku snagu kao i odredbe Ustava.

²⁰ Ustavni sud je Poslovničkom odlukom o dopuni uveo mogućnost podnošenja ustavne tužbe i prije nego što je iscrpljen pravni put, zbog nedjelotvorne istrage kaznenih djela vezanih uz članak 2. (pravo na život) i članak 3. (zabrana mučenja) Konvencije. Ta je odluka stupila na snagu 15. siječnja 2015. Ovom odlukom uvedena je nova ustavnosudska oznaka predmeta, signatura U-IIIb.

²¹ Nepostojanje pravomoćne osude počinitelja zločina za posljedicu ima neuspjeh članova obitelji/tužitelja u parnicama u kojima su RH tužili za naknadu štete zbog usmrćenja bliske osobe. Tužitelji su uspjeli tek u manjem broju parnica, na temelju objektivne odgovornosti za štetu koju su uzrokovali pripadnici hrvatskih vojnih i redarstvenih snaga, kojima je uglavnom prethodio kazneni postupak na kaznena odgovornost počinitelja.

²² Zločin u Kostrićima, opt. Stevo Džakula i dr. - <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-kostricu-opt-stevo-dzakula-i-dr-sudenje-u-odsutnosti/>

Zločin u Rosuljama, opt. Jovan Baljak. <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-mjestu-rosulje-opcina-hrvatska-kostajnica/>

Zločin u Gornjem Vakufu, opt. Marko Radić. - <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-okolici-gornjeg-vakufa-opt-marko-radic/>

Zločin u glinskom Novom Selu, opt. Vlado Čupović i dr. - Sud je utvrdio kako ne postoje dokazi da se događaj uopće dogodio onako kako ga opisuje optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu podignuta u studenom 2015., već je moguće da se radi o nekoliko različitih događaja koje je onda tužitelj spojio u jedan. Tijekom dugogodišnjeg suđenja (suđenje je započelo u ožujku 2021.) neposredno su saslušani brojni svjedoci koji su opisivali kako su pripadnici srpskih paravojskih postrojbi tada išli od kuće do kuće, pljačkali, privodili, tukli i ubijali civile. No, brojni su svjedoci tvrdili da su se zločini dešavali početkom listopada dok se optužnica odnosi na razdoblje nakon toga. Od jedanaest optuženika, hrvatskom pravosuđu dostupan je jedino XI. opt. Mile Paspalj. Kazneni postupak se protiv ostalih provodi u odsutnosti na temelju Rješenja izvanraspravno vijeća Županijskog suda u Zagrebu broj Kv-rz-13/18 od 26. listopada 2018., koje je postalo pravomoćno 23. siječnja 2019.

ovih kaznenih djela i njihovih počinitelja; pruža stručnu podršku policijskim službenicima u policijskim upravama; u suradnji s policijskim upravama prikuplja informacije o osobama zatočenim i nestalim tijekom Domovinskog rata i mogućim mjestima ukopa njihovih posmrtnih ostataka; obavlja stručni nadzor nad izvršenjem poslova i radnih zadataka u kriminalističkim istraživanjima kaznenih djela iz ovog područja; neposredno se uključuje u rad i istraživanja najsloženijih kaznenih djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva; sudjeluje u izradi informacija i drugih stručnih materijala; ostvaruje suradnju s drugim državnim tijelima, institucijama, međunarodnim organizacijama i policijama stranih država u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti.”, navodi se na stranicama MUP-a RH. U policijskim upravama MUP-a RH rad na otkrivanju i istraživanju, uz suradnju s obavještajnom zajednicom, provodi se u sektoru kriminalističke policije, služba općeg kriminaliteta, odjel za ratne zločine.

Iz Izvještaja Glavne državne odvjetnice za 2022. godinu vidljivo je da je policija u periodu od 2018. do 2022. godine podnijela 41.613 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja. Od toga je 40.175 kaznenih prijava podneseno protiv fizičkih osoba: 36.053 punoljetnih osoba, 2157 mlađih punoljetnih osoba, 1967 maloljetnih osoba te 1438 kaznene prijave protiv pravnih osoba. U 2022. godini policija je podnijela 49 kaznenih prijava za kaznena djela ratnih zločina.

Pregled rada županijskih državnih odvjetništava

Osiguranje prisutnosti okrivljenika tijekom istražnog postupka i u fazi podizanja optužnice i dalje je istaknuti problem. Od 18 okrivljenika koji su tijekom 2023. obuhvaćeni istragama, ispitivani kao dokazna radnja po prijavi nadležne policijske uprave, odnosno protiv kojih su podignute optužnice, njih 16 (88,88%) nije dostupno tijelima kaznenog progona RH. Stoga i u ovom godišnjem izvještaju, kao i do sada, naglašavamo nužnost suradnje pravosuđa u regiji kako bi se osigurala prisutnost okrivljenika tijekom provedbe rasprave pred nadležnim sudom. Suradnja podrazumijeva i ustupanje kaznenog postupka državi gdje okrivljenik ima prebivalište. Regionalna suradnja je važna za sve zemlje nastale raspadom bivše Jugoslavije. No, moramo primijetiti da pravosudne suradnje gotovo i nema. Posebice se to odnosi na pravosudnu suradnju između Republike Hrvatske i Republike Srbije. Suradnja se svodi na ispitivanje svjedoka putem video-konferencijske veze.

Četiri županijska državna odvjetništva donijela su rješenja o provođenju istraga u 5 postupaka protiv 7 okrivljenika. U 1 postupku protiv 3 osumnjičenika provedena je dokazna radnja ispitivanja po prijavi policije. Četiri županijska državna odvjetništva podigla su 3 optužnice protiv 8 okrivljenika. Od ukupno 9 kaznenih postupaka pokrenutih tijekom 2023. godine, 8 kaznenih postupaka pokrenuto je za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, odredba čl. 120. st. 1. OKZ RH. Od toga, 3 su kaznena postupka u kojima se okrivljenicima stavlja na teret počinjenje djela po zapovjednoj odgovornosti. Jedan kazneni postupak pokrenut je za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH. Nastavljen je trend iz prijašnjih godina te se i dalje gotovo isključivo procesuiraju pripadnici srpskih paravojnih i parapolicijskih snaga i pripadnici bivše JNA. Tijekom 2023. godine, od 18 osoba pod istragom i optužnicama, njih 17 (94%), bili su pripadnici srpskih paravojnih i parapolicijskih snaga/pripadnici bivše JNA.

Procesuiranje zločina počinjenih na širem području Vukovara kao i prema tamošnjim stanovnicima odvedenim u logore na teritoriju Republike Srbije, trajni je prioritet u radu odvjetništva.²³

Jedno rješenje o provođenju istrage donijelo je ŽDO u Splitu protiv 1 (jednog) okrivljenika, državljanina Republike Hrvatske, pripadnika III. (V.) bojne Vojne policije HVO-a, s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZ RH u svezi čl. 28. OKZ RH, počinjeno u logoru Dretelj. Dakle, za pretpostaviti je da se u konkretnom slučaju radilo o suradnji DORH-a i Tužiteljstva Bosne i Hercegovine. Nažalost, i dalje izostaje procesuiranje ratnih zločina počinjenih 1991. godine na području istočne Hrvatske i u dijelovima Republike Hrvatske oslobođenima u dvjema vojno-redarstvenim akcijama HV-a i policije 1995. godine. Primjerice, za zločin počinjen nad stanovnicima dijela Osijeka, u Sarvašu 1./2. kolovoza 1991. godine.²⁴ Do danas pravosuđe Republike Hrvatske nije istražilo i procesuiralo zločine nad civilima iz Bogdanovaca, koje su počinili pripadnici TO, bivše JNA dana 10. i 11. studenoga 1991. godine. Također, nisu istraženi, a niti procesuirani zločini počinjeni u Bogdanovcima tijekom listopada i studenog 1991. nad hrvatskim i drugim nesrpskim stanovništvom, civilima i vojnicima. Nadalje, nisu procesuirani niti zločini počinjeni tijekom ljeta 1991. godine nad Srbima civilima u Vukovaru, dakle žrtvama koje su ubijene ili nestale prije izbijanja ratnih sukoba u kolovozu 1991. godine.

Podsjećanja radi, u predmetu protiv opt. Tomislava Merčepa, koji je MKSJ ustupio Republici Hrvatskoj u fazi istrage, a koji je obuhvaćao zločine počinjene nad civilima Srbima u Vukovaru, u Pakračkoj Poljani i paviljonu 22 u Zagrebu, zločini počinjeni u Vukovaru nad Srbima civilima, počinjeni prije početka službenih borbenih sukoba 25. kolovoza 1991. godine, nisu do danas procesuirani. Taj dio spisa nalazio se godinama u ŽDO-u Zagreb. Prema saznanjima koja imamo iz ŽDO-a Osijek, ove je godine taj predmet preuzeo ŽDO Osijek, gdje se provode izvidi 33 godine nakon što su zločini počinjeni.

Jedini kazneni postupak za ratni zločin protiv civilnog stanovništva počinjen u Bogdanovcima, do danas je proveden protiv jednog okrivljenika pred Višim sudom – Odjeljenjem za ratne zločine u Beogradu (I. stupanjski kazneni postupak) i pred Apelacionim sudom u Beogradu (II. stupanjski kazneni postupak). Dana 11. lipnja 2021. godine, Apelacioni sud u Beogradu potvrdio je osuđujuću presudu protiv Boška Soldatovića, nekadašnjeg pripadnika Vojne policije II. proleterske gardijske mehanizirane brigade JNA. Proglašen je krivim za ratni zločin protiv civila albanske nacionalnosti koji su živjeli u Bogdanovcima. Osuđen je na kaznu zatvora od 15 godina. Za ratni zločin počinjen nad Hrvatima i ostalim nesrbima 1991. godine u Antinu, istraga je u prekidu zbog nedostupnosti okrivljenika.²⁵ Preživjeli članovi obitelji

²³ https://dorh.hr/sites/default/files/dokumenti/2022-11/Vukovar_azurirano_10112022.pdf

²⁴ Rođaci žrtava podigli su 1996. godine kaznenu prijavu u kojoj su ukazali na moguće počinitelje. Četiri godine nije bilo nikakvih informacija o istrazi, a potom su Općinsko državno odvjetništvo i Županijski sud u Vukovaru 11. srpnja 2000. kompletni spis ustupili Županijskom državnom odvjetništvu u Osijeku, koje ga je nastavilo voditi pod oznakom DO-K-49/2000. Policijska istraga nije dala rezultata pa je Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku 22. listopada 2001. odbacilo kaznenu prijavu u vezi s masakrom u Sarvašu. Podsjećamo, u Sarvašu su stradali civili Adamović Gospava (1949.), Adamović Veselin (1944.), Bojanić Branka (1952.), Bojanić Dušan (1950.), Bojanić Melanija (1927.), Jerinić Lazar (1954.), Milojević Dušan (1964.), Petrović Zora (1926.), Sandić Svetislav (1939.).

²⁵ Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je 8. studenoga 2011. nalog o provođenju istrage protiv D.P. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (dalje u tekstu: OKZRH) u vezi s člankom 28. istog Zakona (zapovjedna odgovornost), zbog postojanja osnovane sumnje da je u razdoblju od 1. rujna 1991. do svibnja 1992. u Antinu, kao zapovjednik Štaba

žrtava, kao i preživjele žrtve, s pravom očekuju procesuiranje počinitelja. Za zločine počinjene nad Srbima u Vukovaru, od kasnog proljeća i ljeta 1991. godine pa do pada Vukovara, još uvijek se u okviru tzv. prethodnog postupka provode izvidi.²⁶ Reakcija državnog odvjetništva izostaje i kad je riječ o zločinima Hrvatske vojske i policije počinjenim tijekom Vojno-redarstvene akcije u svibnju 1995. godine, u mjestima zapadne Slavonije, primjerice u Rajićima. Nadalje, u dvadeset i šest godina od operacije Oluja, hrvatsko pravosuđe podiglo je tri optužnice za ratne zločine nad krajinskim Srbima i to protiv ukupno sedmorice pripadnika hrvatskih vojnih i policijskih postrojbi. Suđenja su rezultirala sa dvije osuđujuće pravomoćne presude, za zločine u Prokljanu i Mandićima te za zločin u Kijanima kod Gračaca (prvostupanjska presuda donesena je u ožujku 2019., a potvrđena u srpnju 2021.).

U dva kaznena postupka donesene su oslobađajuće presude, za zločine u Prokljanu i Mandićima te u Gruborima. Jedan kazneni postupak je obustavljen u fazi istrage (zločin u Ramljanima). Pored toga, u hrvatskim državnim odvjetništvima evidentirano je 6390 kaznenih prijava za zločine počinjene za vrijeme i nakon operacije Oluja, od čega se njih 439 odnosi na pripadnike oružanih snaga. Po toj statistici, osuđeno je 2380 osoba, ali javnost nikad nije bila upoznata s njihovim imenima i djelima za koja su osuđene. Tijekom vojno-redarstvene akcije Oluja 6. kolovoza 1995. u mjestu Golubić kraj Knina ubijeno je najmanje 10 civila, dok je u Mokrom Polju isti dan ubijeno najmanje petero civila. Grupna smaknuća zabilježena su i u Radljevcu. Zločini nisu procesuirani. Na regionalnoj razini funkcionira tzv. mala međunarodna pravna pomoć²⁷ kao sekundarni oblik pravne pomoći koja se ogleda u neposrednom saslušanju svjedoka koji uglavnom prebivaju u Republici Srbiji, putem tzv. video linka.²⁸

Istrage

Županijska državna odvjetništva nadležna za postupanje u predmetima ratnih zločina tijekom 2023. godine donijela rješenja o provođenju istrage protiv 23 osobe a optužene su 22 osobe:

TO Markušica i zapovjednik štabova TO Antinska Mlaka, Ostrovo, Gaboš, Palača i Podrinje, protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, svjestan da su njemu podređeni pripadnici teritorijalne obrane stanovnici sela koji nisu upoznati i podučeni o svojim obvezama, znajući da se prema lokalnom stanovništvu primjenjuju nezakoniti postupci od strane pripadnika TO i pridošlih dobrovoljaca iz Srbije, nije poduzeo ništa da takva postupanja spriječi i kazni te je na taj način odobravao njihove nezakonite radnje pristajući da oni nastave s takvim radnjama i pristajući na njihove posljedice, pri kojim radnjama je i osobno sudjelovao, uslijed čega su po njegovim naredbama njemu podređeni pripadnici TO Markušica i TO okolnih mjesta organizirali naoružane straže-punktove na kojima su mještani Antina od strane pripadnika TO zaustavljani, nezakonito uhićivani, psihički i fizički zlostavljani prilikom ispitivanja te je 29. rujna 1991. na području između mjesta Korod i Tordinci naredio pripadnicima TO otvaranje vatre iz artiljerijskog oružja na organiziranu kolonu od oko 500 civila, mještana Antina, koji su u strahu za život zbog učestalih napada na selo i prijetnji ubojstvima odlučili izaći iz sela, uslijed kojih postupanja je najmanje 26 civila usmrćeno, a više ih je teško ranjeno.

Više na linku: <https://dorh.hr/sites/default/files/dokumenti/2018-11/vukovarratnizlocinistudeni2018.pdf>

²⁶ Civilne žrtve ubijene u Vukovaru u ljeto 1991. godine: Mladen Mrkić nestao 31. srpnja 1991. godine u Vukovaru, Jovan Jakovljević Rakijica ubijen na pragu svoje kuće dana 29. lipnja 1991. godine u Vukovaru; Željko Pajić ubijen dana 10. kolovoza 1991. godine u Vukovaru; Ljuban Vučinić ubijen 22. srpnja 1991. godine u Vukovaru; Savo Damnjanović ubijen 25. srpnja 1991. godine u Vukovaru, Miodrag Nađ ubijen 4. srpnja 1991. godine u Sotinu; žrtve Ana Lukić, Darinka Grujić, Slavko Miodrag...

²⁷ Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima regulirana je odredbama odgovarajućih bilateralnih međunarodnih ugovora, Konvencijama Ujedinjenih naroda, Konvencijama Vijeća Europe te odredbama važećeg Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (NN 178/04).

²⁸ Riječ je o kaznenim postupcima koji se provode protiv nedostupnih optuženika: kazneni postupak za zločine u Petrinji, opt. Jovan Vitorac i dr.

- Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu donijelo je rješenja o provođenju istrage protiv četiri osobe zbog kaznenih djela ratnih zločina
- Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci donijelo je rješenje o provođenju istrage protiv šest osoba zbog kaznenih djela ratnih zločina
- Županijsko državno odvjetništvo u Splitu donijelo je rješenja o provođenju istrage protiv dvije osobe zbog kaznenih djela ratnih zločina
- Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je rješenje o provođenju istrage protiv jedanaest osoba zbog kaznenih djela ratnih zločina

Tijekom 2023. godine županijska državna odvjetništva nadležna za postupanje u predmetima ratnih zločina, donijela su 5 rješenja o provođenju istrage²⁹ protiv 7 okrivljenika, od kojih su 2 okrivljenika dostupna, dok je ostalih 5 okrivljenika nedostupno organima kaznenog progona.

Optužnice

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo je optužnice protiv 9 osoba zbog kaznenih djela ratnih zločina, Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je podiglo optužnice protiv šest osoba zbog ratnih zločina, Županijsko državno odvjetništvo u Splitu podiglo je optužnice protiv pet osoba, a Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podnijelo je optužnice protiv dvije osobe.

U odnosu na ranije godine evidentan je pad broja kaznenih postupaka koji su u fazi istrage ili su za njih podignute optužnice tijekom 2023. godine.

Podsjećamo, u radu na predmetima ratnih zločina, državnim odvjetnicima je na raspolaganju sustav za praćenje predmeta u državnom odvjetništvu (CTS), u kojem se nalaze sistematizirani podaci o svim ratnim zločinima kao i baza dokumentacije prikupljena od istražitelja Tužiteljstva MKSJ-a na područjima ratnih sukoba.

(Ne)Transparentnost rada županijskih državnih odvjetništava

Uvođenjem sustava CTS (sustav za praćenje predmeta u državnom odvjetništvu) javnosti nažalost nije olakšan uvid u podignute optužnice, odnosno, pravomoćno okončane predmete. Ističemo potrebu objave dijela podataka o optužnicama koje su stale na pravnu snagu kao i o pravomoćno okončanim postupcima kako bi bili dostupni svim građanima.

---

²⁹ Riječ je o kaznenim postupcima za zločine počinjene u Karancu (rješenja o provođenju istrage odnose se na šest, odnosno 10 osoba), Lovasu (jedna osoba je obuhvaćena istragom), Vukovaru/Veleprometu (dvije istrage se vode protiv dvije osobe), Ceriću u Mirkovcima (rješenje o provođenju istrage protiv tri osobe), na prometnici između Negoslavaca i Orolika (istragom je obuhvaćena jedna osoba), u mjestu Vardarac (rješenje o provođenju istrage odnosi se na jednu osobu), u mjestu Stajićevo, u djelu KPD Sremska Mitrovica i Niš (jedna osoba je pod istragom), u Gornjoj Glini, Skadru, Čapljini – logor Dretelj, BiH, šire područje Mostara, Vitez, BiH (svakom od pet istraga obuhvaćena je po jedna osoba), za zločine počinjene u Medviđi, zaselak Mršiči Donji, u selu Mratovo, zaselak Džaje, općina Promina, i Donjim i Gornjim Jamama (svaka od tri pokrenute istrage vodi se protiv jedne osobe), dok se za zločine u Donjoj Kinjački, istraga provodi protiv tri osobe.

Pregled rada nadležnih sudova za ratne zločine

Kroz 2023. godinu pravni tim *Documente* i Centra za mir nastavio je pratiti suđenja za ratne zločine pred nacionalnim sudovima te Međunarodnim rezidualnim mehanizmom za kaznene sudove, koji ima mandat za obavljanje više ključnih funkcija Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Međunarodnog kaznenog suda za Ruandu (MKSR).

Tijekom 2023. godine pred četiri nadležna županijska suda pratili smo kaznene postupke u 64 predmeta.

Od ukupnog broja praćenih postupaka, 60 (97%) kaznenih postupaka vodilo se protiv pripadnika srpskih paravojskih postrojbi/JNA. U isto vrijeme 4 kaznena postupka vodila su se protiv pripadnika hrvatskih postrojbi i pripadnika HVO-a.

Trend suđenja u odsutnosti u predmetima ratnih zločina i dalje je dominantan, a zabilježen je isključivo u kaznenim postupcima koji se provode protiv pripadnika srpskih paravojskih postrojbi/JNA. U izvještajnom razdoblju, na razini četiri nadležna suda **42 kaznena postupka od njih 64 (67%)**, provedena su protiv **nedostupnih optuženika**.

Najveći broj suđenja odvijao se/odvija se pred županijskim sudovima u Osijeku i Zagrebu. Od ukupno 64 kaznena postupka pred ovim sudovima, u stadiju rasprava zabilježili smo 43 kaznena postupka za ratne zločine, od toga 22 pred Županijskim sudom u Osijeku, odnosno 21 pred Županijskim sudom u Zagrebu. Sudovi se suočavaju s nedostatnim personalnim i prostornim kapacitetima te dualnom angažiranošću sudaca na različitim predmetima kao i nedjelotvornim koncentriranjem i planiranjem rasprava. Jedan od značajnih problema je pomanjkanje sudnica odgovarajuće veličine na nadležnim županijskim sudovima za vođenje upravo takvih predmeta, pa su suci prisiljeni dijeliti iste sudnice, što znatno usporava njihov rad i sprečava ih u autonomnom i djelotvornom planiranju i koncentriranju tijekom rasprave.

Dugotrajnost kaznenih postupaka

U brojnim kaznenim postupcima, suđenja pred prvostupanjskim vijećem provode se godinama. Zabilježili smo više takvih kaznenih postupaka. Uglavnom se radi o suđenjima koja se provode u odsutnosti optuženika³⁰, ali je riječ i o kaznenim postupcima koji se provode protiv pripadnika hrvatskih postrojbi (primjerice, kazneni postupak za ratne zločine u Kulinama, opt. Tvrtko Pašalić i dr. - u ovom postupku rasprava je započela tijekom 2015.; ponovljeni kazneni

---

³⁰ 1) Zločin u Petrinji, opt. Jovan Vitorac i dr. Optužnica protiv dvojice nedostupnih optuženika podignuta je u studenom 2017. Rasprava je započela u veljači 2020. i još uvijek je u tijeku. Nekoliko puta rasprava je započinjala iznova zbog promjena u sastavu vijeća. Ključni svjedoci prebivaju u Australiji.

2) Zločin u okolini Karlovca, opt. Mile Krivokuća. Optužnica je podignuta u 2017. Vrhovni sud Republike Hrvatske je u sjednici održanoj 19. prosinca 2019., po službenoj dužnosti (počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468.st.1. toč. 11 ZKP/08) ukinuo prvostupanjsku presudu i predmet uputio na ponovno suđenje i odluku. Ponovljeni postupak je od tada u tijeku.

3) Zločin u srpskim logorima, opt. Aleksandar Vasiljević. Optužnica je podignuta 11. travnja 2011. Suđenje u odsutnosti je započelo u listopadu 2018. Prvostupanjska presuda donesena u ožujku 2023.

4) Zločin na brdu Prevršac kod Volinje, opt. Dubravko Arambašić i dr. Optužnica protiv dvojice nedostupnih optuženika podignuta je 18. rujna 2017. Rasprava je otpočela u rujnu 2020.

5) Zločin na glinskom području, opt. Dušan Jović i dr. Optužnica je podignuta 20. srpnja 2010. Suđenje u odsutnosti, rasprava je započinjala iznova zbog zbog izmjene sudskog vijeća, započelo je 16. ožujka 2021.

postupak za zločine u Osijeku, opt. Gordana Getoš Magdić i dr. - ovaj kazneni postupak vodio se kao kazneni postupak protiv opt. Branimira Glavaša i dr.).³¹

Pravni položaj i problem žrtava i oštećenika u kaznenom postupku

---

Unatoč zakonskim promjenama te napretku u odnosu na prava žrtava i oštećenika u kaznenom postupku, problemi za ove kategorije sudionika kaznenog postupka i dalje postoje. U potporu žrtvama i oštećenicima te svjedocima u kaznenom postupku uključeni su odjeli za podršku žrtvama i svjedocima, koji navedene sudionike kaznenog postupka dočekuju u sudu te ih smještaju u zasebnu prostoriju. Osim toga, organiziran je i prijevoz žrtava, oštećenika i

---

³¹ Ponovljeni postupak za ratne zločine u Osijeku započeo je 16. listopada 2017. Rasprava u ponovljenom postupku više puta je započinjala iznova zbog personalnih promjena u sastavu sudskog vijeća. Osuđujuća nepravomoćna presuda je očekivana, ali njome civilne žrtve ratnog zločina počinjenog 1991. i 1992. godine nisu dobile toliko potrebnu pravdu.

Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu, u ponovljenom kaznenom postupku protiv okr. Branimira Glavaša, okr. Gordane Getoš Magdić, okr. Dine Kontića i okr. Zdravka Dragića, zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, izreklo je dana 27. listopada 2023. godine nepravomoćnu osuđujuću presudu. Svi okrivljenici su proglašeni krivima i osuđeni na bezuvjetne kazne zatvora, koje su u odnosu na presude izrečene u ranijem pravomoćno završenom kaznenom postupku umanjene. Okr. Branimir Glavaš nepravomoćno je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina no, zakonom propisan obligatorni pritvor protiv optuženika nije određen. Kako je obrazložio Predsjednik Vijeća, okrivljenik je već odslužio 5 godina, 2 mjeseca i 27 dana od izrečene kazne zatvora u trajanju od 8 godina (izrečene u prvotnom postupku). Predsjednik Vijeća pojasnio je da 2015. godine Vrhovni sud RH i Ustavni sud RH nisu ponovno odredili istražni zatvor Branimiru Glavašu iako je tužiteljstvo to tražilo. Odlučujući o zahtjevu tužiteljstva da se okrivljeniku nakon izlaska iz zatvora u BiH i odluke Ustavnog suda RH, kojom mu je ukinuta pravomoćna presuda, opet odredi istražni zatvor, Ustavni sud je zaključio kako ne bi bilo razmjerno više pritvarati okrivljenika. Pozvali su se na pravo razmjernosti istražnog zatvora što ga jamči Europska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, ali i Ustav RH. Okr. Gordana Getoš Magdić nepravomoćno je osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 4 godine, okr. Dino Kontić i okr. Zdravko Dragić, svaki, na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine. Izrečene kazne zatvora navedenim okrivljenicima ispod su zakonskog minimuma.

Iz usmenog obrazloženja osuđujuće presude s jedne strane, Vijeće je na strani okrivljenika našlo da su postupali s izravnom namjerom i pri tome bili svjesni da čine zločine zabranjene međunarodnim ratnim pravom. Osim toga, u relativno kratkom vremenu počinili su puno zločina prema nezaštićenim civilima, nedužnim ljudima koji nisu smjeli biti mete. Unatoč tome, na strani svih okrivljenika Vijeće je pronašlo niz olakotnih okolnosti. Ponovo se postavlja pitanje može li se nekome tko je okrivljen i kome se u sudskom postupku, nepravomoćno, dokaže da je imao zapovjedne ovlasti, cijeliti kao olakotna okolnost dosadašnja neosuđivanost, izniman doprinos koji je dao u nametnutom agresorskom ratu i činjenica da je iz Domovinskog rata izašao kao general. Osim toga, Vijeće je procijenilo da u vremenu od 14 godina od zadnje presude, okr. Branimir Glavaš nije kršio zakon. Podsjećanja radi, okrivljenik je pobjegao u Bosnu i Hercegovinu prije izricanja nepravomoćne presude 2009. godine, što, slijedeći praksu MKSJ, mora biti ocijenjeno kao nepoštovanje suda i kršenje zakona. Olakotne okolnosti ostalim okrivljenicima, s obzirom na težinu kaznenog djela, broj žrtava, okrutnost i upornost pri izvršenju kaznenog djela, prenatraglašene su. Priznanje zločina okr. Gordane Getoš Magdić, koje je tijekom postupka poricala, kao i priznanje okr. Dine Kontića, koje je također i on kasnije poricao, zasigurno nije razlog za izricanje kazne ispod zakonskog minimuma. Činjenica da je okr. Zdravko Dragić na teret stavlja počinjenje jednog djela, također nije razlog za izricanje kazne zatvora ispod zakonskog minimuma. Težina počinjenog zločina, činjenica da žrtve pravdu čekaju 32 godine, a nadasve prenatraglašavanje olakotnih okolnosti na strani svih okrivljenika, visina izrečenih bezuvjetnih kazni, iz ugla pravde za žrtve, su razočaravajuće. Količina patnje žrtava, okrutnost postupanja prema žrtvama, nedovoljno su cijanjene pri određivanju dužine zatvorskih kazni.

svjedoka iz mjesta prebivališta do suda, ako su stariji, nemaju drugi prijevoz i imaju problem s dolascima na ročišta u sudove. Većina žrtava i oštećenika iskazuje nelagodu od davanja iskaza. Uglavnom ne razumiju prava s kojima ih upoznaju policija, državno odvjetništvo i sudovi. Unatoč izrečenom razumijevanju prava, ona i dalje ostaju nejasna. Da bi žrtva kaznenog postupka, neposredna ili posredna, sudjelovala u postupku, mora imati status oštećenika, o tome izvijestiti policiju, državno odvjetništvo ili sud, ovisno u kojoj fazi postupka želi sudjelovati. Većini žrtava ovo nije jasno i ne znaju kako bi bili prisutni na raspravama te koja su njihova prava.

Odredbe Zakona o kaznenom postupku nedovoljno su jasne žrtvama, stoga one često ne znaju da mogu pismeno izvijestiti policiju, nadležno državno odvjetništvo ili sud da u kaznenom postupku žele sudjelovati kao oštećenici. U slučaju da žrtva nije oštećenik u kaznenom postupku, ne može niti konzumirati prava koja su propisana odredbom čl. 51. ZKP. Neka od najvažnijih prava koje pripadaju oštećeniku su *pravo na podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva te privremenih mjera osiguranja, pravo prisutnosti na dokaznom ročištu, pravo prisutnosti na ročištu za raspravu, sudjelovati u dokaznom postupku, pravo aktivno sudjelovati u dokaznom postupku na raspravi u smislu postavljanja pitanja svjedoku, pravo predlagati da se izvedu određeni dokazi i utvrđuju određene činjenice, pravo na završni govor, pravo podnijeti žalbu na presudu suda u dijelu u kojem se odlučuje o njegovim troškovima kaznenog postupka i odluke o imovinskopravnom zahtjevu...*

Na probleme je u svom izvještaju upozorila i povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava Dunja Mijatović. U pismu premijerima država članica Vijeća Europe s područja bivše Jugoslavije u siječnju 2024., predložila je konkretne mjere za suočavanje s nasilnom prošlošću i odlučnije djelovanje ka društvenoj koheziji, pravdi i pomirenju. Povjerenica je naglasila ključne korake koje treba poduzeti kako bi se poboljšalo poštovanje prava žrtava i promicao uključiv pristup suočavanju s prošlošću u regiji, utemeljen na ljudskim pravima³²

Pomanjkanje transparentnosti i nedostupnost sudske prakse

Ponovno upozoravamo na problem ograničene dostupnosti sudske dokumentacije. Jednostavno pregledna dokumentacija od optužnice do sudskih odluka i dalje je dostupna samo na stranicama organizacija za ljudska prava. Transparentnost i ograničeno, nerijetko i sporo objavljivanje žalbenih odluka u nadležnosti Vrhovnog suda, odnosno Visokog kaznenog suda i dalje je jedan od ključnih izazova hrvatskog pravosuđa. U vrijeme prije priključenja Hrvatske Europskoj uniji, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske najavljivalo je razvoj „baza podataka koje će biti međusobno kompatibilne i omogućavati drugim državnim odvjetništvima/tužiteljstvima pristup, koliko to dopuštaju interesi postupka i zakoni pojedinih zemalja.“ No, baza podataka koju je u vrijeme prije priključivanja Europskoj uniji razvio DORH, a koja se tijekom proteklog desetljeća usavršavala radi povećanja učinkovitosti procesuiranja ratnih zločina, ni u jednom dijelu, pa ni u onom vezanom uz pravomoćno okončane predmete, nije postala dostupna javnosti. Razumljivo je da dio podataka iz baze podataka ratnih zločina pri DORH-u, vezan uz predistražne i istražne postupke, nije dostupan

---

³² <https://documenta.hr/novosti/suocavanje-s-prosloscu-na-hrvatski-nacin/>

javnosti, no nije jasno zašto nisu dostupni sistematizirani podaci o okončanim predmetima. U predmetima ratnih zločina posebno je važno omogućiti uvid u sve pravomoćno okončane predmete. Ističemo potrebu objave podataka o pravomoćno okončanim postupcima kako bi bili dostupni svim građanima, poput baze Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju koji je sve svoje presude i dokazne materijale učinio javnim.

Obveza javnog objavljivanja presuda proistječe iz Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Ustava Republike Hrvatske. U vrijeme nakon priključenja EU nije unaprijeđena javna objava sudskih odluka. Pristup informacijama vrlo je ograničen zbog zakašnjele objave presuda i anonimizacije koja otežava praćenje postupaka i posljedično sve manjeg interesa medija za postupke u tijeku. Zadnja objavljena odluka na portalu sudske prakse Vrhovnog suda RH je iz listopada 2022., a na istom portalu odluke po žalbi koje su bile u nadležnosti Visokog kaznenog suda su iz travnja 2022. Zbog anonimizacije odluka praćenje je moguće samo za stručnu javnost.

Ministarstvo pravosuđa i uprave planira sve anonimizirane sudske odluke objaviti na jedinstvenom javno dostupnom internetskom portalu uz napredne mogućnosti pretraživanja te uz poštivanje pravila o zaštiti osobnih podataka, uz podršku iz fondova Europske unije.³³ Trenutačno je objava odabranih sudskih odluka omogućena kroz poseban informacijski sustav Vrhovnog suda Republike Hrvatske. No objavljene odluke teško su pretražive, posebno za opću javnost, upravo zbog anonimizacije. Raspoloživa baza podataka je vrlo ograničenog opsega i relativno sporo se puni sudskim odlukama. Između ostalog, razlog sporom punjenju je nepostojanje automatiziranog načina anonimizacije. Zbog jačanja transparentnosti i dostupnosti sudskih odluka stručnoj i općoj javnosti, implementirati će se sustav za anonimizaciju te će se omogućiti objava sudskih odluka na javno dostupnom internetskom portalu s kojim će biti povezan. Sudske odluke će se automatski anonimizirati i tako pripremiti za javnu objavu. Na posljednjem zasjedanju ovog saziva Hrvatskog sabora 14. ožujka 2024. usvojene su Izmjene i dopune zakona o sudovima. Pozdravljamo kreiranje posebne mrežna stranica na kojoj će se objaviti sudske odluke u kojima se postupak dovršava, To će pridonijeti transparentnosti. Na žalost je propuštena prilika za kreiranje još jedne mrežne stranice na kojoj bi bile objavljene optužnice, prvostupanjske odluke i pravomoćne presude za ratne zločine, od devedesetih godina do danas. To bi bilo važno radi javnosti suđenja i transparentnosti, posebno za mlade generacije koje nisu bile u mogućnosti pratiti suđenja. Također, je značajno objaviti informacije o procesuiranim zločinima zbog zainteresirane stručne javnosti. Svi se dokumenti sada nalaze u bazi podataka Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, ali nisu dostupni javnosti³⁴

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću i Akcija za ljudska prava (HRA) zatražili su od Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH) da obavijesti javnost o rezultatima istrage stradanja zarobljenih vojnih rezervista iz Crne Gore u Vojno-istražnom centru „Lora“ u Splitu,

---

³³ Više podataka o razvoju alata za javnu objavu i pretraživanje sudskih odluka dostupno je na: <https://mpu.gov.hr/c2-5-r1-i3/27150>

³⁴ KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SUDOVIMA Članak 1. U Zakonu o sudovima („Narodne novine“, br. 28/13., 33/15., 82/15., 82/16., 67/18., 21/22. i 16/23.) u članku 6. iza stavka 4. dodaju se stavci 5, 6. i 7. koji glase: „(5) Sudske odluke kojima se postupak dovršava javno se objavljuju na posebnoj mrežnoj stranici uz prethodnu anonimizaciju i poštivanje pravila o zaštiti osobnih podataka. (6) Javna objava iz stavka 5. ovoga članka provodi se radi ostvarivanja javnosti i transparentnosti rada sudova, omogućavanja kontinuiranog pristupa informacijama o radu sudova te jačanja povjerenja javnosti u sudbenu vlast. (7) Način anonimizacije, objave i pretraživanja anonimiziranih sudskih odluka iz stavka 5. ovoga članka pravilnikom propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa uz prethodno mišljenje predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske“.

u predmetu pod nazivom „Lora 3“. Radi se o četrnaest pripadnika tzv. nikšićko-šavničke grupe, čija su prava štitila Ženevske konvencije i zakoni Republike Hrvatske. Hrvatskim tužiteljima je dostavljen dokumentarni film „Zlo proljeće“ Radio-Televizije Nikšić iz 2022. godine, u kojem su objedinjena svjedočenja o zarobljavanju i zlostavljanju spomenute grupe vojnika, koja predstavljaju potencijalno važne dokaze za istragu.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu (ŽDOS) od 2007. godine istražuje okolnosti stradanja 14 pripadnika Jugoslovenske narodne armije (JNA) iz Crne Gore, koji su na hercegovačkom ratištu zarobljeni 1992. i sprovedeni u „Loru“: Radivoja Petkovića, Neđeljka Jankovića, Miljana Šušića, Ratka Simovića, Duška Barovića, Borivoja Zirojevića, Dragomana Doknića, Radomira Vulića, Miloša Perunovića, Ranka Vujovića, Pavla Popovića, Dragana Jakovljevića, Luke Gazivode i Luke Adžića³⁵.

(Ne)Procesuiranje pripadnika HVO-a za zločine u BiH pred nadležnim sudovima u Republici Hrvatskoj

---

Pred nadležnim sudovima u RH provedena su/još uvijek se provode tri kaznena postupka protiv optuženih pripadnika HVO-a. Dva kaznena postupka protiv optuženika nepravomoćno su okončana tijekom 2023., dok je treći u fazi rasprave.³⁶ Također, tijekom 2023. u jednom je kaznenom postupku protiv jednog okrivljenika doneseno je rješenje o provođenju istrage. Protiv jednog pripadnika HVO-a kazneni postupak je nepravomoćno završen u ožujku 2023. godine oslobađajućom presudom³⁷. Mada je 2013. godine potpisan *Protokol o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida* između BiH i RH, surađuje se na malom broju predmeta, uglavnom zbog prijepora oko tzv. udruženog zločinačkog pothvata.³⁸

Rekapitulacija kaznenih postupaka protiv pripadnika HVO-a za zločine na teritoriju BiH:

- 1) Nepravomoćno je okončan kazneni postupak za zločine u Gornjem Vakufu/Uskoplju. Prvostupanjsko vijeće Županijskog suda u Zagrebu oslobodilo je optužbe opt. Marka Radića, nekadašnjeg pripadnika HVO-a, za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, počinjeno nad pripadnikom Armije BiH u svibnju 1993. kod Uskoplja. Suđenje je započelo u siječnju 2023., a prvostupanjska presuda donesena je 17. ožujka 2023.
Iz provedenog dokaznog postupka ne proizlazi da je utvrđen identitet počinitelja. Jedini neposredni svjedok događaja u sva tri iskaza nije spomenuo identitet počinitelja.
- 2) Rasprava u kaznenom postupku za zločin protiv ratnih zarobljenika u Hrasnici kod Uskoplja, protiv opt. Perice Kusture započela je 18. listopada 2022. Optuženik je

---

³⁵ <https://documenta.hr/novosti/drzavno-odvjetnistvo-republike-hrvatske-treba-obavijestiti-javnost-o-rezultatima-istrage-u-predmetu-lora-3/>

³⁶ <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-hrasnici-kod-uskoplja-bih/>

³⁷ <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-okolici-gornjeg-vakufa-opt-marko-radic/>

³⁸ U suradnji je prijeporan tzv. udruženi zločinački pothvat, oblik individualne kaznene odgovornosti koji hrvatski pravni sustav ne poznaje. Kao supstitut se koristi institut udruživanja radi počinjenja kaznenih djela, i to u procesuiranju kaznenih djela općeg kriminaliteta, posebice organiziranog kriminala, ne i ratnih zločina.

tempore criminis bio pripadnik postrojbe “Ante Starčević”, Hrvatskog vijeća obrane. Optuženik je nastanjen u Zagrebu, a rođen je u općini Uskoplje u BiH čije državljanstvo također ima. Sudi mu se u prisutnosti. Optužnicom koju je 2014. podignulo Tužiteljstvo BiH tereti se za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika. Kazneni postupak pokrenulo je i Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, a optužnica je podignuta u srpnju 2021. Prema navodima optužnice Kustura je 18. siječnja 1993. godine jednog ratnog zarobljenika bošnjačke nacionalnosti ubio, a drugog ranio. Optuženik se tereti da je pucao iz strojnice na skupinu pripadnika Armije BiH koji su bili zarobljeni tijekom borbi u mjestu Hrasnica kod Uskoplja, BiH. Pri tom je jednog zarobljenika ubio, a drugog ranio i zatim ga pokušao ubiti, u čemu su ga spriječili drugi pripadnici HVO-a.³⁹

Sudska praksa u kontekstu povrede čl. 21. i čl. 23. Ustava RH - Pravo na život / Zabrana mučenja (zlostavljanja) - Provođenje djelotvorne istrage kao posljedica ratnog zločina i prava na materijalno obeštećenje

---

Ustavne tužbe zbog (navodne) povrede postupovnog aspekta članka 21. stavka 1. Ustava (članka 2. stavka 1. Konvencije)

1) Odluka Broj U-III-1546/2019 od 11. srpnja 2023.

Ratni zločin u Uzdolju, podnositeljica Jeka Injac

Majka podnositeljice ustavne tužbe smrtno je stradala 6. kolovoza 1995. u Uzdolju, kao jedna iz grupe civila srpske nacionalnosti.

Utvrđeno je da je neprovođenjem učinkovite istrage smrti bliske srodnice podnositeljice ustavne tužbe, Đ. B., u proceduralnom aspektu povrijeđen članak 21. Ustava Republike Hrvatske.

Osporenom presudom odbijena je revizija podnositeljice podnesena protiv presude Županijskog suda u Zagrebu broj: Gžn-1712/12-4 od 13. siječnja 2015. (u daljnjem tekstu: drugostupanjska presuda), kojom je potvrđena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: Pn-7712/06-18 od 30. siječnja 2012. (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda).

Prvostupanjskom presudom odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev podnositeljice (I. tužiteljice) i II. tužiteljice radi naknade nematerijalne štete od 220.000,00 kuna svakoj sa zakonskim zateznim kamatama, kao i zahtjev za naknadu materijalne štete od 20.000,00 kuna sa zakonskim zateznim kamatama od 7. kolovoza 1995. do isplate, sve protiv tužene Republike Hrvatske zbog smrtnog stradavanja majke Đ. B. 6. kolovoza 1995. od pripadnika vojnih i redarstvenih snaga Republike Hrvatske.

Osporenim rješenjem Vrhovnog suda odbačena je kao nedopuštena revizija podnositeljice i II. tužiteljice izjavljena protiv odluke o troškovima parničnog postupka.

2) Odluka Broj: U-III-3124/2022 od 14. studenog 2023.

---

³⁹ <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-hrasnici-kod-uskoplja-bih/>

Ratni zločin tijekom “VRA Oluja”, podnositeljica Ljiljana Martinović

Đ. M. je otac podnositeljice. On se 6. kolovoza 1995. kretao s grupom civila nedaleko od grada Gline prema Bosni i Hercegovini. Kritične zgode, prema iskazu podnositeljice, pripadnici vojnih snaga opkolili su kolonu, te Đ. M. izdvojili iz kolone i odveli ga u nepoznatom smjeru. Od tada o njemu nema saznanja.

Ustavna tužba je odbačena u odnosu na postupovni aspekt članka 21. Ustava. kao nepravovremena, podnesena izvan zakonskog roka od 6 mjeseci (rok za podnošenje ustavne tužbe u konkretnom predmetu, počinje teći od zadnje radnje u istrazi iz koje su dobivene obavijesti o prijavljenom zločinu). Naime, zadnja istražna radnja u predmetnoj kaznenoj istrazi poduzeta je 2010. te je podnositeljica trebala postati svjesna neučinkovitosti istrage, a Ustavna tužba podnesena je 30. prosinca 2021.

Ustavna tužba podnesena je u povodu presude Županijskog suda u Zagrebu broj: Gž-3090/2021-2 od 9. studenoga 2021. kojom je odbijena podnositeljicina žalba protiv presude Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: Pn-3004/2020-4 od 8. srpnja 2021., koja je u meritumu potvrđena, dok je preinačena u troškovima postupka te je odbijen zahtjev tuženice za naknadu troškova postupka i suđeno je da svaka stranka snosi svoje troškove.

Prvostupanjskom presudom odbijen je u cijelosti tužbeni zahtjev kojim je podnositeljica od tuženice Republike Hrvatske potraživala isplatu naknade materijalne i neimovinske štete zbog smrti bliske osobe te joj je naloženo plaćanje troškova postupka u iznosu od 37.500,00 kn.

3) Odluka Broj: U-III-4336/2020 od 19.12.2023.

Ratni zločin tijekom “VRA OLUJA”, podnositeljice Danica i Nikolina Samardžija

Nikola Samardžija - suprug i otac podnositeljica - smrtno je stradao u kolovozu 1995. tijekom vojno-redarstvene akcije Oluja.

Ustavna tužba je odbačena u dijelu u kojem je podnesena zbog neprovođenja djelotvorne istrage, odnosno povrede proceduralne obveze iz članka 21. Ustava Republike Hrvatske.

Osporenom presudom odbijena je revizija podnositeljica podnesena protiv presude Županijskog suda u Karlovcu broj: Gž-536/2016-2 od 11. travnja 2018., kojom je potvrđena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: Pn-1246/06 od 26. veljače 2016. kojom je odbijen tužbeni zahtjev podnositeljica kojim su od tužene Republike Hrvatske potraživale naknadu štete zbog smrti njihovog pravnog prednika Nikole Samardžije.

Osporenim rješenjem Vrhovnog suda odbačena je revizija podnositeljica podnesena protiv odluke kojom je podnositeljicama naloženo nadoknaditi tuženoj Republici Hrvatskoj parnični trošak od 32.094,00 kn.

Ustavna tužba se odbacuje u odnosu na postupovni aspekt članka 21. Ustava kao nepravovremena dok se u odnosu na materijalni aspekt citiranog članka odbija jer nije dokazana odgovornost države.

Odluka U-III-3480/2020 Zagreb od 7. lipnja 2022.

Ratni zločin „Oluja“, podnositelji bliski srodnici ubijenog Momčila Tišme - ponovljeni postupak

Na Općinskom građanskom sudu u Zagrebu donesena je prvostupanjska presuda nakon što je sukladno navedenoj odluci Ustavnog suda kojom je utvrđena povreda materijalnog aspekta članka 21. Ustava i članka 2. Konvencije: prigovori o nepravdičnosti i nedjelotvornosti parnice radi naknade štete zbog smrti bliskog srodnika za koju je odgovorna država, proveden ponovljeni parnični postupak za naknadu nematerijalne štete zbog smrti bliskog srodnika.⁴⁰

Riječ je o žrtvi ratnog zločina počinjenog tijekom „Oluje“, u mjestu Oćestovo u blizini Knina, Momčilu Tišmi, čija je obitelj, najprije pokrenula parnični postupak za naknadu štete, a potom podnijela i Ustavnu tužbu upirući na povredu čl. 21. Ustava RH i čl. 2. Konvencije - prava na život.

Odluka Ustavnog suda:

Odlukom Ustavnog suda od 7. lipnja 2022. utvrđena je povreda materijalnog aspekta članka 21. Ustava i članka 2. Konvencije: prigovori o nepravdičnosti i nedjelotvornosti parnice radi naknade štete zbog smrti bliskog srodnika za koju je odgovorna država, ukinute su osporene odluke te je predmet vraćen na ponovni postupak pred prvostupanjski sud.

Pored obveza provođenja učinkovite i promptne istrage koja mora biti poduzeta po službenoj dužnosti (postupovni aspekt zaštite prava na život), obveza države je da u okolnostima u kojima su nositelji njezinog represivnog aparata odgovorni za smrt neke osobe (materijalnopravni aspekt zaštite prava na život) nadoknadi štetu bliskim srodnicima te osobe.

Ustavna tužba podnesena je 23. srpnja 2020., u povodu presude i rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev 541/2014-3 od 25. veljače 2020. Presudom je odbijena kao neosnovana revizija podnositelja protiv presude Županijskog suda u Zagrebu broj: Gžn-3541/11-2 od 26. veljače 2013. kojom je preinačena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: Pn-1600/08-20 od 30. rujna 2011. na način da je u cijelosti odbijen tužbeni zahtjev kojim su podnositelji od tuženice Republike Hrvatske potraživali isplatu naknade materijalne i nematerijalne štete zbog smrti bliske osobe Momčila Tišme u Kninu početkom kolovoza 1995. Rješenjem Vrhovnog suda odbačena je kao nedopuštena revizija podnositelja u odnosu na dio presude Županijskog suda kojim je podnositeljima naloženo nadoknaditi parnične troškove tuženice od 55.150,00 kn.

S obzirom na navedeno stajalište drugostupanjskog i Vrhovnog suda, Ustavni sud je utvrdio da su u konkretnom slučaju mjerodavna stajališta ESLJP-a izražena u predmetu *Trivkanović protiv Hrvatske* (2) (br. 54916/16, presuda od 21. siječnja 2021.) i *Baljak protiv Hrvatske* (br. 41295/19, presuda od 25. studenog 2021.). Slijedom navedenog, prihvaćajući stajališta iz predmeta *Trivkanović* (2) i *Baljak*, Ustavni sud je utvrdio da su Županijski i Vrhovni sud u konkretnom slučaju odbijajući tužbeni zahtjev podnositelja s obrazloženjem da nisu dokazali da su njihovog bliskog srodnika ubili pripadnici hrvatske vojske, podnositeljima nametnuli prekomjerni standard dokazivanja, koji je u okolnostima konkretnog slučaja neprihvatljiv i suprotan stajalištima samog Vrhovnog suda (v. *Baljak i dr. protiv Hrvatske* i *Trifkanović protiv Hrvatske*).

---

⁴⁰ Općinski građanski sud u Zagrebu, poslovni broj LX Pn-62/23-69 od 29. veljače 2024.

Činjenice i okolnosti slučaja:

U mjestu Oćestovo hrvatska vojska je 5. kolovoza 1995. u podrumu jedne kuće zatočila dvadesetak osoba. Sljedećeg jutra izvela je iz podruma petoricu mlađih muškaraca čiji su posmrtni ostaci nađeni 2001. te je provedena obdukcija.

U povodu zbivanja 5. i 6. kolovoza 1995. i odvođenja više muških osoba iz podruma u mjestu Oćestovo (u blizini cestovne komunikacije Kistanje - Knin) srodnici jednog od tih muškaraca, pok. Steve Večerine, podnijeli su 13. prosinca 2006. kaznenu prijavu Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske smatrajući da se radi o počinjenju kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Parnični postupak za naknadu štete:

Podnositelji su 13. veljače 2008. podnijeli Općinskom građanskom sudu u Zagrebu tužbu protiv Republike Hrvatske radi naknade štete zbog ubojstva njihovog bliskog srodnika 6. kolovoza 1995. Podnositelji su supruga, sin i roditelji ubijenog Momčila Tišme. Prije toga, 4. srpnja 2007. obratili su se Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske s prijedlogom za mirno rješenje spora, koji je odbijen. Tužbom su potraživali naknadu štete za duševne boli zbog ubojstva bliskog srodnika, te naknadu materijalne štete troškova podizanja spomen obilježja i izgubljenog uzdržavanja tada malodobnog sina (rođenog 1993.).

Tužbeni zahtjev za naknadu nematerijalne štete koji su podnositelji podnijeli protiv Republike Hrvatske zbog smrti bliskog srodnika odbijen je u prvostupanjskom postupku zato što je podnesen izvan zastarnog roka propisanog člankom 376. Zakona o obveznim odnosima. Usvojen je dio tužbenog zahtjeva koji se odnosi na materijalnu štetu za izgradnju nadgrobnog spomenika (račun je iz 2009. godine) i izgubljeno uzdržavanje za tada malodobnog sina Momčila Tišme. Drugostupanjski sud preinačio je prvostupanjsku presudu u dosuđujućem dijelu zauzevši stajalište da podnositelji "prije svega nisu dokazali da bi pok. Momčilo Tišma bio ubijen od strane pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga".

Vrhovni sud je odlučujući o reviziji potvrdio to stajalište drugostupanjskog suda zaključivši da je na podnositeljima bio teret dokaza, a oni nisu uspjeli dokazati da bi smrt Momčila Tišme prouzročili pripadnici Hrvatske vojske odnosno pripadnici redarstvenih snaga. Bespredmetnima je ocijenio prigovore o zastari i pojmu ratne štete.

Prigovori podnositelja:

Podnositelji su u ustavnoj tužbi isticali povredu prava na život u postupovnom aspektu članka 21. Ustava i članka 2. Konvencije. Isticali su da je nakon prijave sumnjive smrti njihova srodnika Republika Hrvatska imala postupovnu obvezu provesti djelotvornu službenu istragu i utvrditi sve činjenice vezane uz smrt njihovog prednika te pronaći počinitelja, ali da u konkretnom slučaju država nije ništa poduzela radi pronalaska i identifikacije počinitelja.

Pozivajući se na članak 13. Konvencije podnositelji su naveli da nisu imali na raspolaganju nikakvo djelotvorno pravno sredstvo s obzirom na to da nije provedena djelotvorna i učinkovita istraga. Podnositelji su istakli i povredu materijalnog aspekta članka 21. Ustava zbog toga što je odbijen njihov tužbeni zahtjev za naknadu štete. Smatraju nespornim da su hrvatske oružane snage na štetu Momčila Tišme počinile kazneno djelo ratnog zločina, te da država u takvom slučaju odgovara po objektivnom kriteriju.

Povrede međunarodnih standarda poštenog suđenja, Europski sud za ljudska prava - Nemogućnost naknade materijalne štete nastale zbog terorističkih akata

Poteškoće su i dalje prisutne u parničnim postupcima za naknadu materijalne štete uzrokovane od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata i to zbog zakonskog vakuuma. Riječ je uglavnom o Srbima, kojima su ratnih godina u Hrvatskoj minirane kuće i poslovni objekti, zbog čega su tužili državu, ali im se tužbe, po novom zakonu, odbijaju i umjesto naknade štete moraju još platiti i goleme sudske troškove.

Naime, dana 7. siječnja 1996. godine Hrvatski sabor je donio izmjenu Zakona o obveznim odnosima kojom je propisano da se prekidaju svi postupci radi naknade štete nastale uslijed terorističkih akata do donošenja novog zakona o tome, i da se prije donošenja tog novog zakona ne mogu tražiti naknade šteta za terorističke akte. Zakon je također postavio obvezu Vladi da, najkasnije u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu tog Zakona, podnese Hrvatskom saboru poseban zakon koji uređuje odgovornost za takve štete. Gotovo sedam godina nakon, dana 14. srpnja 2003. godine Hrvatski sabor je donio Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija (Narodne novine, br. 117/2003 od 23. srpnja 2003.).

U tom smislu ukazujemo na odluke Europskog suda za ljudska prava donesene tijekom 2023. Predmet Ljubica Bačić protiv Hrvatske - konačna odluka o dopuštenosti zahtjeva br.3742/02 od 11. prosinca 2023.

Podnositeljica zahtjeva Sudu se obratila temeljem čl. 6. st. 1. Konvencije prigovarajući da je bila lišena prava na pristup sudu u odnosu na svoju građansku tužbu za naknadu štete jer su izmjene Zakona o obveznim odnosima koje su stupile na snagu nakon podnošenja tužbe, spriječile domaće sudove u odlučivanju o osnovanosti njezinog tužbenog zahtjeva.

Sud je zahtjev proglasio dopuštenim jer smatra da su prigovorom potaknuta ozbiljna činjenična i pravna pitanja na temelju Konvencije, o kojima bi odluka ovisila o ispitivanju merituma. Sud je stoga zaključio da istaknuti prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije.

Pozadina slučaja:

Dana 23. prosinca 1991. godine, kuća podnositeljice zahtjeva u Špišić Bukovici, Hrvatska, opljačkana je i minirana. Dana 31. listopada 1994. godine podnositeljica zahtjeva je podnijela Općinskom sudu u Virovitici tužbu protiv Republike Hrvatske radi naknade štete, u svezi s uništenjem njezine kuće. Vlada je prvo tvrdila da podnositeljica zahtjeva nije iscrpila domaća pravna sredstva jer nije podnijela prijedlog za ocjenu ustavnosti predmetnog zakona.

Podnositeljica zahtjeva je tvrdila da se postupak ocjene ustavnosti određenog zakona pred Ustavnim sudom smatra pokrenut samo ako Ustavni sud nakon preliminarnog ispitivanja prijedloga, odluči usvojiti ga. Prema tome, iako je mogla podnijeti prijedlog izravno Ustavnom sudu, formalno pokretanje postupka ovisi o kasnijoj slobodnoj ocjeni. Nadalje, nekoliko drugih osoba u istom položaju kao i podnositeljica zahtjeva podnijelo je prijedlog za ocjenu ustavnosti predmetnog zakona, ali Ustavni sud još nije odlučio o tim prijedlozima. Prema mišljenju podnositeljice zahtjeva, nema domaćeg pravnog sredstva kojeg bi ona trebala iscrpiti u odnosu na svoj prigovor da je bila lišena svog prava na pristup sudu.

Sud podsjeća da je u predmetu Crnojević, u sličnim okolnostima, smatrao da prijedlog za ocjenu ustavnosti predmetnog zakona ne predstavlja pravno sredstvo koje bi trebalo iscrpiti (vidi Crnojević protiv Hrvatske (odl.), br. 71614/01, 29. travan 2003.). Sud ne vidi razlog za odstupanje od te odluke u ovom predmetu. Slijedi da prigovor podnositeljice zahtjeva ne može biti odbačen zbog neiscrpljenosti domaćih pravnih sredstava. Alternativno, Vlada je pozvala Sud da zaključi da zahtjev ne predstavlja nikakvu povredu članka 6. st. 1. Konvencije. S tim u svezi Vlada je navela da je podnositeljica zahtjeva imala pristup sudu jer je pokrenula građanski postupak radi naknade štete pred Općinskim sudom u Virovitici. Činjenica da je sud bio prekinuo postupak prema Zakonu iz 1996. godine nije utjecala na pravo podnositeljice zahtjeva na pristup sudu jer je postupak bio prekinut samo privremeno. Kada je u srpnju 2003. godine donesen novi zakon, podnositeljica zahtjeva je ponovo imala pristup sudu.

Podnositeljica zahtjeva je tvrdila da je produženo razdoblje u kojem joj nije bilo omogućeno da domaći sudovi odluče o njezinoj građanskoj tužbi povrijedilo njezino pravo na pristup sudu. Ona se poziva na presudu Kutić (vidi Kutić protiv Hrvatske, br. 48778/99, ECHR 2002-II).

Nepoduzimanje istraga, učinkovitog ili adekvatnog progona – Nemogućnost ostvarivanja naknade štete uzrokovane ratnim zločinom kao posljedica neprocesuiranja pripadnika HV-a i MUP-a RH

Kao što je već ranije rečeno, kaznenom progona izloženi su gotovo isključivo pripadnici srpskih paravojnih i policijskih postrojbi i pripadnici nekadašnje JNA, od postupaka, njih 60, odnosno 94%, bili su pripadnici srpskih snaga dok se 4 postupka provode protiv pripadnika HVO-a koje se tereti za zločine nad bošnjačkim civilima i zarobljenim pripadnicima Armije BiH na području Hercegovine.

Tijekom 2023. niti jedan pripadnik HV-a i MUP-a RH nije bio procesuiran.⁴¹

Nepostojanje pravomoćne osuđujuće kaznene presude razlog je odbijanja tužbenih zahtjeva brojnim podnositeljima koji pokreću parnični postupak zahtijevajući od države naknadu štete zbog smrtnog stradavanja člana/članice obitelji za kojeg/koju se sumnjalo da je bio/bila žrtva ratnog zločina počinjenog od strane pripadnika HV-a ili MUP-a RH. Istovremeno im se nalaže podmirivanje enormnih parničnih troškova koji često uključuju i trošak zastupanja države u parničnom postupku.

Nakon što je presudama ESLJP-a u predmetima *Jularić protiv RH* i *Skendžić i dr. protiv RH* Hrvatskoj naloženo plaćanje naknade štete tužiteljima zbog neprovođenja odgovarajućih istraga u vezi zločina, značajno je porastao broj zahtjeva u kojima članovi obitelji stradalih u ratu ukazuju da im je Republika Hrvatska kršila različita konvencijska prava.

U trima presudama donesenim tijekom 2021./2022. ESLJP utvrdio je *povredu prava na pošteno suđenje* zajamčeno čl. 6. st. 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

---

⁴¹ Primjerice, tijekom 2020. istragom za ratni zločin bio je obuhvaćen jedan pripadnik HV-a (zločin u vojarni Rakitje), koji je Hrvatskoj izručen iz Slovenije, dok tijekom 2021. niti jedan kazneni postupak nije pokrenut protiv pripadnika HV-a i MUP-a RH.

Više na linku: https://documenta.hr/wp-content/uploads/2022/07/Izvjestaj_Sudjenja_za_ratne_zlocine_2020-2021.pdf

(Predmet *Baljak i dr. protiv Hrvatske - građanski aspekt*)⁴², *Predmet Trifkanović protiv Hrvatske – pristup sudu*)⁴³, odnosno da dosudom troška parničnog postupka kojom je podnositeljicama naložena naknada troškova zastupanja po državnom odvjetništvu, a u kojem postupku su podnositeljice dokazivale da im je šteta nastala kao posljedica ratnog zločina ubojstva njihova oca od strane predstavnika države, predstavlja **povredu prava na mirno uživanje vlasništva**.⁴⁴ Sva tri zahtjeva se odnose na žrtve ratnih zločina počinjenih u Sisku 1991. i tijekom operacije Oluja 1995.

---

⁴² **Odluke domaćih sudova kojima je utvrđeno da država nije odgovorna za smrt srodnika podnositelja zahtjeva bile su proizvoljne te su stoga dovele do povrede njihovog prava na pošteno suđenje.** Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), u vijeću od 7 sudaca, 25. studenog 2021. presudio je da je podnositeljima zahtjeva povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno čl. 6. stavkom 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija). Podnositelji zahtjeva bliski su srodnici S.B.-a koji je nestao 5. kolovoza 1995. nakon što ga je zarobila Hrvatska vojska, a njegovo tijelo pronađeno je 7 godina kasnije. Kaznena istraga o okolnostima nestanka S.B.-a nikada nije pokrenuta. Podnositelji zahtjeva su 2005. godine protiv države podnijeli tužbu radi naknade štete, temeljeći potraživanje na Zakonu o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od strane pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga za vrijeme Domovinskog rata (dalje: Zakon o odgovornosti). Općinski građanski sud u Zagrebu (dalje: sud) odbio je 23. siječnja 2005. tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva zaključivši da nisu dokazali da su S.B.-a ubili pripadnici Hrvatske vojske te im naložio da državi plate troškove postupka. Općinski sud smatrao je da je šteta nastala u vezi s ratnim stanjem, u vrijeme i na prostoru odvijanja vojnih borbenih akcija te da stoga predstavlja ratnu štetu za koju Republika Hrvatska temeljem Zakona o odgovornosti ne odgovara. Činjenica da su S.B.-a zarobili hrvatski vojnici i da je njegovo tijelo kasnije pronađeno u grobnici s prostrijelnom ranom, prema stavu domaćeg suda, nije isključivala mogućnost da su ga ubile neprijateljske snage, a i posljednji put je bio viđen na području na kojem su se odvijale vojne borbene operacije. Prvostupanjsku odluku potvrdili su Županijski sud u Zagrebu i Vrhovni sud Republike Hrvatske. Ustavni sud Republike Hrvatske je većinom glasova odbio ustavnu tužbu, ocijenivši da zaključak domaćih sudova nije bio proizvoljan, dok su četiri suca tog suda imala izdvojeno suprotstavljeno mišljenje. <https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Presude%20i%20odluke//Baljak%20i%20drugi%20protiv%20RH%20presuda.pdf>

⁴³ **Odluke domaćih sudova o odbijanju zahtjeva za ponavljanje parničnog postupka za naknadu štete protiv države bile su očigledno nerazumne jer su nestali sinovi podnositeljice utvrđeni žrtvama kaznenog djela ratnog zločina.**

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, dana 21. siječnja 2021., presudio je da je Republika Hrvatska povrijedila pravo podnositelja zahtjeva na pošteno suđenje zajamčeno člankom 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Zahtjev je Europskom sudu podnijela majka dvojice muškaraca koje su pripadnici policijske jedinice u Sisku odveli iz njihove kuće 25. kolovoza 1991. godine. Dana 21. studenog 2005. Općinski sud proglasio je sinove podnositeljice zahtjeva umrlima, utvrdivši kao dan smrti 25. kolovoza 1991. Podnositeljica je 2006. godine pokrenula parnični postupak za naknadu štete protiv države tvrdeći da su njezine sinove ubili pripadnici hrvatske policije. Općinski sud presudio je da je u odnosu na njezin zahtjev za naknadu štete nastupila zastara s obzirom na to da je tužbu podnijela u rujnu 2006., odnosno više od pet godina nakon nestanka njezinih sinova. Podnositeljica je tvrdila da je šteta uzrokovana kaznenim djelom ratnog zločina koje ne zastarijeva te da treba primijeniti dulji zastarni rok. No, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi domaćih sudova dulji rokovi zastare za zahtjeve za naknadu štete primjenjuju se samo kada kazneni sud pravomoćnom presudom utvrdi da je kazneno djelo počinjeno. Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio je reviziju podnositeljice zahtjeva.

⁴⁴ Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 28. travnja 2022., presudio je da je zahtjev podnositeljica u vezi povrede prava na život nedopušten, a da je Republika Hrvatska povrijedila pravo podnositeljica zahtjeva na mirno uživanje vlasništva zajamčeno člankom 1. Protokolom br. 1 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija). Pozivajući se na odredbe Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata, podnositeljice zahtjeva su u rujnu 2005. godine pred Općinskom građanskim sudom u Zagrebu (dalje: općinski sud) podnijele tužbu radi naknade štete protiv države, zbog ubojstva njihovog oca od strane hrvatskih vojnika tijekom trajanja vojno-redarstvene akcije Oluja. Od države su potraživale ukupno 240.000,00 HRK na ime naknade štete, a zbog lošeg financijskog stanja tražile su da budu oslobođene plaćanja sudskih pristojbi što im je odobreno. U srpnju 2010. zahtjev podnositeljica za naknadom štete odbijen je zbog zastare. Općinski sud utvrdio je da je tužba podnesena izvan objektivnog petogodišnjeg zakonskog roka zastare propisanog čl. 376. stavkom 2. Zakona o obveznim odnosima a da se duži zakonski rok zastare iz članka 377. istog zakona

Predmet Baljak i dr. protiv Hrvatske odnosi se na odbijanje tužbenog zahtjeva podnositelja za naknadu štete podnesenog protiv države uz obrazloženje da podnositelji nisu dokazali da je država odgovorna za smrt njihova srodnika, unatoč činjenici da su njihova srodnika zadržali hrvatski vojnici i odveli ga na nepoznato mjesto, a tijelo mu je godinama kasnije pronađeno u masovnoj grobnici s prostrijelnom ranom glave. Također, sud je konstatirao da u konkretnom slučaju nije provedena kaznena istraga o nestanku i smrtnom stradavanju srodnika podnositelja zahtjeva niti su postojale bilo kakve osude za kazneno djelo. Presudom je otvorena mogućnost da podnositelji zahtjeva zatraže ponavljanje postupka u skladu s odredbama Zakona o parničnom postupku.

Rješenjem Općinskog građanskog suda u Zagrebu⁴⁵ usvojen je prijedlog tužiteljice Stane Baljak za ponavljanje postupka i ukinuta je presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu posl. br. Pn-4785/2010 od 23. siječnja 2015. u odnosu na tužiteljicu Stanu Baljak. Ponovljeni postupak još uvijek je u tijeku i vodi se pod novim poslovnim brojem: Pn-1274/2023 te je posljednje ročište održano dana 7. studenog 2023.

Sustav obeštećenja

Pozdravljamo Odluku Vlade RH od 28. prosinca 2023. kojom su otpisane tražbine troškova parničnog postupka dosuđenih Republici Hrvatskoj te upozoravamo na njen kontroverzni dio u vezi otpisa troškova na temelju pravomoćnih presuda u regresnim parnicama za naknadu novčanih iznosa koje je RH isplatila na temelju pravomoćnih presuda. Da li je ovo primjer negiranja načela trodiobe vlasti i nepoštivanje ustavnog poretka?

Nedosljednosti zaštite prava žrtava rata nisu potpuno uklonjene odlukom o otpisu i povratu troškova parničnog postupka donesenom na 274. sjednici Vlade RH u prosincu 2023. Opravdan je, premda zakasnio, dio odluke o otpisu troškova žrtvama rata. Time možda napokon završava borba za otpis parničnih troškova koja je počela od prvih presuda prema *Zakonu o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija* i *Zakonu o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata*. Međutim, Vlada RH, koja više od trideset godina nakon početka rata nije željela otpisati parnične troškova žrtvama, sada na iznenađenje javnosti uključuje i osuđene počinitelje ratnih zločina. Taj dio odluke podriva krhko povjerenje u institucije vlasti.

Vlada RH treba definirati postupak za povrat parničnih troškova te imenovati nadležno povjerenstvo. Rok od godinu dana vrlo je kratak.

---

ne primjenjuje jer nije donesena pravomoćna osuđujuća presuda protiv počinitelja kaznenog djela. Ujedno, općinski sud je podnositeljicama naložio da državi plate parnični trošak u iznosu od 60.000,00 HRK za zastupanje po državnom odvjetništvu. Žalba i revizija podnositeljica odbijene su kao neosnovane, dok je reviziju protiv rješenja o trošku Vrhovni sud proglasio nedopuštenom. U studenom 2011. godine jedna od podnositeljica podnijela je kaznenu prijavu Županijskom državnom odvjetništvu u Karlovcu (dalje: županijsko državno odvjetništvo) u kojoj je navela da su nepoznati pripadnici hrvatske vojske počinili ratni zločin na štetu njezina oca. Županijsko državno odvjetništvo je 2017. obavijestilo jednu od podnositeljica da nema novih saznanja o smrti oca, ali da je istraga još uvijek u tijeku. Ustavna tužba podnositeljica je odbijena 2017. godine. Ustavni sud je utvrdio da odluka Vrhovnog suda nije bila proizvoljna po pitanju troškova, no nije ispitao prigovor podnositeljica zbog nedjelotvornosti kaznene istrage.

⁴⁵ Posl. br. Pn-4785/2010 od 13.03.2023.g.

Državno odvjetništvo RH treba izdati naputak svim nadležnim općinskim državnim odvjetništvima koja su prema pravomoćnim presudama općinskih i županijskih sudova podnositeljima tužbi slala pozive na platež, kako bi se svima koji su platili parnične troškove omogućilo pribavljanje relevantne dokumentacije. Neke od žrtava ratnih zločina sačuvala su dokumentaciju, neke nisu. Uplate su vršene u korist Državnog proračuna RH. Pravno je i moralno neprihvatljiv ambivalentni odnos uzastopnih vlada Republike Hrvatske prema žrtvama ratnog zločina. Prosvjedujuemo što priznanje patnje stradalih ponovo dolazi uz gorak okus u ustima jer se istovremeno pogoduje osuđenima za ratni zločin, na račun poreznih obveznika i obveznica. To znači da sama država faktički stoji iza počinitelja zločina, pa kad ih ne može sudski rehabilitirati, onda im oprašta dugove!

Podsjećamo na neke od etapa u zakašnjelom i djelomičnom priznanju patnje žrtava rata. Nakon nedjelotvornog procesuiranja ratnih zločina i terorističkih akata u devedesetim godinama, članovima obitelji ubijenih i nestalih, kao i vlasnicima miniranih kuća i gospodarskih objekata, dali su nadu zakoni koji su doneseni 2003. Preživjeli su se organizirali i počeli podizati tužbe protiv RH. No ubrzo se pokazalo da velika većina ne samo gubi postupke, nego ih se dodatno kažnjava naplatom visokih parničnih troškova. Zbog te nepravde, zahtjev za otpis i povrat naplaćenih parničnih troškova u *Documenti* smo ponavljali u svakoj prilici. Kako bi riješila problem, Vlada RH je u travnju 2013. usvojila *Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja*. Primjenom u praksi postalo je jasno da ta uredba usložnjava nepravdu, jer je u većini slučajeva vodila do odgode a ne otpisa, a i to samo za najsiromašnije, dok je ostale ostavila u neizvjesnosti od ovrhe. U nastavku borbe za otpis parničnih troškova puno je značila presuda Europskog suda za ljudska prava u predmetu Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske. No sve do ove odluke vlade nije bilo razumijevanja za otpis. Uz sve poteškoće, zakoni o obeštećenju za žrtve seksualnog nasilja i civilne žrtve u Domovinskom ratu i nedavna odluka civilizacijski su iskoraci. No za neke od hrabrih žena i muškaraca koji su se borili za pravdu je prekasno. Vjera Solar, čija je kći ubijena u rujnu 1991. i Jasenka Borojević, čiji je suprug Stevo odveden i ubijen u listopadu 1991., nakon neuspjelih traženja kaznenog procesuiranja ratnih zločina u Sisku osnovale su Građansku udrugu protiv nasilja i podnijele tužbe protiv RH. Preminule su i nisu dočekale odluku o otpisu. Još uvijek se bore Udruženje porodica „Protiv zaborava“ koje vodi Marica Šeatović i Udruga osoba oštećenih terorističkim djelovanjem „Pravda“ koju vode Duško Zorić i Jovica Brkić. Zakašnjela odluka, koja je rezultat i njihove borbe, zasjenjena je neprihvatljivim uključivanjem otpisa tražbina počiniteljima ratnih zločina.

Civilni stradalnici Domovinskog rata - Ostvarivanje prava temeljem Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata

---

Civilni stradalnici u Republici Hrvatskoj, temeljem odredbi Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata⁴⁶, ostvaruju prava invalida po osnovi oštećenja organizma, prava po osnovi gubitka ili nestanka člana obitelji i ostala prava. Od stupanja Zakona na pravnu snagu, donošenja provedbenih propisa, do prvih zahtjeva, organizacije civilnog društva su pratile i ukazivale na moguće probleme u primjeni Zakona i provedbenih akata. Odredbe o načinu ostvarivanja statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata i statusa člana obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu, propisane su Pravilnikom o načinu ostvarivanja statusa i prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata.⁴⁷ Odredbe o načinu

---

⁴⁶ NN 84/21, stupio na snagu 31. srpnja 2021. godine.

⁴⁷ NN 118/21

ostvarivanja prava po osnovi oštećenja organizma, te po osnovi gubitka ili nestanka člana obitelji iz ovoga Zakona, metodologija utvrđivanja statusa i prava propisane su Pravilnikom o načinu imenovanja i metodologiji rada liječničkih vijeća u postupku ostvarivanja prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata.⁴⁸ Odredbe o načinu ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba prema Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata propisane su Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć za civilne stradalnike iz Domovinskog rata.⁴⁹ Odredbe o načinu ostvarivanja prava na novčanu naknadu za civilne stradalnike iz Domovinskog rata propisane su Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na novčanu naknadu za civilne stradalnike iz Domovinskog rata.⁵⁰

Dokaze o činjenicama o kojima tijela uprave i druga tijela vode evidenciju, nadležno tijelo pribavlja po službenoj dužnosti, a ukoliko stranka želi ubrzati postupak može iste priložiti uz zahtjev. Osim što je ukinut imovinski cenzus, pa su stoga civilne stradalničke udruge zadovoljne tim detaljem, jer obiteljsku invalidninu mogu ostvariti i umirovljenici, obrtnici, itd, tumačenje i primjena Zakona zasigurno za mnoge civilne stradalnike neće biti na tragu rješavanja njihovih problema.

Zahtjeve za ostvarivanje prava na status civilnog stradalnika i ostvarivanje prava predaju se (stvarno) nadležnim upravnim odjelima pri županijama. Grad Zagreb, Osječko-baranjska županija, Dubrovačko-neretvanska, Splitsko-dalmatinska, Sisačko-moslavačka i druge županije, na svojim stranicama imaju podatke važne za civilne stradalnike, obrasce zahtjeva koje trebaju predati i na taj način pokrenuti postupak. To su primjeri dobre prakse, sukladno odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama.

No, iz dostupnih rješenja koja su civilni stradalnici primili, vidimo probleme u dva segmenta:

- a) Dužina postupka rješavanja po zahtjevima
- b) Razlozi za odbijanje zahtjeva

Ad a) Dužina postupka rješavanja po zahtjevima:

Iz dostupnih rješenja koja su nam pojedini stradalnici dali na uvid, uočili smo da vrijeme rješavanja po zahtjevu, dakle do donošenja prvostupanjskog rješenja, iznosi i više od godinu i pol dana od podnesenog zahtjeva. To može biti posljedica potkapacitiranosti nadležnih ureda, bilo zbog broja radnika, bilo zbog profesionalne insuficijencije i slabog poznavanja konkretne pravne materije.

Citiranom zakonskom odredbom propisano je da *status civilne žrtve, kao niti status člana civilne žrtve iz Domovinskog rata ne mogu ostvariti pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih ili paravojnih postrojbi, kao niti članovi njihovih obitelji temeljem njihovog stradavanja.*

Prateći primjenu Zakona, a u kontaktima sa stradalnicima, posebno iz rješenja koja su nam dana na uvid, vidimo da se za svakoga podnositelja zahtjeva formira spis predmeta, koji se nakon prikupljanja potrebne dokumentacije prosljeđuje Povjerenstvu Ministarstva hrvatskih branitelja radi provjere postojanja zapreke iz čl.5.st.1.t.1. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata. Iz rješenja koja su nam stradalnici dali na uvid vrlo je jasan netransparentni rad Povjerenstva, budući da se u rješenju ne navodi temeljem čega je utvrđeno postojanje

---

⁴⁸ Narodne novine 118/21

⁴⁹ Narodne novine 56/22

⁵⁰ Narodne novine 56/22

zapreka iz čl.5.st.1.t.1 Zakona. Povjerenstvo bez obrazloženja daje mišljenje o postojanju ili nepostojanju zapreka. S obzirom na to da je rad Povjerenstva potpuno netransparentan te nije poznat sastav toga Povjerenstva, kao ni metode rada, otvara se cijeli niz pitanja na koja nemamo kvalitetne odgovore. Potpuno je netransparentno tko odlučuje o tome je li žrtva za koju se traži status i ostvarivanje prava, pripadnik, pomagač ili suradnik neprijateljskih snaga; temeljem kojih dokaza Povjerenstvo izvodi svoje zaključke?

Rješenja kojima se odbijaju zahtjevi nemaju obrazloženja odluka Povjerenstva te nema navedenih dokaza temeljem kojih je Povjerenstvo zaključilo da je netko neprijatelj. U većini nama poznatih slučajeva, negativna rješenja temeljena na odredbi čl.5. Zakona dobivaju uglavnom etnički Srbi. Zabilježili smo negativna rješenja i stoga što su žrtve ili članovi obitelji žrtava imale medicinsku dokumentaciju izdanu izvan Republike Hrvatske.

Ministarstvo hrvatskih branitelja objavilo je podatak da je od od ukupnog broja zaprimljenih zahtjeva broja pozitivno riješenih 43,35%, a negativno 7,9% od ukupnog broja zahtjeva. Dakle, nepravomoćno je riješeno 1038 zahtjeva (51,25% od ukupnog broja zahtjeva). Prema riječima Ivice Akmadže, glavnog tajnika Ministarstva hrvatskih branitelja, na dan 31. siječanj 2024. zabilježeno je 1186 zahtjeva. Ukupan broj je 2154 korisnika, prema svim kategorijama navedenima u Zakonu.

Problemi u primjeni ostvarivanja statusa civilnih stradalnika temeljem Zakona

Procesuiranje počinjenih kaznenih djela ratnog zločina (protiv civilnog stanovništva, protiv ratnih zarobljenika, protiv bolesnika i ranjenika) izuzetno je važno iz više razloga. Jedan od važnih razloga je zadovoljenje pravde za žrtve, članove obitelji ubijenih i nestalih žrtava. Zadovoljenje pravde nije samo osuda počinitelja i njegovog zlodjela. Zadovoljenje pravde je i pravo žrtve na priznanje njezine patnje, priznanje statusa žrtve, pravo na naknadu za pretrpljenu bol, za povrede, za pretrpljeni strah, za smrt bližnje osobe, patnju koju prolaze članovi obitelji ubijenih ili nestalih žrtava. Zadovoljenje pravde za članove ubijenih i nestalih žrtava osigurava, osim satisfakcije priznanja žrtve, obuhvaća i pravo na priznanje statusa člana obitelji ubijenog/nestalog člana obitelji te ostvarivanje niza prava za članove žrtvine obitelji (pravo na invalidninu i uvećanu invalidninu, pravo na pogrebne troškove, pravo na besplatan prijevoz...). Republici Hrvatskoj je dana 31. srpnja 2021. godine stupio na snagu Zakon o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata.⁵¹ Zakonom je propisano tko se smatra civilnom žrtvom, uvjeti koje podnositelji zahtjeva za ostvarivanje statusa civilne žrtve rata moraju ispunjavati, kao i dokazi koji moraju biti priloženi ili koje nadležni uredi pribavljaju po službenoj dužnosti, te prava koja žrtve, kojima je priznat status civilne žrtve, imaju. Upravo iz odredbi Zakona vidimo moguće probleme za osobe koje su bile ranjene, povrijeđene, kao i za članove obitelji ubijenih, poginulih i nestalih osoba, koje posjeduju medicinsku dokumentaciju koja nije dostatna ili nije u skladu s odredbama Zakona⁵², i/ili ne mogu pribaviti dokumentaciju u nadležnim organima RH, jer ona ne postoji.⁵³ Odredbom čl. 5. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata propisano je tko ne može ostvariti status i prava civilnog stradalnika. Iz dosadašnje prakse nadležnih upravnih tijela koju smo imali priliku vidjeti, nadležni upravni organi rješavajući po zahtjevima, odbijali su zahtjeve za ostvarivanje statusa i prava civilnih

---

⁵¹ NN 84/21

⁵² Medicinska dokumentacija izdana izvan Republike Hrvatske, npr. u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori...

⁵³ Osoba koja je poginula, ranjena, nestala ili živjela na bivšem okupiranom području, ali podataka o ranjavanju ili stradavanju nema u evidencijama MUP-a RH ili drugih organa.

stradalnika temeljem odredbi čl. 5. Zakona, bez da su u obrazloženju navodili temeljem kojih dokaza je Povjerenstvo utvrdilo da je žrtva bila pripadnik, pomagač ili suradnik neprijateljskih vojnih i paravojnih postrojbi koje su sudjelovale u oružanoj agresiji na Republiku Hrvatsku ili na bilo koji drugi način pomagala neprijatelju, ili su to bili članovi njezine obitelji.

Zabilježena su rješenja nadležnih upravnih tijela kojima se odbijaju zahtjevi za ostvarivanje statusa civilnog stradalnika ili člana obitelji civilnog stradalnika, i prava na osobnu ili obiteljsku invalidninu, zbog neispunjenja Zakonom propisanih uvjeta. Pod tim se konkretno misli, kako stoji u obrazloženju rješenja, da je ozljeda, rana, nastala pod okolnostima koje se utvrđuju dokumentacijom izdanom od nadležnih tijela Republike Hrvatske.⁵⁴ Podsjećamo da su u akciji Hrvatske vojske i policije Džep 93 izvedenoj od 9. do 17. rujna 1993. godine u podvelebitskim selima⁵⁵, na zaštićenom području UN-ovih snaga, ubijene 84 osobe srpske nacionalnosti, a među njima 17 žena. Tijekom kaznenog procesa protiv okr. Mirka Norca i okr. Rahima Ademija, koji je započeo istragom Tužiteljstva Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Den Haagu, a kasnije bio prepušten hrvatskom pravosuđu, utvrđene su sve relevantne činjenice.

Prvostupanjskom presudom Županijskog suda u Zagrebu, kao i presudom Vrhovnog suda RH⁵⁶ obuhvaćeno je samo 6 žrtava tog ratnog zločina, koje su ubijene ili su poginule u zoni odgovornosti 9. gardijske motorizirane brigade, pod zapovjedništvom navedenim presudama osuđenog Mirka Norca. Za žrtve ubijene u zoni odgovornosti specijalne policije⁵⁷, do danas nitko u Republici Hrvatskoj nije odgovarao. Srodnici tih žrtava pokrenuli su postupke za naknadu štete, ali su ih hrvatski sudovi redovno odbijali zbog izostanka kaznenog progona počinitelja tih ubojstava i njihova kažnjavanja.

No, u konkretnom slučaju postoji jedna vrlo važna okolnost koju valja istaknuti. Pravomoćnim presudama hrvatskog pravosuđa, sukladno odredbi čl. 73. st. 2. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (dokumentacija izdana od nadležnih tijela Republike Hrvatske), utvrđene su okolnosti stradanja civilnih žrtava, a pripadnost počinitelja postrojbama HV-a ili MUP-a RH. Izostanak kaznenog progona počinitelja kaznenih djela ratnih zločina počinjenih tijekom i nakon vojno-redarstvene akcije Oluja 1995. godine, Hrvatske vojske i policije, predstavlja problem za ostvarivanje prava civilnih stradalnika.

Dosadašnja praksa odbijanja zahtjeva žrtava i članova obitelji žrtava za ostvarivanje statusa civilnih stradalnika i prava civilnih stradalnika, zabrinjava upravo u navedenim slučajevima, kao i u slučajevima gdje pojedini zločini nisu niti istraženi, i protiv čijih počinitelja kazneni postupak nikada nije pokrenut.⁵⁸ O ranjavanju i stradanju civila u navedenim okolnostima, MUP RH uglavnom nema podataka. Medicinska dokumentacija izdana neposredno nakon ranjavanja ili smrtnog stradavanja, uglavnom je izdana od medicinskih ustanova s bivšeg okupiranog područja ili od medicinskih ustanova izvan Republike Hrvatske.

---

⁵⁴ Potvrda o uzroku i okolnostima pod kojima se slučaj dogodio izdana od nadležne policijske uprave i drugih nadležnih tijela.

⁵⁵ Divoselo, Čitluk i Počitelj.

⁵⁶ I Kž 1008/08, od 18. studenog 2009.

⁵⁷ Presudom br. K-rz-1/06 Županijski sud u Zagrebu je nedvojbeno utvrdio da je pokojna Boja Pjevač, starica u dobi od 68 godina, ubijena u inkriminirano vrijeme u zaseoku Mišćevići, od strane pripadnika specijalne policije Ministarstva unutarnjih poslova te da je s male udaljenosti pogođena u glavu s leda.

⁵⁸ Npr. zločin u Sarvašu (1./2.8.1991. godine), zločin nad Srbima u Vukovaru 1991. godine (proljeće do 18. studenog 1991. godine).

Više zakona utječe na položaj civilnih žrtava rata i žrtava kaznenih djela. Kako bi unaprijedili položaj civilnih žrtava rata i žrtava kaznenih djela neophodna je evaluacija primjene *Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu* (NN 64/15, 98/19) te *Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata* (NN 84/21), kako bi se predložile eventualne izmjene i dopune.

Od stupanja na snagu *Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija* (NN 117/03) te *Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od strane pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga za vrijeme domovinskog rata* (NN 117/03) prošlo je gotovo 20 godina, pa je neophodna i njihova evaluacija kako bi se predložila rješenja u duhu presuda Europskog suda za ljudska prava iz presude Cindrić i Bešlić protiv Republike Hrvatske.

Pošto je od stupanja na snagu *Zakona o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela* (NN 80/08, 27/11) 1. srpnja 2013. prošlo više od 10 godina, vrlo je vrijedno istraživanje pod naslovom *Žrtve kaznenih djela u hrvatskom kazneno-pravnom sustavu* u kojem se predlažu eventualne izmjene i dopune.⁵⁹ Bilo bi važno provesti slična istraživanja primjene svih zakona relevantnih za ostvarivanje prava civilnih žrtava rata. Ususret drugoj godišnjici izglasavanja Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (NN 84/21) koji je usvojen u Hrvatskom Saboru 16. srpnja 2021. godine, a koji je stupio na snagu 31. srpnja 2021. upozoravamo na postojeću problematiku pri provođenju Zakona.

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću dugi niz godina zagovara prava civilnih žrtava rata te aktivno sudjeluje u senzibiliziranju javnosti te pružanju podrške civilnim žrtvama, kao i članovima obitelji civilnih osoba poginulih, ubijenih ili nestalih u ostvarivanju njihovih prava temeljem Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (NN 84/21). Civilne žrtve osobito su marginalizirana skupina s obzirom na naneseu štetu te zaslužuju priznanje patnje, društvenu solidarnost te moralno i materijalno obeštećenje.

Nakon dvije godine aktivnog praćenja provedbe Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (NN 84/21), što uključuje i direktan kontakt s civilnim žrtvama i njihovim obiteljima, upozoravamo na set problema koji onemogućuju, diskriminiraju ili otežavaju stjecanje statusa civilne žrtve te ostvarivanje prava propisanih u navedenom Zakonu.

Probleme koje smo uočili tijekom provedbe Zakona možemo svrstati u 3 kategorije:

1. Odbijeni zahtjevi (problematika članka 5 i dr.)
2. Zahtjevi s vremenskim istekom blizu ili preko godine dana od podnošenja zahtjeva
3. Djeca ubijenih/nestalih roditelja kao podnositelji zahtjeva

Neki od problema s kojima se susreću civilne žrtve su:

1. Dugotrajnost u rješavanju zahtjeva:

- a. Neki podnositelji zahtjeva za stjecanje prava prema Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata rješenja nisu zaprimili ni godinu i pol dana nakon podnošenja zahtjeva. Takva dugotrajnost kod podnositelja zahtjeva

---

⁵⁹ Istraživanje je dostupno na poveznici: <https://pzs.hr/wp-content/uploads/2023/02/Zrtve-kaznenih-djela-u-hrvatskom-kaznenopravnom-sustavu-rezultati-istrazivanja.pdf>

izaziva sumnju, razočaranje, ljutnju, ali i ogorčenost, zato što se njihov status ni nakon više od 30 godina ne rješava unatoč usvojenom zakonu namijenjenom upravo njima.

2. Potraživanje naknadne dokumentacije/ispitivanje dodatnih svjedoka:

- a. Posebno ističemo problem s prikupljanjem dodatnih svjedočanstava o zatočenju u logoru, zatvoru ili drugim događajima lišenja slobode u vezi s okolnostima iz Domovinskog rata, gdje nerijetko dolazi do nemogućnosti pronalaska osobe koja bi o tom istom događaju mogla posvjedočiti. Time se osobama koje dijele iskustvo duboko proživljene traume, fizičke i mentalne povrede, emotivne patnje ili drugih ozbiljnih povreda koja predstavljaju teška kršenja međunarodnog prava o ljudskim pravima ili ozbiljne povrede međunarodnog humanitarnog prava, uskraćuje mogućnost stjecanja statusa. Nakon protoka vremena dužeg od 30 godina, mnogi svjedoci događaja više nisu s nama ili je do njih nemoguće doći. Navedeni problem posebno je uočen na području Vukovarsko-srijemske županije i grada Vukovara.

3. Nepriznavanje medicinske i druge dokumentacije izdane od nadležnih tijela susjednih i drugih zemalja

- a. Medicinska dokumentacija pribavljena od strane nadležnih institucija susjednih i/ili drugih zemalja u kojima su boravile civilne žrtve Domovinskog rata u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996., temeljem koje žrtve ne mogu ostvariti svoja prava zbog neprihvatanja te dokumentacije. Time se direktno onemogućuje ostvarivanje prava velikom broju civilnih žrtava iz vojno-redarstvene akcije Oluja i drugih vojnih operacija koje su uključivale zbjegove civilnog stanovništva.

4. Nepriznavanje statusa djeci ubijenih/nestalih roditelja

- a. Zakon ne prepoznaje te time direktno isključuje djecu stariju od 26 godina čiji su roditelji ubijeni/nestali/stradali u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. čime im se onemogućava ostvarivanje prava prema Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (NN 84/21). Time je počinjena velika nepravda prema velikoj skupini civilnih žrtava – djeci koja su ostala bez roditelja-civila tijekom Domovinskog rata.

5. Odbijanje zahtjeva prema članku 5.

- a. Dosadašnja praksa donesenih rješenja pokazuje kako se civilnim žrtvama zbjega iz vojno-redarstvene akcije Oluja ne priznaje status prema osnovi članka 5. koji nalaže kako pravo ne mogu ostvariti: "...pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih i paravojnih postrojbi koji su sudjelovali u oružanoj agresiji na Republiku Hrvatsku i svi koji su na bilo koji drugi način pomagali neprijatelju, kao ni članovi njihovih obitelji temeljem njihova stradavanja." Navedeni članak ne potkrepljuje se nikakvim dokazima, službenom dokumentacijom, argumentima ili tvrdnjama, već se mehaničkim obrazloženjem civilne žrtve Oluje kategorizira kao pomagače ili sudionike agresorskih snaga.

Odluke Međunarodnog suda pravde po tužbama za genocid temeljene na Konvenciji o kažnjavanju i sprečavanju zločina genocida iz 1948.

– Aplikacija podnesena temeljem Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida u pojasu gaze (Južna Afrika protiv Izraela)

Međunarodni sud pravde donio je 26. siječnja 2024. odluku o privremenoj mjeri kojom je Južna Afrika u tužbi protiv Izraela, kojoj je temelj Konvencija o sprečavanju i kažnjavanju genocida, zatražila prestanak ratnih operacija kako bi se zaštitilo stradavanje civila.

Sud ne raspolaže sredstvima prinude kojima bi osigurao izvršenje odluke o privremenoj mjeri, ali iznimno kritična i donijeta gotovo jednoglasno, odluka svakako ima snažne političke implikacije. Ovo nije presuda, ona će uslijediti u narednim godinama.

Ključne dijelove odluke o privremenim mjerama kojima se traži obustavljanje ratnih operacija, donosimo u nastavku. Napominjemo da odluka ni u kom slučaju na prejudicira konačnu presudu u sporu.

- 1. Izrael mora poduzeti sve mjere kako bi prevenirao sve akte/postupanja koji bi se mogla podvesti pod genocid - ubojstva pripadnika grupe, nanošenje tjelesnih ozljeda, nametanje uvjeta usmjerenih na destrukciju/uništenje grupe, odnosno sprečavanja rađanja (Israel must take all measures to prevent any acts that could be considered genocidal - killing members of a group, causing bodily harm, inflicting conditions designed to bring about the destruction of a group, preventing births);
- 2. Izrael mora osigurati da pripadnici vojske ne počine zločine koji bi po obilježjima odgovarali kaznenom djelu genocida (must ensure its military does not commit any genocidal acts);
- 3. Izrael mora spriječiti i kazniti svaku javnu izjavu koja bi se mogla protumačiti kao poticanje na činjenje genocida u Gazi (prevent and punish any public comments that could be considered incitement to commit genocide in Gaza);
- 4. Izrael mora poduzeti mjere kojima bi se osigurao pristup humanitarne pomoći Gazi (must take measures to ensure humanitarian access).
- 5. Izrael mora prevenirati/spriječiti uništenje/uništavanje dokaza koji bi se mogli koristiti na sudu u predmetima genocida (Israel must prevent any destruction of evidence that could be used in a genocide case);
- 6. Izrael mora podastrijeti izvještaj Sudu unutar roka od mjesec dana, počev od dana donošenja odluke o privremenim mjerama (Israel must submit a report to the court within one month of this order being given).

Optužbe za počinjenje genocida temeljem konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida (Ukrajina protiv Ruske Federacije: 32 države umješači konvencija o genocidu)

Pozadina slučaja:

Ukrajina je pokrenula postupak podižući tužbu samo nekoliko dana nakon ruske invazije 26. veljače 2022. Kijev je ustvrdio da Rusija zlorabi međunarodno pravo govoreći da je invazija bila opravdana kako bi se spriječio genocid u istočnoj Ukrajini. Ruski dužnosnici i dalje optužuju Ukrajinu za počinjenje genocida.

Tužbu Ukrajine podupiru 32 zemlje umješači među kojima su uglavnom zemlje EU, ali i UK, Kanada, Australija, Novi Zeland.

Rusija je u rujnu 2023. pred Sudom ponovila optužbe da "rusofobni i neonacistički režim u Kijevu" koristi Konvenciju o genocidu iz 1948., čije su obje zemlje stranke, kao izgovor za "povlačenje" slučaja pred sudom. Rusija želi da se slučaj odbaci i kaže da sud nije nadležan. Ročišta, koja su trajala do 27. rujna 2023. nisu se bavila meritumom slučaja i umjesto toga usredotočila su se na pravne argumente o nadležnosti.

"Ukrajina ne optužuje Rusiju da je počinila genocid. Ukrajina također ne optužuje Rusiju da nije spriječila ili kaznila genocid", rekao je ruski predstavnik na sudu Genadij Kuzmin, u uvodnoj riječi. "Samo to bi trebalo biti dovoljno da se slučaj odbaci. Jer prema sudskoj praksi, ako nije bilo genocida, ne može biti kršenja Konvencije o genocidu", dodao je.

Premda je Rusija do sada ignorirala zahtjeve ICJ-a da zaustavi svoje vojne akcije i sud nema načina provesti svoje odluke, eventualna presuda u korist Ukrajine mogla bi biti važna za sve buduće zahtjeve za odštetom.

Odluka Međunarodnog suda pravde od 2. veljače 2024. o nadležnosti/jurisdikciji po tužbi Ukrajine protiv Ruske Federacije kojoj je temelj Konvencija o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948.

Međunarodni sud pravde oglasio se nadležnim za odlučivanje o malom dijelu tužbe, eventualnom počinjenju genocida u dvije istočne regije Ukrajine, Donjeck i Luhansk, trenutačno pod ruskom okupacijom, koji je Rusiji poslužio kao kontekst za invaziju.

Sud je odbacio većinu tužbenih zahtjeva Ukrajine kao i većinu ruskih prigovora. Tako je primjerice, odbačen zahtjev koji se odnosio na odlučivanje o tome da su ruskom invazijom povrijeđene/prekršene odredbe Konvencije o genocidu iz 1948.

Također, podsjećamo da je Sud prije nekoliko dana, u predmetu Ukrajina protiv Rusije iz 2017. donio odluku kojom je utvrdio da je Rusija prekršila elemente protuterorističkog ugovora UN-a (novčana i financijska potpora, ne i opskrba oružjem i obuka) kao i ugovor protiv diskriminacije, onemogućavajući obrazovanje na ukrajinskom jeziku na Krimu nakon aneksije.

Sud nije dosudio isplatu odštete niti je utvrdio odgovornost Rusije za obaranje zrakoplova Malaysia Airlines 17. srpnja 2014., u kojem je bilo 289 osoba, uglavnom nizozemskih državljana.

Ključni nalazi – Kritičke opservacije

Nedostupnost okrivljenika

Prethodni postupak (kazneni progon, istraga, dokazne radnje i optuživanje) i nadalje obilježava nedostupnost okrivljenika. Kazneni progon inicira se gotovo isključivo protiv pripadnika srpskih paravojnih i parapolicijskih postrojbi i pripadnika JNA, koji uglavnom prebivaju u Republici Srbiji, ali i u BiH. Ne uspijeva se pronaći modus koji bi osiguravao djelotvornu participaciju okrivljenika tijekom istrage, odnosno podizanja i potvrđivanja optužnice. Izostaje regionalna suradnja te se postupci prepuštaju pravosuđima zemalja u kojima okrivljenici sada imaju prebivalište.

Regionalna suradnja ne rezultira suđenjima u zemljama prebivanja optuženika, osim djelomično u odnosu na pripadnike HVO-a s prebivalištem u Republici Hrvatskoj.⁶⁰

Suradnja državnih odvjetnika s tužiteljstvima susjednih zemalja omogućena je na temelju potpisanih protokola i sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida te na temelju redovite međunarodne pravne pomoći putem Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske.

Intenzivirano je procesuiranje ratnih zločina na širem vukovarskom području te su u tom smislu pokrenuti istražni postupci i podignute optužnice za zločine u Lovasu (između ostalog i za ratni zločin počinjen silovanjem), na Ovčari (zlostavljanje dvojice ratnih zarobljenika i usmrćenje jednog od njih), u Petrovcima (zlostavljanje i ubojstva civila i ratnih zarobljenika), za zločine počinjene pri napadu na selo Cerić, zločine u logorima u Srbiji⁶¹ kao i na Veleprometu (zlostavljanje civilne osobe), mada do danas nije objavljen popis žrtava.⁶²

Nažalost, pored postojećih mehanizama koji omogućuju suradnju tužiteljstava, suradnja na istraživanju i procesuiranju ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti je ograničena. Svodi se, uglavnom, na ispitivanje svjedoka putem međunarodne pravne pomoći, podržano uspostavom video konferencijske veze. Ustupanja predmeta u fazi istrage i u fazi optuživanja, između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i tužiteljstava u Srbiji i Crnoj Gori u predmetima ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti, tijekom 2023. godine nije bilo.

---

⁶⁰ Kazneni postupak protiv opt. Perice Kusture, kazneni postupak protiv opt. Marinka Stojanovića kao i kazneni postupci za zločine na širem području Mostara, Čapljine – logor Dretelj i Viteza).

⁶¹ Rješenjem od 9. lipnja 2022. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv okr. V.M. zbog kaznenog djela iz čl. 122. OKZ RH stavljajući mu na teret da je u razdoblju od sredine mjeseca studenoga 1991. pa do 14. kolovoza 1992., na području Republike Srbije, za vrijeme oružanog sukoba između regularnih oružanih snaga hrvatske vojske i policije s naoružanim paravojnim formacijama pobunjenih Srba i snagama JNA, nakon što su na napuštenoj stočnoj farmi u blizini mjesta Stajićevo, u dijelu Kazneno popravno doma Sremska Mitrovica i u Nišu, osnovani logori u koje je s područja Republike Hrvatske dovedeno i zatočeno više stotina zarobljenih pripadnika oružanih postrojbi Republike Hrvatske, kao jedan od ispitivača u ovim logorima, protivno pravilima međunarodnog prava prilikom ispitivanja fizički zlostavljao ukupno 28 zarobljenika, izlagao ih uvredljivim i ponižavajućim postupcima, udarao ih palicom, pendrekom, gumenom palicom s kuglom na vrhu, po glavi, leđima, rukama, tabanima, stražnjici, rebriima, stavljao nož pod vrat, stavljao pištolj u usta, davao odobrenje prisutnim stražarima da tuku zarobljenike što su oni i činili, prilikom ispitivanja pokazivao im pretučene članove obitelji ili suborce i na takav način prisiljavao zarobljenike da daju iskaze koji su njemu odgovarali, izživljavajući se na njima postupao na izrazito okrutan i ponižavajući način, pri čemu im je zadavana fizička i psihička bol.

⁶² https://dorh.hr/sites/default/files/dokumenti/2022-11/Vukovar_azurirano_10112022.pdf

Postupci koji su u tijeku pred sudovima I. stupnja, 2023. godina

	Slučaj / stadij postupka ¹	Optužnica / kazneno djelo / zastupnik optužbe	Sud / vijeće	Okrivljenici / pripadnost postrojbama / pritvor	Presuda	Žrtve
1.	Zločin u Petrinji ² Suđenje se provodi u odsutnosti.	Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, broj K-DO-76/16 od 23. studenoga 2017., pravomoćna od 24.01. 2018. Optužnicu zastupa Marina Soldo Petrinić, zamjenica Županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Zagrebu Sudsko vijeće: Jadranka Kos, predsjednica, Rajka Tomerlin Almer, članica, sudac Petar Šakić, član	I. opt. Jovan Vitorac, II. opt. Milan Ćorković, III. opt. Đuro Šušnjar	U tijeku je prvostupanjski postupak, u fazi rasprave.	Žrtve: Stanko Bugarin
2.	Zločin u Osijeku, opt. Branimir Glavaš i dr. ³	Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, optužnica broj K-DO-	Županijski sud u Zagrebu Sudsko vijeće:	I. opt. Branimir Glavaš, II. opt. Ivica Krnjak,	Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu, u ponovljenom kaznenom izreklo je	Žrtve zločina u garažama Sekretarijata za narodnu obranu

¹ U fusnotama se nalaze primjedbe te problemi i pitanja od važnosti za pravično suđenje vezano uz navedene postupke.

² Rasprava je započela 11. veljače 2020., a nakon toga održano je još jedno ročište 2. ožujka 2020. Suđenje se provodi u odsutnosti optuženika.

³ Ponovljeni postupak započeo je 16. listopada 2017. Odlukom izvanraspravnog vijeća ŽS u Zagrebu od 5. ožujka 2018., kazneni postupak protiv I. opt. Branimira Glavaša razdvojen je od kaznenog postupka protiv ostalih petero optuženika. Vrhovni sud je u siječnju 2019., po zahtjevu za zaštitu zakonitosti, ukinuo rješenje o razdvajanju postupka. Ponovljeni kazneni postupak protiv opt. Branimira Glavaša i dr. započeo je iznova 3. lipnja 2019. Tijekom 2020. održana su dva ročišta. Prijašnji kazneni postupak okončan osuđujućom presudom započeo je 15. listopada 2007. Ustavni sud je u siječnju 2015. ukinuo pravomoćnu presudu VSRH od 10. lipnja 2010. te predmet vratilo tom sudu na ponovni postupak. Dana 7. lipnja 2016. Vrh

	<p><i>(Kazneni postupak se vodi pod nazivom opt. Gordana Getoš Magdić i dr.)</i></p> <p>Ponovljeni postupak</p>	<p>105/06, od 22. ožujka 2017.</p> <p>Optužnicu zastupa Robert Petrovečki, zamjenik Županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu.</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, opisanog i kažnjivog po članku 120. stavku 1. OKZ-a RH</p>	<p>Tanja Pavelin (imenovana je za sutkinju Visokog kaznenog suda.</p> <p>Dužnost je preuzela 01.01. 2021.</p> <p>Predsjednik izmijenjenog vijeća:</p> <p>Dražen Kevrić</p>	<p>III. opt. Gordana Getoš Magdić,</p> <p>IV. opt. Mirko Sivić,</p> <p>V. opt. Dino Kontić,</p> <p>VI. opt. Tihomir Valentić,</p> <p>VII. opt. Zdravko Dragić Rješenjem od 5. lipnja 2008. postupak protiv IV-opt. Mirka Sivića je razdvojen.</p> <p>Postupak protiv opt. Ivice Krnjaka, i opt. Tihomira Valentića je obustavljen zbog smrti.</p>	<p>dana 27. listopada 2023. godine nepravomoćnu osuđujuću presudu.</p> <p>Svi okrivljenici su proglašeni krivima i osuđeni na bezuvjetne kazne zatvora, koje su u odnosu na kazne odmjerene presudom donesenom u prijašnjem pravomoćno okončanom kaznenom postupku umanjene. Okr. Branimir Glavaš nepravomoćno je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina, no protiv optuženika nije određen obvezan istražni zatvor.</p> <p>Ponovljeni postupak započeo je 16.10.2017. te iznova 03.06.2019.</p>	<p>(SNO) – slučaj „Garaže“:</p> <p>- Nikola Vasić, pretučen, Čedomir Vučković, smrtno stradao;</p> <p>Žrtve zločina u tzv. Slučaju „Selotejp“:</p> <p>Ubijeni: Branko Lovrić, Alija Šabanović, Milutin Kutlić, Svetislav Vukajlović, Bogdan Počuča, nepoznata ženska osoba;</p> <p>Radoslav Ratković, preživio likvidaciju.</p>
3.	<p>Zločin u Hrvatskoj Dubici, opt. Đorđe Ratković i dr.⁴</p> <p>Ponovljeni postupak</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu. Optužnica potvrđena 15. siječnja 2016., a izmijenjena 25. travnja 2016. i 2. svibnja 2019.</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu.</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>U ponovljenom postupku, sudskim vijećem predsjedava sutkinja Tamara Pleše</p>	<p>I. opt. Đorđe Ratković</p> <p>II. opt. Đuro Jerinić</p> <p>III. opt. Stevo Radunović</p> <p>IV. opt. Veljko Radunović</p>	<p>U tijeku je ponovljeno suđenje pred izmijenjenim prvostupanjskim vijećem.</p>	<p>Ubijeni:</p> <p>Željko Abaz, pripadnik HV-a, Antun Knežević, Josip Flekač, Marko Flekač;</p> <p>Fizički i psihički zlostavljeni:</p>

ovni sud je ukinuo nepravomoćnu presudu ŽS u Zagrebu od 8. svibnja 2009. i predmet vratio na ponovni postupak pred prvostupanjsko vijeće. Zbog promjene predsjednika Vijeća, rasprava u ponovljenom kaznenom postupku započela je iznova 04.11.2021.

⁴ Presuda nakon provedenog prijašnjeg postupka javno je objavljena 17. svibnja 2019. Optuženici su oglašeni krivima te je svatko od četvorice optuženika osuđen na kazne zatvora u trajanju od po osamnaest godina, a V. opt. na kaznu zatvora u trajanju od dvadeset godina. Vrhovni sud je 16. siječnja 2020. ukinuo presudu i predmet vratio na ponovni postupak. U ponovljenom postupku, tijekom 2020., ročišta nisu održavana.

	Suđenje se provodi u odsutnosti	Optužnicu zastupa Marina Soldo Petrinić, zamjenica ŽDO-a Zagreb. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH; Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ RH	Tanja Pavelin (od 1. siječnja 2021. kao imenovana sutkinja preuzela dužnost na Visokom kaznenom sudu). Predsjednica izmijenjenog vijeća: Tamara Pleše	V. opt. Milorad Šarac Pripadnici paravojnih postrojbi tzv. SAO Krajine		Josip Josipović i Mićo Ćorić.
4.	Zločin u logorima Stajicevo, Begejci, Sremska Mitrovica ⁵ Suđenje se provodi u odsutnosti.	Županijsko državno odvjetništvo iz Osijeka, optužnica br. K-DO-51/08 od 11. travnja 2011. godine. Optužnicu zastupa Zlatko Bučević, zamjenik ŽDO-a iz Osijeka Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH u vezi s čl. 28. OKZ RH	Županijski sud Osijek, Sudsko vijeće: Zvonko Vrban, predsjednik Azra Salitražić, članica Vlasta Šimenić Kovač, članica	Opt. Aleksandar Vasiljević Postupak se vodi u odsutnosti, okrivljenik živi u Republici Srbiji, nedostupan	U ožujku 2023. opt. Aleksandar Vasiljević proglašen je krivim i nepravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.	Najmanje 200 zarobljenika (nema točnog popisa žrtava u optužnici)
5.	Zločin u okolici Karlovca, opt. Mile Krivokuća ⁶	Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci.	Županijski sud u Rijeci, Sudsko vijeće:	Opt. Mile Krivokuća.	U tijeku je ponovljeni postupak pred	Optuženika se tereti da je u listopadu 1993. godine, silovao žensku osobu u

⁵ Optužnica je podignuta protiv okr. Aleksandra Vasiljevića i okr. Miroslava Živanovića (umro). Postupak se vodi u odsutnosti, s velikim brojem svjedoka bivših logoraša srpskih koncentracijskih logora. Suđenje je započelo u listopadu 2018.

⁶ Optuženik je 14. prosinca 2018. proglašen krivim zbog kaznenog djela iz članka 120. st. 1. OKZ RH, te je na temelju citirane zakonske odredbe osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina. Vrhovni sud Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 19. prosinca 2019. po službenoj dužnosti ukinuo presudu i predmet vratio na ponovnu odluku. U obrazloženju odluke stoji da nije dovoljno jasno je li riječ o događajima za vrijeme trajanja oružanog sukoba koji ima nemeđunarodni ili pak međunarodni karakter.

	Ponovljeni postupak Suđenje se provodi u odsutnosti.	Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. st. 1. OKZ RH	Ika Šarić, predsjednica	Pripadnik paravojsnih postrojbi tzv. SAO Krajine.	prvostupanjskim vijećem.	njezinom domu u okolici Karlovca, pred njezinom obitelji i djecom, te da je pljačkao civilnu imovinu.
6.	Zločin na brdu Prevršac kod Volinje⁷ Suđenje se provodi u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo Zagreb, optužnica broj: K-DO-49/12 Optužnicu zastupa Robert Petrovečki, zamjenik ŽDO-a Zagreb Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Zagrebu. Sudsko vijeće: Jadranka Kos, predsjednica. Zdravko Majerović, član Renata Pražetina Kaleb, članica Predmet je u međuvremenu dodijeljen drugoj sutkinji u rad.	I. opt. Dubravku Arambašiću (prebiva u Republici Srbiji) II. opt. Zoranu Keiću (prebiva u BiH). Pripadnici paravojsnih postrojbi.	U tijeku je rasprava pred prvostupanjskim vijećem.	Ubijeni supružnici Vječeslav i Ivana Špruk.
7.	Zločin u logoru Stara Gradiška, opt. Gojko Božić i dr. Suđenje se provodi u odsutnosti	Optužnica ŽDO-a Osijek, broj K-DO-47/2013 od 14. studenoga 2013. godine, izmijenjena 21. veljače 2019. godine. Optužnicu zastupa Mirjana Zupčević, zamjenica ŽDO-a Osijek Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila iz čl. 120/1. OKZ RH, kazneno djelo ratnog zločina protiv	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Zdenka Leko, predsjednica Miroslav Rožac, član Mario Kovač, član	I. opt. Gojko Božić II. opt. Zdravko Rakonić III. opt. Nebojša Petković IV. opt. Miroslav Šućur V. opt. Predrag Guskčić	Tijekom 2022./23 godine pred Županijskim sudom u Osijeku nije održano niti jedno ročište. U tijeku je prvostupanjski postupak, u fazi rasprave.	//

⁷ Rasprava je započela 9. rujna 2020. Nastavak je uslijedio 17. veljače 2021. Suđenje u odsutnosti provodi se na temelju rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 15. studenoga 2019. koje je postalo pravomoćno 4. veljače 2020.

		ratnih zarobljenika iz čl.122. OKZ RH			Dokazni postupak započeo je 8. lipnja 2021. Optuženicima se stavlja na teret počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u logoru Stara Gradiška. Civili, žrtve zlostavljanja u logoru, su s područja Gornje Varoši i Uskoka.	
8.	Zločin u Dalju, opt. Đorđe Drpa i dr.	Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podiglo je optužnicu od 7. travnja 2021. Optužnicu zastupa: Mirjana Zupčević, zamjenica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 122. protiv ratnih zarobljenika	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Zdenka Leko, predsjednica Vlasta Kovač Šimenić, članica Mario Kovač, član Rasprava je 21. veljače 2021. započela iznova zbog izmijene članova vijeća. Broj predmeta: K-rz-5/2021	I. opt. Đorđe Drpa II. opt. Rajko Veić III. opt. Predrag Graovski Optuženici se brane sa slobode	Rasprava pred Županijskim sudom u Osijeku započela je 9. studenoga 2021.	Fizički i psihički zlostavljano 6 civila i 8 ratnih zarobljenika.
9.	Zločin u vukovarskom naselju Sajmište, opt. Zoran Ravančić⁸	Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku KO-DO-15/2021 podignuta 15. lipnja 2021.	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Mirko Ljubičić, predsjednik	Opt. Zoran Ravančić, nazočan	Rasprava pred županijskom sudom u Osijeku započela je 29. studenoga 2021. Postupak je nepravomoćno okončan	Ubijeno 7 civila

⁸ <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-vukovarskom-naselju-sajmiste/>

		Optužnicu zastupa Miroslav Kraljević, zamjenik ŽDO-a Osijek Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH	Miroslav Jukić, član Vlasta Šimenić Kovač, članica		10. ožujka 2023. kada je opt. Zoran Ravančić pred Županijskim sudom u Osijeku oglašen krivim te osuđen na zatvorsku kaznu u trajanju od 4 godine i 6 mjeseci.	
10.	Zločin u Dalju, (nakon pada Vukovara), opt. Đokica Petrović Suđenje se provodi u odsutnosti	Optužnica je podignuta 2017. godine. Optužnicu zastupa Zlatko Bučević, zamjenik ŽDO-a Osijek Kaznena djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl.122. OKZ RH i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl.120. st.1. OKZ RH.	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Zdenka Leko, predsjednica Mirko Ljubičić, član Vlasta Šimenić Kovač, članica	I. opt. Petrović II. opt. Siniša Kamberović	Rasprava pred Županijskim sudom u Osijeku započela je 2020. godine.	Preko 90 hrvatskih vojnika i civila. Između ostalih ubijeni su Danijel Tucić, Ivan Katić, Petar Dreić.
11.	Zločin u Glinskom Novom Selu, opt. Vlado Čupović i dr.⁹	Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ RH. Optužnica: ŽDO-a Zagreb broj K-DO-63/14 od 10.	Županijski sud u Zagrebu Sudsko vijeće:	I. opt. Vlado Čupović II. opt. George Nashid Kamal	Na Županijskom sudu u Zagrebu, 19. ožujka 2021. je započela rasprava u kaznenom postupku protiv opt. Vlade Čupovića i dr.	31 osobu, među kojima je bila i maloljetna djevojčica.

⁹ Sudsko vijeće kojim je predsjedala sutkinja Željka Skomeršić, oslobodilo je optužbe jedanaestoricu nekadašnjih pripadnika TO Glina za ratni zločin počinjen u Glinskom Novom Selu polovicom listopada 1991.

Sud je utvrdio kako ne postoje dokazi da se događaj uopće dogodio onako kako ga opisuje optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu podignuta u studenom 2015., već je moguće da se radi o nekoliko različitih događaja koje je onda tužitelj spojio u jedan.

Tijekom dugogodišnjeg suđenja, suđenje je započelo u ožujku 2021., neposredno su saslušani brojni svjedoci koji su opisivali kako su pripadnici srpskih paravojnih postrojbi tada išli od kuće do kuće, pljačkali, privodili tukli i ubijali civile.

No, brojni su svjedoci tvrdili da su se zločini dešavali početkom listopada dok se optužnica odnosi na razdoblje nakon toga.

Od jedanaest optuženika, hrvatskom pravosuđu dostupan je jedino XI.opt. Mile Paspalj.

Kaznenih postupak se protiv ostalih provodi u odsutnosti na temelju Rješenja izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu broj Kv-rz-13/18 od 26. listopada 2018., koje je postalo pravomoćno 23. siječnja 2019.

	Suđenje se provodi u odsutnosti	<p>studenoga 2015. Optužnica je izmijenjena 15. travnja i 16. svibnja 2016.</p> <p>Optužnicu zastupa Davorka Čolak, zamjenica ŽDO-a u Zagrebu.</p> <p>Broj predmeta: 13K-rz-3/2016</p>	<p>Željka Skomeršić, predsjednica</p> <p>Renata Pražetina Kaleb, članica</p> <p>Jadranka Kos, članica</p>	<p>III. opt. Bogdan Jednak, zvan Božo i Garavi</p> <p>IV. opt. Ljubiša Juzbašić</p> <p>V. opt. Zoran Miljević</p> <p>VI. opt. Zoran Miljević</p> <p>VII. opt. Boro Miljević,</p> <p>VIII. opt. Milan Kraguljac</p> <p>IX. opt. Branko Bulat</p> <p>X. opt. Milan Karaica</p> <p>XI. opt. Mile Paspalj, prisutan, brani se sa slobode</p>	Prvostupanjska oslobađajuća presuda protiv svih 11 optuženika donesena je 11. ožujka 2024.	
12.	<p>Zločin na glinskom području, opt. Dušan Jović i dr.</p> <p>Suđenje se provodi u odsutnosti</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-2/07 od 30. srpnja 2010.</p> <p>Optužnicu zastupa Robert Petrovečki, zamjenik ŽDO u Zagrebu</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Zdravko Majerović, predsjednik.</p> <p>Predsjednik izmijenjenog vijeća: Dražen Kevrić</p> <p>Petar Šakić, član</p> <p>Krešimir Devčić, član</p> <p>Postupak je u fazi rasprave pred prvostupanjskim</p>	<p>I. opt. Dušan Jović</p> <p>II. opt. Mile Paspalj</p> <p>III. opt. Vlado Čupović</p> <p>IV. opt. Marko Vrcelj</p>	Rasprava je započela pred vijećem Županijskog suda u Zagrebu 16. ožujka 2021.	<p>Ubijen, mučen te fizički i psihički zlostavljan veliki broj civila i ratnih zarobljenika</p> <p><i>*Documenta</i> u arhivi posjeduje poimenični popis žrtava</p>

			<p>vijećem, rasprava je dana 4. travnja 2022. započela iznova zbog promjena predsjednika vijeća.</p> <p>Novi predsjednik vijeća; Dražen Kevrić</p>			
13.	<p>Zločin u Kulinama, opt. Tvrtko Pašalić i dr.¹⁰</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo Split, Optužnica broj: K-DO-97/10 od 4. ožujka 2011.</p> <p>Optužbu zastupa: Zvonko Ivić, zamjenik ŽDO-a Šibenik, upućen na rad u ŽDO Split</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, čl. 122. OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Splitu,</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Mlađan Prvan, predsjednik,</p> <p>Spomenka Tonković i Neven Cambi, članovi</p> <p>Predsjednik izmijenjenog vijeća:</p> <p>Sudac Mile Rebić</p>	<p>I. opt. Tvrtko Pašalić</p> <p>II. opt. Damir Boršić (u međuvremenu umro) te je postupak protiv njega obustavljen</p> <p>III. opt. Željko Maglov,</p> <p>IV. opt. Milorad Paić</p> <p>Optuženici se brane sa slobode.</p>	<p>Rasprava pred prvostupanjskim vijećem koja je započela tijekom 2015. godine.</p> <p>Rasprava je ponovno započela 21. travnja 2023.</p>	<p>Zarobljeni pripadnici srpske paravojske: B. Skočić, N. Skočić, R. Skočić, M. Skočić, B. Skočić, Z. Skočić, N. Skočić, B. Skočić, P. Skočić, D. Kalik, D. Kalik, M. Kalik, D. Kalik, B. Kalik, B. Zeljak, P. Zeljak, J. Zeljak, Đ. Zeljak, M. Milovac, M. Đuričić i V. Živković</p> <p>Izloženi svakodnevnom mučenju i zlostavljanju</p>

¹⁰ Kazneno djelo: ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, čl. 122 OKZRH – u razdoblju od 2. ožujka do 23. travnja 1992. u Šibeniku, u vojnom zatvoru “Kuline”, dok je upravljala 2. satnija 72. bojne Vojne policije, odnosno I. opt. Tvrtko Pašalić u svojstvu zapovjednika, nadređen zapovjedniku zatvora II. opt. D. Boršiću u svojstvu zapovjednika navedenog zatvora, obojica raspolažući zapovjednim ovlastima nad cijelokupnim stražarskim kadrom zatvora, istovremeno odgovorni za primjenu propisa međunarodnog ratnog prava, III. opt. Željko Maglov na poziciji pomoćnika zapovjednika 2. satnije 72. bojne VP i IV. opt. Milorad Paić na poziciji pomoćnika zapovjednika kriminalističke službe 2. satnije 72. bojne VP, nakon oslobođenja sela Nos Kalik zarobljene pripadnike srpske pravovojne Branimira Skočića, Nikicu Skočića, Rajka Skočića, Milana Skočića, Boška Skočića, Zdravka Skočića, Nikolu Skočića, Branka Skočića, Petra Skočića, Damira Kalika, Dragana Kalika, Marka Kalika, Dušana Kalika, Boška Kalika, Branka Zeljaka, Peru Zeljaka, Jovana Zeljaka, Đinu Zeljaka, Mirka Milovca, Milorada Đuričića i Vojkana Živkovića, sprovele u navedeni zatvor gdje su bili protivno Ženevskoj konvenciji koja regulira postupanje s ratnim zarobljenicima izloženi svakodnevnom mučenju i zlostavljanju (mučenju električnom energijom, prisiljavanje na međusobne seksualne odnose...) u kojem su navedeni zapovjednici i osobno sudjelovali, odnosno nisu poduzimali ništa da u tome spriječe i kazne podređene.

14.	<p>Zločin u Dardi, opt. Branko Vukosavljević</p> <p>Ponovljeni postupak</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Optužnicu zastupa Županijsko državno odvjetništvo iz Osijeka</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čl.120. st. 1. OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Sudac Mirko Ljubičić, predsjednik Vijeća,</p> <p>Suci Damir Krahulac i Ivan Vulić, članovi</p> <p>Broj predmeta: K-rz-7/2021</p>	<p>Okr. Branko Vukosavljević</p>	<p>Nepravomoćna presuda donijeta je 1. ožujka 2022., Optuženik je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina.</p> <p>Visoki kazneni sud ukinuo je presudu i naložio ponovno suđenje.</p> <p>Presuda u ponovljenom postupku donesena je 20. lipnja 2023. Optuženik je osuđen na 10 godina zatvora.</p>	
15.	<p>Opt. Desimir Ivanež i opt. Saša Ivaneža</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>K-rz-6/17</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čl.120. st. 1. OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Splitu</p> <p>Sutkinja Višnja Strinić</p>	<p>Opt. Desimir Ivanež</p> <p>Opt. Saša Ivanež</p>	<p>Županijski sud u Splitu donio je 12. srpnja 2023. prvostupanjsku presudu kojom je okrivljenik Desimir Ivanež osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina, a Saša Ivanež na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i 6 mjeseci</p>	//
16.	<p>Zločin u Hrvatskoj Kostajnici, opt. Branko Dmitrović i opt. Nikola Begović</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu broj K-DO-200/17, IS -DO-87/17 od 12. prosinca 2019.</p> <p>Zastupnik optužbe: Robert Petrovečki, zamjenik ŽDO-a Zagreb</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Iva Gradiški Lovreček, predsjednica</p> <p>Martina Maršić, članica</p> <p>Siniša Pleše, član</p>	<p>I. opt. Branko Dmitrović</p> <p>II. opt. Nikola Begović</p>	<p>Rasprava u kaznenom predmetu započela je 21. ožujka 2022.</p>	<p>Žrtve/ubijeni: P. Ljubičić, D. Briševac, T. Jergović, V. Andrijević, D. Vujčić, D. Lenartić, S. Vukadin, D. Radić i civili P. Galić i Ž. Vujanović, M. Fazlić i pripadnik ZNG-a J. Vinski na lokaciji Babina Rijeka, dok se pripadniku</p>

		zarobljenika iz čl. 122. st. 1. OKZRH				pričuvnog sastava MUP-a J. Jurčeviću i civilu S. Solomonu, gubi svaki trag te se i danas vode kao nestali.
17.	Zločin na Ovčari, opt. Vojin Krstić i dr.	Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, podignuta 30. ožujka 2021. Zastupnica optužbe: Mirjana Zubčević, zamjenica ŽDO-a Osijek Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. st. 1. OKZRH	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Zdenka Leko, predsjednica Mario Kovač, član Mirko Ljubičić, član	I. opt. Vojin Krstić II. opt. Milivoj Đorđević III. opt. Draženko Đokić	U tijeku je rasprava pred prvostupanjskim vijećem.	Zlostavljano najmanje 200 zarobljenika na Ovčari.
18.	Zločin na Veleprometu, opt. Dušan Vučina	Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku Zastupnik optužbe: Miroslav Dasović, zamjenik Županijskog državnog odvjetnika iz Osijeka Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila iz čl. 120/1. Osnovnog krivičnog zakona (OKZ) RH	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Mirko Ljubičić, predsjednik Vlasta Šimenić Kovač, članica Mario Kovač, član	Opt. Dušan Vučin Optuženik je uhićen u rujnu 2021. U istražnom zatvoru bio je do svibnja 2022. kada je uz jamstvo pušten da se brani sa slobode.	Optuženik je uhićen u rujnu 2021. U istražnom zatvoru bio je do svibnja 2022. kada je uz jamstvo pušten da se brani sa slobode. Županijski sud u Osijeku donio je 05. rujna 2023. godine osuđujuću presudu.	Žrtve ¹¹
19.	Zločin u logorima Stajicevo i	Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u	Županijski sud u Osijeku	Opt. Danel Ellö	Rasprava je započela 1. lipnja 2022.	Okrivljeniku se stavlja na teret da je

¹¹ Optuženi je kao pripadnik srpskih paravojnih formacija, zajedno s više drugih nepoznatih pripadnika srpskih paravojnih formacija, nakon što je jedan od njih kundakom puške snažno udario oštećenika (1967) u predjelu glave pa je oštećenik pao na tlo, nastavili ga udarati rukama i nogama obuvenim u vojničke čizme po cijelom tijelu, a pojedini od njih su ga tukli metalnim šipkama, kundacima pušaka, dok mu je jedan od njih odrezao pramen kose i pritom mu zarezao lijevo uho, pri čemu je oštećeni tokom opisanog zlostavljanja trpio velike bolove te mu je slomljeno više rebara i zadobio je višestruke povrede glave.

	Sremska Mitrovica, opt. Danel Ellö	Osijeku podignuta 11. studenoga 2021. Zastupnica optužbe: Mirjana Zubčević, zamjenica ŽDO-a Osijek Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. st. 1. OKZRH.	Sudsko vijeće: Zdenka Leko, predsjednica Mario Kovač, član Davor Mitrović, član		Tijekom 2023. godine održano je 1 ročište.	1991. i 1992. godine zlostavljao i izivljavao se na ratnim zarobljenicima, većinom vukovarskim braniteljima i civilima od čega je više njih tada preminulo.
20.	Zločin nad civilima u Karancu, opt. Dragan Mitrović	Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, K-rz- 4/22 od 30.03.2022. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Sutkinja Zdenka Leko, predsjednica Vijeća	Opt. Dragan Drago Mitrović Okrivljenik je uhićen u siječnju 2022. u zagrebačkoj zračnoj luci.	Optuženik je 01. ožujka 2023. godine pred Županijskim sudom u Osijeku nepravomoćno osuđen na 3 godine zatvora.	//
21.	Zločin u logoru Stara Gradiška, Opt. Savo Kuzmić i dr. Suđenje u odsutnosti	Optužnica Županijskog državnog odvjetništva iz Osijeka Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl.120. st. 1. OKZ RH	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Zdenka Leko, predsjednica Vijeća za ratne zločine Miroslav Rožac, član Vijeća Damir Krahulec, član Vijeća Broj predmeta: K-rz-2/2012	Opt. Savo Kuzmić i dr.	Tijekom 2023. godine održano je 7 ročišta za raspravu.	//

22.	Zločin u mjestu Rosulje, Hrvatska Kostajnica, opt. Jovan Baljak	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva broj K-DO-26/2022 od 11. ožujka 2022.</p> <p>Zastupnica optužbe: Vlasta Tomašković, zamjenica Županijskog državnog odvjetnika</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OK ZRH</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Jadranka Kos, predsjednica</p> <p>Erna Draženčić, članica</p> <p>Lidija Vidjak, članica</p>	Opt. Jovan Baljak	<p>Opt. Jovan Baljak je na Županijskom sudu u Zagrebu 03. listopada 2023. oslobođen optužbe za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.</p> <p>Rasprava je započela 10. studenoga 2022. čitanjem optužnice Županijskog državnog odvjetništva.</p>	<p>Žrtva:</p> <p>Josip Levak</p>
23.	Zločin u mjestu Vardarac, Baranja, opt. Milorad Trivunović¹²	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku podignuta 2. kolovoza 2022.</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OK ZRH</p> <p>Predmet: K-rz-7/2022</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Davor Mitrović, predsjednik</p> <p>Miroslav Rožac, član</p> <p>Zvonko Vekić, član</p>	Opt. Milorad Trivunović	<p>Prvostupanjska presuda kojom je optuženik oглаšen krivim i osuđen na 6 godina zatvora, javno je objavljena 13. veljače 2023. godine.</p> <p>Postupak je u međuvremenu pravomoćno okončan.</p> <p>Rasprava je započela 24. listopada 2022. čitanjem optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku.</p> <p>Optuženik je uhićen 7. veljače 2022. godine prilikom ulaska iz Srbije u Hrvatsku, od kada se</p>	<p>Žrtve:</p> <p>Boris Dudaš</p>

¹² <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-baranji-opt-milorad-trivunovic/>

					nalazi u istražnom zatvoru u Osijeku.	
24.	Zločin u Hrasnici kod Uskoplja (BiH), opt. Perica Kustura	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-49/21 od 9. srpnja 2022.</p> <p>Optužnicu zastupa: Davorka Čolak, zamjenica Županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Renata Pražetina Kaleb, predsjednica vijeća</p>	Opt. Perica Kustura	<p>Tijekom 2023. godine održano je 7 ročišta u fazi rasprave.</p> <p>Optuženik je tempore criminis bio pripadnik postrojbe "Ante Starčević" Hrvatskog vijeća obrane.</p>	//
25.	Zločin u Novoj Drenčini, opt. Dean Tišma Ponovljeno suđenje Suđenje u odsutnosti	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku, broj K-DO-50/12, od 30. listopada 2009.</p> <p>Optužnicu zastupa: Sanja Jaguš, zamjenica Županijske državne odvjetnice u Sisku</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čl.120. st.1. OKZRH</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Renata Pražetina Kaleb, predsjednica, Jasna Smiljanić, članica Petar Šakić, član</p>	Opt. Dean Tišma	<p>Županijski sud u Zagrebu je 03. srpnja 2023. donio osuđujuću presudu kojom se opt. Dean Tišma proglašava krivim te osuđuje na 5 godina i 6 mjeseci zatvora.</p> <p>Vrhovni sud Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 7. srpnja 2022. predmet u odnosu na opt. Deana Tišmu vratio na ponovno suđenje i odluku dok je u odnosu na opt. Nikolu Lađevića i opt. Predraga Radišića, potvrdio prvostupanjsku presudu te je ona u odnosu na</p>	//

					ovu dvojicu okrivljenika postala pravomoćna.	
26.	<p>Zločin u Voćinu, opt. Borivoj Radosavljević i dr.</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva broj K-DO-215/12</p> <p>Zastupnik optužbe: Darko Žegarac, zamjenik Županijskog državnog odvjetnika</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OK ZRH</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Iva Gradiški Lovreček, predsjednica</p> <p>Mihaela Grahovac, članica</p> <p>Krešimir Devčić, članica</p>	<p>I. opt. Borivoj Radosavljević</p> <p>II. opt. Rajko Bojčić,</p> <p>III. opt. Zoran Miščević</p> <p>IV. opt. Marinko Ergarac</p> <p>V. opt. Mile Crnobrnja</p> <p>VI. opt. Ljubiško Novaković</p> <p>VII. opt. Mitar Simić</p> <p>VIII. opt. Zoran Jorgić</p> <p>IX. opt. Milenko Bogatić</p> <p>X. opt. Jovan Cvetić</p> <p>XII. opt. Rajko Vučković</p> <p>XIII. opt. Radislav Jokić</p> <p>XIV. opt. Đuro Đurić</p> <p>XV. opt. Richard Glušac</p> <p>XVI. opt. Zoran Jovakarić</p> <p>XVII. opt. Stevo Šimić</p>	<p>Tijekom 2023. godine održano je 9 ročišta u fazi rasprave.</p> <p>Rasprava je započela 28. listopada 2022. čitanjem optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu.</p>	<p>Žrtve:</p> <p>47 civilnih osoba i tri ratna zarobljenika</p>

				XVIII. opt. Milorad Grkinić		
				XIX. opt. Predrag Bosanac		
				XX. opt. Krsto Tomašević		
				XXI. opt. Borislav Tomašević		
				XXII. opt. Davor Bosanac		
				XXIII. opt. Veselko Petrušić		
				XXIV. opt. Ranko Lukić		
				XXV. opt. Rade Ivanović		
				XXVI. opt. Milenko Ivanović		
				XXVII. opt. Milutin Popović		

27.	Zločin u mjestu Kričke kod Drniša, opt. Đorđe Hršum Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Šibeniku ¹³ rješenjem od 26. ožujka 1996. godine otvorilo je istragu protiv Hršum Đorđa i Tumara Milovana Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OK ZRH Predmet: K-rz-7/2017	Županijski sud u Splitu Sutkinja Ankica Boban, predsjednica vijeća.	Opt. Đorđe Hršum	Županijski sud u Splitu donio je 14. prosinca 2023. godine prvostupanjsku presudu kojom se optuženi Đorđe Hršum proglašava krivim te osuđen na zatvorsku kaznu u trajanju od 12 godina. Odustalo se od kaznenog progona protiv II. okrivljenika.	Žrtva: Nikola Barišić
28.	Zločin u zaseoku Vujići i Kijevu, opt. Savo Radinović i dr. Suđenje u odsutnosti	Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila, čl. 120 OKZ RH	Županijski sud u Splitu Sudsko vijeće: Sutkinja Tea Budimlić	Opt. Savo Radinović i dr.	Odbijajuća presuda donesena je 20. veljače 2023.	//
29.	Zločin u Lađevcima i Cicvarama, opt. Davor Mandić Obnova postupka Suđenje u odsutnosti	Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čl.120. st.1. OKZRH	Županijski sud u Splitu Mile Rebić, sudac	Opt. Davor Mandić Optuženik je inicirao obnovu postupku.	Županijski sud u Splitu, 15. svibnja 2023. godine donio je oslobađajuću presudu. Obnovljeni postupak započeo je 19. listopada 2022. Optuženi je u odsutnosti osuđen na 8 godina zatvora u travnju 1993. (postupak protiv opt.	//

¹³ Postupak je zbog izmjena propisa o nadležnosti u postupcima za ratne zločine tijekom 2011. ustupljen Županijskom odvjetništvu u Splitu, koje je 18. svibnja 2016. godine pred Županijskim sudom u Splitu protiv optuženog podiglo optužnicu zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

					Rajka Macure i dr.). Presudu je potvrdio Vrhovni sud RH.	
30.	Opt. Đuro Arbutina, zločin u Gornjoj Bučici, općina Glina Suđenje u odsutnosti	Optužnica ŽDO-a Zagreb podignuta je u kolovozu 2021. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čl.120. st. 1. OKZRH	Županijski sud u Zagrebu Sudac: Dražen Kevrić, predsjednik Predmet: 4 K-rz-2/2022	Opt. Đuro Arbutina, nedostupan	U tijeku je rasprava pred prvostupanjskim vijećem.	Ubijene 4 civilne osobe
31.	Zločin u mjestima Doboševica i Topolje, opt. Svetozar Okanović	Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OK ZRH	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Zdenka Leko, predsjednica Azra Salitrežić, članica Davor Mitrović, član	Opt. Svetozar Okanović Uhićen u Norveškoj te ekstradiran Hrvatskoj.	Vijeće Županijskog suda u Osijeku je 03. travnja 2023. donijelo, a 05. travnja 2023. objavilo presudu kojom je opt. Svetozar Okanović osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine.	
32.	Zločin na šibenskom području od 1991. - 1995., opt. Borislav Đukić i dr.	Optužnica ŽDO-a Split podignuta je 14. listopada 2016. pod brojem K-DO-37/15 Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila iz čl. 120/1 OKZ RH.	Županijski sud u Splitu Sutkinja Višnja Strinić, predsjednica vijeća Predmet broj: K-rz-3/19	I. opt. Borislav Đukić II. opt. Grubić Jovan III. opt. Radić Milorad IV. opt. Harambašić Dragan V. opt. Andrić Patar VI. opt. Davidović Vladimir VII. opt. Vladimir Prijić	Tijekom 2023. godine održano je 1 ročište u fazi rasprave.	//

				<p>VIII. opt. Vujko Slobodan.</p> <p>Opt. Harambašić Dragan je u međuvremenu preminuo te je postupak u odnosu na njega obustavljen.</p> <p>Istražni zatvor protiv opt. Đukića ukinut je 4. svibnja 2022. Optuženik se u istražnom zatvoru neprekidno nalazi od 8. ožujka 2016.¹⁴</p> <p>I. opt. Borislav Đukić je u istražnom zatvoru dok su ostali optuženici nedostupni.</p>		
33.	Zločin u Donjem Primišlju (područje)	Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila iz čl. 120/1 OKZ RH ¹⁵	Županijski sud u Rijeci	Četvorica (4) pripadnika srpske paravojne postrojbe	Tijekom 2023. godine, na Županijskom sudu u	//

¹⁴ Rješenje VSRH broj II Kž 3/2022-4 od 04.05.2022.

¹⁵ Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci podiglo je dana 29. svibnja 2017. optužnicu protiv I. okr. Rade Bjelopetrovića, II. okr. Rade Lisice, III. okr. Bore Kurjega i IV. okr. Predraga Kurjega zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske Okrivljenici se terete da su u razdoblju od srpnja 1992. pa do 30. srpnja 1993. u Donjem Primišlju, općina Slunj, za vrijeme oružane agresije tzv. JNA i paravojnih postrojbi tzv. SAO Krajine na Republiku Hrvatsku te okupacije hrvatskog teritorija na području općine Slunj, kao pripadnici paravojne postrojbe tzv. "SAO Krajine" Teritorijalne obrane Donje Primišlje i 13. pješadijske brigade, u nakani ponižavanja i izivljavanja nad civilnim stanovništvom u najmanje dva navrata zaustavljali jedan bračni par-civile te prema njima nečovječno postupali. Tako su 6. srpnja 1992. u popodnevnom satima pred mlinom na rijeci Mrežnici u Donjem Primišlju, u društvu sa sad pokojnim N.B., zatražili te civile da izađu iz mlina, što su ovi učinili, nakon čega je pokojni N.B., uz prijetnju puškom odveo supruga u mlin i tamo ga zaključao, a potom zajedno s ostalim okrivljenicima, odveli suprugu na oko 10 metara udaljenosti od mlina gdje su je udarali kundacima puške od čega je ova pala na tlo, gdje su je nastavili udarati, a nakon što je izgubila svijest, strgali odjeću s nje i svi redom izvršili spolni odnošaj, a potom ju golu odnijeli u mlin, bacili na krevet i nastavili supruga udarati puškama, od kojih udaraca se i on onesvjestio. Dana 20. srpnja 1993., sad pokojni N.B. i IV. okr. P.K., na putu prema mlinu iz mjesta Tržića prema Donjem Primišlju, presreli su i fizički napali isti bračni par te

	<p>Slunja), opt. Rade Bjelopetrović i dr.</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je nakon provedene istrage, podiglo optužnicu protiv četvero (4) državljana Republike Srbije (1958., 1968., 1964., 1965.) zbog počinjenja kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ-a RH, dok je protiv petoosumnjičenog državljanina Srbije (1966.) donijeto rješenje o obustavi kaznenog postupka s obzirom na to da je utvrđeno da je preminuo.</p> <p>Optužnica je podignuta u svibnju 2017.</p>	<p>Sudac: Domagoj Vučkov, predsjednik vijeća</p>	<p>TO Donje Primišlje i 13. Pješadijske.</p> <p>Optuženici su nedostupni pravosudnim tijelima RH.</p>	<p>Rijeci održana su 2 ročišta</p>	
34.	<p>Opt. Predrag Uzelac, Zločin u Korenici</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila, čl. 120/1 u vezi čl. 28. st. 2. Osnovnog krivičnog zakona (OKZ) RH; kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika</p> <p>Optužnica ŽDO-a Rijeka</p> <p>Tereti se po zapovjednoj odgovornosti za zločine</p>	<p>Županijski sud u Rijeci</p> <p>Sudac: Domagoj Vučkov, predsjednik vijeća</p> <p>Predmet: K-4/19</p>	<p>Opt. Predrag Uzelac, nedostupan</p>	<p>U tijeku je rasprava pred prvostupanjskim vijećem. Suđenje je započelo u travnju 2022.</p>	

ih razdvojili, a IV. okr. P.K. suprugu odveo na suprotnu stranu, pa kad mu se pridružio pokojni N.B., zajedno je istukli kundakom puške te nakon što se od udaraca onesvijestila, nad njom izvršili nasilan spolni odnošaj.

		počinjene u razdoblju od 2. rujna do 21. prosinca 1991. godine u Korenici.				
35.	Zločin u Gornjem Vakufu/ Uskoplje, BiH, opt. Marko Radić	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu</p> <p>Optužnica ŽDO-a u Sisku, K-DO-15/06, od 30. lipnja 2009. godine.</p> <p>Optužnicu zastupa Robert Petrovečki, zamjenik ŽDO-a u Zagrebu</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.</p> <p>Broj predmeta: 3 K-rz-8/2002</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>Sutkinja Tamara Pleše, predsjednica</p> <p>sudac Marijan Garac, član</p> <p>sudac Vinko Mioč, član</p>	Opt. Marko Radić	<p>Prvostupanjsko vijeće Županijskog suda u Zagrebu 17. ožujka 2023. godine donijelo je oslobađajuću presudu kojom se optuženi Marko Radić oslobađa optužbe.</p> <p>Suđenje je započelo u siječnju 2023., a prvostupanjska presuda donesena je 17. ožujka 2023.</p>	//
36.	Zločin u Gornjoj Bučici, opt. Mirko Tovarloža	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH ¹⁶</p>	<p>Županijski sud Zagreb</p> <p>Predsjedica vijeća: sutkinja Jadranka Kos.</p>	Opt. Mirko Tovarloža	Postupak je u fazi rasprave.	Ubijeni: 2 muške i 2 ženske civilne osobe

¹⁶ Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo je pred Županijskim sudom u Zagrebu optužnicu protiv državljanina Republike Srbije (1962.) zbog počinjenja kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva.

Optužnicom se okrivljenika tereti da je točno neutvrđenog dana u prvoj polovici studenog 1991. godine u Gornjoj Bučici, na privremeno okupiranom području tadašnje općine Glina; tijekom trajanja međunarodnog oružanog sukoba između regularnih policijskih i vojnih postrojbi Republike Hrvatske i oružanih formacija tzv. SAO Krajine; kao zapovjednik voda u sklopu tadašnje Teritorijalne obrane Glina, postupio protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., odnosno nije poduzeo nikakve radnje da spriječi ubijanje civilnog stanovništva. Nekolicina pripadnika jedinice kojom je zapovijedao okrivljeni 59-godišnjak, zatražila je od civila hrvatske nacionalnosti da im predaju svoje poljoprivredne strojeve, a kad je jedan hrvatski državljanin to odbio učiniti, pripadnici (danas pokojni) oružanih formacija tzv. SAO Krajine su, zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima te jedinice, odlučili usmrtiti više civilnih osoba hrvatske nacionalnosti pa su ih nasilno izveli iz njihovih kuća kako bi ih lišili života. Okrivljenika se tereti da kao zapovjednik jedinice kojom je zapovijedao i upoznat s takvim protupravnim postupanjem pripadnika svoje jedinice, kao i svjestan činjenice da su pojedini pripadnici bili većinu vremena pod jakim utjecajem alkohola,

			Predmet je dodijeljne drugom sucu/sutkinji u rad.			
37.	Zločin u Kostriću, opt. Stevo Džakula i dr. ¹⁷ Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu Optužnica ŽDO Zagreb broj K-DO-44/16 od 24.11.2017 Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: sutkinja Saša Lui, predsjednica sutkinja Tamara Pleše, članica sutkinja Iva Gradiški Lovreček, članica	I. Opt. Stevo Džakula, II. Opt. Dubravko Arambašić III. Opt. Nikola Bogdanović IV. Opt. Mile Milinović V. Opt. Vlado Gavrilović VI. Opt. Veselin Božović VII. Opt. Dragan Pendić VIII. Opt. Žikica Pendić IX. Opt. Zdravko Matijašević	Vijeće Županijskog suda u Zagrebu 10. veljače 2023. godine donijelo je oslobađajuću presudu protiv svih optuženika.	Ubijeni: 15 civila, 4 muškaraca, 9 žena i 2 djece
38.	Zločin na brdu Pogledić kod Gline, opt. Đuro Zlonoga i dr. Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu Optužnica broj K-DO-317/20 od 03. prosinca 2020. godine	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: sutkinja Tamara Pleše, predsjednica	I. Opt. Đuro Zolonga II. Opt. Željko Zlokas	Tijekom 2023. godine održana su 6 ročišta. Kaznenih postupak zbog istih radnji, odnosno predmeta inkriminacije, vođen je protiv opt. Rade Miljevića u razdoblju od 2007. – 2012. Nakon dvije	Ubijeni: Janko Kaurić, Milan Litrić, Borislav Litrić, Ante Žužić

naoružani vatrenim oružjem i skloni pljački napuštene imovine te; iako je bio dužan poduzeti radnje kojima bi spriječio bilo kakav daljnji napad na imovinu i tjelesni integritet prisutnih civila, posebno nakon što su hrvatski civili uz prijetnju oružjem izvedeni iz svojih kuća; nije poduzeo ništa da takvo daljnje nasilno postupanje zaustavi i spriječi.

¹⁷ <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-kostricu-opt-stevo-dzakula-i-dr-sudenje-u-odsutnosti/>

		<p>Optužnicu zastupa Vlasta Tomašković, zamjenica ŽDO Zagreb</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.</p>	<p>sutkinje Renata Miličević i Erna Dražančić, članice</p> <p>Predmet : 3 K-rz-2/2021</p>		<p>osuđujuće presude, optuženik je oslobođen optužbe. Vrhovni sud je potvrdio oslobađajuću presudu 21. siječnja 2014.</p> <p>Više detalja o navedenom predmetu nalazi se ovdje.</p>	
39.	<p>Zločin nakon pada Vukovara počinjen silovanjem, opt. Ivica Husnik</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>predsjednik vijeća Davor Mitrović, sudac</p>	<p>Opt. Ivica Husnik</p> <p>Izručen iz Srbije u srpnju 2022. godine</p>	<p>Husnik je 2017. u Beogradu, skupa s još sedam pripadnika Teritorijalne obrane Vukovar i srpske paravojne formacije "Leva sudoperica", koje su bile u sastavu tzv. JNA, pravomoćno osuđen na 15 godina zatvora za ratni zločin protiv hrvatskih ratnih zarobljenika u studenom 1991. godine na Ovčari, kod Vukovara.</p>	Silovanje
40.	<p>Zločin u Petrovcima, opt. Vojislav Buzaković</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku</p> <p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 04. rujna 2007.</p> <p>Optužnicu zastupa Miroslav Kraljević, zamjenik ŽDO iz Osijeka</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>sudac Zdenka Leko, predsjednica</p> <p>sudac Miroslav Jukić, član sudac</p> <p>Mirko Ljubičić, član</p> <p>Broj predmeta: K-Rz-4/2023</p>	<p>Opt. Vojislav Buzaković</p> <p>Irska policija uhitila ga je u veljači 2023., a Hrvatskoj je izručen krajem ožujka 2023.</p>	<p>Postupak je u fazi rasprave pred prvostupanjskim vijećm.</p>	

		Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH				
41.	Zločin u općini Promina početkom 1993., opt. Nenad Đomlija Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnica iz ožujka 2022. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: sutkinja Višnja Strinić K-rz-2/22	Opt. Nenad Đomlija	Županijski sud u Splitu, donio je 26. svibnja 2023., osuđujuću presudu pod poslovnim brojem K-Rz-2/22, kojom se opt. Nenad Đomlija osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina. Protiv presude je podnesena žalba, i spis se trenutno nalazi na Visokom kaznenom sudu.	Ubijeni: 5 civila
42.	Zločin u Erveniku kod Knina, opt. Goran Vujanić Obnova postupka	Županijsko državno odvjetništvo u Splitu Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku 23.10.1992. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: sudac Zoran Ivanišević	Opt. Goran Vujanić	Županijski sud u Splitu donio je 9. svibnja 2023., odbijajuću presudu pod poslovnim brojem K-Rz-3/21, tako da je pravomoćno okončan postupak 14. kolovoza 2023. Presudom Okružnog suda u Šibeniku broj: K-12/92. od 12.04.1993. godine svi optuženi obuhvaćeni tom optužnicom su osuđeni na kazne zatvora od po 10 godina.	

43.	<p>Zločin u Podlapači/ Breštane kod Udbine, opt. Mirko Radeka i dr.</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Rijeci</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>sudac Domagoj Vučkov, predsjednik Vijeća</p>	<p>I. opt. Mirko Radeka</p> <p>II. opt. Željko Dukić</p> <p>III. opt. Vlado Draganić</p>	<p>Vijeće Županijskog suda u Rijeci donijelo je 21. travnja 2023. godine nepravomoćnu osuđujuću presudu protiv I. opt. Mirka Radeke dok je u odnosu na dvojicu drugih optuženika donesena odbijajuća presuda.</p> <p>I. opt. Mirko Radeka osuđen je na 18 godina zatvora.</p> <p>Protiv II. opt. Željka Dukića i III. opt. Vlade Draganića, odbijena je optužba, nakon što je tužiteljstvo protiv njih odustalo od optužbe.</p>	<p>Ubijene:</p> <p>Kata Begić</p> <p>Anka Vračar</p>
44.	<p>Zločin u srpskim logorima, opt. Vojislav Medić</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku</p> <p>Optužnica ŽDO-a u Zagrebu broj K-DO-317/20 od 03. prosinca 2020. godine</p> <p>Optužnicu zastupa Mirjana Zubčević, zamjenica ŽDO-a u Osijeku</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>sudac Mirko Ljubičić, predsjednik</p> <p>sutkinja Azra Salitrežić, članica</p> <p>sudac Davor Mitrović, član</p> <p>Predmet : K-rz-2/2023</p>	<p>Opt. Vojislav Medić</p> <p>Uhićen u lipnju 2022. pri ulasku iz Srbije u Hrvatsku.</p>	<p>Tijekom 2023. godine održana su 5 ročišta</p>	<p>30 ratnih zarobljenika</p>

45.	Zločin kod Ličkog Osika, Široke Kule Bukovca kod Perušića, opt. Čedo Budisavljević i dr.¹⁸ Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci Optužnica ŽDO Rijeka od 03.01.2018. godine Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Rijeci	I. Opt. Čedo Budisavljević II. Opt. Milan Mirić III. Opt. Radomir Narandžić	Postupak je u fazi rasprave.	
46.	Miniranje brane "Peruća", opt. Borislav Đukić¹⁹ Ponovljeni postupak	Županijsko državno odvjetništvo u Splitu Optužnica broj KT-27/93 od 13. prosinca 1995. Optužnicu zastupa Gordana Haramina Hranilović, zamjenica Glavnog državnog odvjetnika Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: sutkinja Višnja Strinić	Opt. Borislav Đukić, general JNA. Optuženik je uhićen u Tivtu, Crna Gora. Nakon izručenja Hrvatskoj sproveden je u istražni zatvor gdje je i dočekaio nepravomoćnu presudu.	Na javnoj sjednici Vrhovnog suda održanoj 4. svibnja 2022. godine ukinuta je prvostupanjska presuda i predmet je vraćen na ponovni postupak. U prvom ponovljenom postupku, opt. Borislav Đukić je 07. prosinca 2020. godine osuđen na 10 godina zatvora. Prvostupanjska presuda u ponovljenom postupku donesena je 7. prosinca 2020.	Prouzročena ukupna šteta Hrvatskoj elektroprivredi (HEP) od oko 130 milijuna kuna. Izravna je šteta bila 90 milijuna kuna, dok je na sanaciju brane potrošeno 10 milijuna tadašnjih njemačkih maraka.

¹⁸ Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je, nakon provedene istrage, podignulo optužnicu protiv trojice državljana Srbije (1948., 1964. i 1966.) zbog počinjenja kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava odnosno ratni zločin protiv civilnog stanovništva opisan u čl. 120. st. 1. OKZ-a RH u vezi čl. 28. st. 2. tog Zakona, kažnjivo po čl. 120. st. 1. OKZ-a RH. (3. 1. 2018.). Trojicu okrivljenika se tereti da su od 13. do 17. listopada 1991. u Ličkom Osiku (tada preimenovan u Teslingrad), Širokoj Kuli i okolici, obnašajući dužnost zapovjednika Teritorijalne obrane Teslingrad te dužnosti komandira i zamjenika komandira Odjeljenja milicije Teslingrad na teritoriju tada proglašene tzv. SAO Krajine, počinili navedeno kazneno djelo. Tereti ih se da, s obzirom na zapovjedne dužnosti i zaduženi za primjenu ratnih i humanitarnih propisa međunarodnog prava o sigurnosti građanskih osoba tijekom oružanih sukoba, iako su znali, da pripadnici njihovih postrojbi ubijaju preostalo civilno stanovništvo hrvatske nacionalnosti, nisu poduzeli ništa da se nezakonita postupanja spriječe i suzbiju te da se počinitelji ubojstava otkriju i kazne, nego su dopustili da njima podređeni nastave s takvim radnjama pristajući na posljedice njihovih protupravnih radnji. Tako su neutvrđeni pripadnici TO Teslingrad i OM Teslingrad u navedenom razdoblju hicima iz vatrenog oružja usmrtili 22-oje civila na različitim lokacijama u Širokoj Kuli te Bukovcu Perušićkom.

<https://dorh.hr/hr/priopcenja/zupanijsko-drzavno-odvjetnistvu-u-rijeci-podignuta-optuznica-protiv-trojice-okrivljenika>

¹⁹ Nepravomoćna presuda donesena je 23. studenoga 2018. Vrhovni sud je dana 6. prosinca 2019. ukinuo presudu i predmet vratio na ponovno suđenje. Optuženik je 18. srpnja 2015. uhićen u Crnoj Gori na temelju međunarodne tjeralice i 23. veljače 2016. izručen Republici Hrvatskoj. U istražnom zatvoru je od 8. ožujka 2016.

47.	Zločin na području Šibensko-kninske županije, u mjestu Dragišići, opt. Nebojša Popović²⁰ Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnica od 24.08.2015. Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: sutkinja Tea Budimlić	Opt. Nebojša Popović	U navedenom predmetu protiv opt. Nebojše Popovića, tijekom 2023. godine održano šest rasprava	
48.	Zločin na području Kijeva i okolnih mjesta, opt. DMITAR Radinović i dr. Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnica od od 18.10.2017. godine Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: sutkinja Tea Budimlić	I. opt. DMITAR Radinović II. opt. Savo Radinović III. opt. Đuro Radinović	Županijski sud u Splitu, 21. veljače 2023. godine donio je oslobađajuću presudu u odnosu na sve optučenike uslijed smrti svjedoka i nedostatka dokaza.	
49.	Zločin u Škabrnji, opt. MILAN Gnjidić Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnica od 13.12.2018. Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.	Županijski sud u Splitu	Opt. MILAN Gnjidić	Županijski sud u Splitu donio je 29. studenog 2023. oslobađajuću presudu pod poslovnim brojem K-Rz-4/19, te se spis od 4.siječnja 2024., nalazi na Visokom kaznenom sudu povodom žalbe državnog odvjetništva.	

²⁰ Na teret mu se stavlja da je od 4 do 11 sati 24. veljače 1993. godine na području Županije šibensko-kninske, tijekom oružane agresije tzv. JNA i paravojnih snaga iz SR Jugoslavije, te naoružanih srpskih paravojnih postrojbi tzv. Republike Krajine na Republiku Hrvatsku, na tada privremeno okupiranom području Republike Hrvatske postupio protivno odredbama Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. godine, navodi se u priopćenju ŽDO. Okrivljenika se tereti da je kao zapovjednik voda tzv. Vojne policije pri 2. pješadijskoj brigadi zajedno s nekoliko pripadnika svog voda kamionom dovezao šestoricu zarobljenih pripadnika 15. Domobranske pukovnije Hrvatske vojske dopustivši da njemu podčinjeni pripadnici postrojbe nečovječno postupaju prema ratnim zarobljenicima, pa su ih tukli šakama, nogama i kundacima pušaka po cijelom tijelu. Od posljedica ovakvog mučenja preminuo je zarobljeni hrvatski vojnik.

50.	Zločin u Rakovici i Korenici, opt.i dr.²¹ Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Rijeci	I. opt Dragan Bešir II. opt. Slobodan Đorđević		
51.	Zločin u Graberju na području Petrinje, opt. Stojan Kovačević Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, optužnica od 6. listopada 2022. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Zagrebu Broj predmeta: 2K-rz-7/2022 Sutkinja Jadranka Kos, predsjednica vijeća Predmet je u međuvremenu dodijeljen u rad novoimenovanoj sutkinji.	Opt. Stojan Kovačević	Tijekom 2023. godine održano je 1 ročište	Ubijene: Katarina Ovanin i Barica Kušan
52.	Zločin u Trpinji, opt. Zoran Vajić²²	Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, optužnica od 16.07.2013.	Županijski sud u Osijeku	Opt. Zoran Vajić	Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 27. prosinca 2022.	Lišavanju slobode civila hrvatske nacionalnosti,

²¹ Kazneni postupak je započeo 30. srpnja 2021. donošenjem rješenja o provođenju istrage Županijskog državnog odvjetništva u Rijeci. Optužnicom koja je podignuta u ožujku 2023., Župnijsko državno odvjetništvo u Rijeci, dvojicu okrivljenika tereti za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civila, od 8. listopada 1991. do 10. studenog 1991. na području općina Korenica i Rakovica, i to prvookrivljenik u svojstvu zapovjednika Općinskog štaba Teritorijalne obrane Korenica, a drugookrivljenik u svojstvu zapovjednika "Isturenog komandnog mesta" (IKM) 13. Korpusa tzv. JNA na Mukinjama. To kazneno djelo počinili su tijekom koordiniranog napada paravojsnih postrojbi Teritorijalne obrane tzv. SAO Krajine potpomognutih oklopno-mehanimiziranim, topničkim i specijalnim padobransko-diverzantskim postrojbama tzv. JNA i drugih dobrovoljačkih jedinica pod zapovjedništvom "Isturenog komandnog mesta" 13. Korpusa JNA na mjestu Vaganac, Smoljanac, Sertić Poljana, Rastovača i Korana te Drežnik Grad, Lipovača Drežnička, Grabovac, Drežničko Selište, Irinovac, Oštarijski Stanovi, Čatrnja, Brajdić Selo, Lipovac i Rakovicu, koja su bila naseljena pretežito hrvatskim stanovništvom, protivno pravilima međunarodnog prava, izlažući ih neselektivnom granatiranju bez odabira vojnih ciljeva, raznovrsnim topničkim i raketnim oružjem. Tereti ih se da kao zapovjednici nisu, nakon zauzimanja napadnutog teritorija Republike Hrvatske, a najući kako pripadnici njihovih jedinica ubijaju preostalo civilno stanovništvo hrvatske nacionalnosti te pale obiteljske kuće i gospodarske objekte u vlasništvu mještana hrvatske nacionalnosti, poduzeli ništa da se ovakva nezakonita postupanja spriječe, kao ni da se kazne počinitelji, nego su dopustili da njima podređeni nastave s takvim radnjama pristajući na posljedice njihovih protupravnih radnji pa su u tom razdoblju ubijene 32 civilne osobe te je razrušen i spaljen veći broj stambenih i gospodarskih objekata.

²² ŽDO u Osijeku podiglo je optužnicu 16. 6. 2014. protiv desetorice (Stevo Pantić, Milosav Atanacković, Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Ranković, Zoran Gajanin, Simo Stević, Željko Vuković, Miroslav Kovačević i Jerko Mičić) koje tereti da su: "...od 14. septembra pa do kraja novembra 1991. u Trpinji tokom oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavno-pravnog

		<p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.</p>		<p>Izručen iz Republike Francuske 28. prosinca 2022.</p>	<p>donijelo rješenje o nastavku istrage te je 23. siječnja 2023. podignuta optužnica. Optuženik je u međuvremenu nepravomoćno osuđen na 20 godina zatvora. Presuda je donesena 14. veljače 2024.</p>	<p>njihovom zlostavljanju mučenju i usmrćivanju te zlostavljanju, mučenju i usmrćivanju hrvatskih branitelja</p>
53.	<p>Granatiranje Siska i okolice, opt. Milan Čeleketić i dr.</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, optužnica od 25.07.2019.</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p>	<p>I. Opt. Milan Čeleketić</p> <p>II. Opt. Slobodan Tarbuk</p> <p>III. Opt. Žarko Gačića</p> <p>IV. Opt. Milorad Janković</p> <p>V. Opt. Jovan Pavlica</p>	<p>Tijekom 2023. godine održana su 3 ročišta</p>	<p>Poginulo 8 civila</p>
54.	<p>Zločin u Glinskoj Poljani pokraj Petrinje, opt. Simo Mitić i dr.</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, optužnica od 2.11.2022.</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Predsjednica vijeća: Renata Pražetina Kaleb</p>	<p>I. Opt. Simo Mitić</p> <p>II. Opt. Dragan Podunavac</p>		<p>Ubijeno 2 civile</p>

poretka RH te napada udruženih snaga JNA, pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbije na Vukovar, kao pripadnici paravojnih i pararedarstvenih snaga pobunjenika protivno odredbama međunarodnog i humanitarnog prava naređivali i sudjelovali u protuzakonitom lišavanju slobode civila hrvatske nacionalnosti, njihovom zlostavljanju mučenju i usmrćivanju te zlostavljanju, mučenju i usmrćivanju hrvatskih branitelja”ŽDO u Osijeku presudom od 19.12.2014. u prisustvu je proglasilo krivima i osudilo svih deset pomenutih optuženika na kazne zatvora i to: Stevu Pantića i Milosava Atanackovića na po 20 godina zatvora, Milenka Pantića, Đoku Stajića, Zorana Gajanina, Simu Stevića i Jerka Mičića na po 14 godina zatvora, Zorana Rankovića i Željka Vukovića na po 12 godina zatvora, a Miroslava Kovačevića na 5 godina zatvora.

55.	Granatiranje Banskih dvora, opt. Ljubomir Bajić i dr. Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, optužnica od 30.12.2020. ²³	Županijski sud u Zagrebu, Predsjednica vijeća: sutkinja Mirna Barović	Optuženici: Ljubomira Bajić, tadašnji zapovjednik a 5. zrakoplovnog korpusa , Slobodan Jeremića, načelnik za zračnu podršku, Đuro Miličević, načelnik 105. lovačko-bombarderskog avijacijskog puka, Čedomir Kovačević, referent tadašnje kontraobavještajne službe pri nekadašnjem ratnom zrakoplovstvu i protuzračnoj obrani te Ratko Dopuđa i Damir Lukić, pilote koji su počinili napad.		Ročište je bilo zakazano za rujan 2023., no odgođeno je. Rasprava u formalno – pravnom smislu nije započela prema raspoloživim informacijama.
56.	Zločin u bolnici u Kninu, opt. Stevo Plejo i dr.	Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnica od 31.08.2022. ²⁴	Županijski sud u Splitu	I. Opt. Stevo Plejo II. Opt. Željko Grbić		

²³ Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo je pred Županijskim sudom u Zagrebu optužnicu protiv pet državljana Republike Srbije (1939., 1949., 1955., 1951. i 1957.) i jednog državljanina Srbije i Hrvatske (1958.) zbog počinjenja kaznenog djela protiv Republike Hrvatske ubojstvom predstavnika najviših državnih tijela u pokušaju opisanog i kažnjivog po članku 233. KZ-a RH u vezi s člankom 17. stavak 1. i 2. OKZ-a RH, i zbog kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva opisanog i kažnjivog po članku 120. stavak 1. OKZ-a RH. (30. 12. 2020.) Optužnica je potvrđena u prosincu 2022.

Više na linku: <https://dorh.hr/hr/priopcenja/zupanijsko-drzavno-odvjetnistvo-u-zagrebu-podignuta-optuznica-protiv-sestorice>

²⁴ Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je, nakon provedene istrage, u kolovozu 2022. podiglo optužnicu protiv trojice državljana Republike Srbije (1966., 1964. i 1965.) zbog počinjenog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Optužnicom se prvookrivljenika (1966.) tereti da je postupio protivno čl. 3. st. 1. toč. 1. a) i c) i čl. 13. i 14. Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. i odredbama čl. 4. st. 1. i 2. toč. a) i e) Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) od 8. lipnja 1977., kao i odredbama čl. 75. st. 2. a), b) i e) Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol), a da su drugookrivljenik i trećeokrivljenik (1964. i 1965.) postupili protivno odredbama čl. 3. st. 1. toč. 1. a) i c) i čl. 13. i 14. 4 Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949., kao i odredbama čl. 75. st. 2. a), b) i e), čl. 86. i čl. 87. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (ProtokolII).Prvookrivljeniku (1966.) se stavlja na teret da je od 29. rujna 1991. do 2. studenoga 1991. u Kninu, tijekom oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i naoružanih agresorskih srpskih paravojnih

	Suđenje u odsutnosti	Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.	Predsjednik vijeća, sudac Mile Rebić.	III. Opt. Srđan Potkonjak		
57.	Opt. Dražen Arambašić Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvu u Zagrebu Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Zagrebu Predsjednica vijeća: Sanja Nola	Opt. Dražen Arambašić	Postupak u fazi rasprave.	
58.	Zločin u Škabrnji, opt. Zoran Tadić Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Split, optužnica od 2022. godine Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: sutkinja Ankica Boban	Opt. Zoran Tadić		Ubijeno 30 civila i 13 branitelja Škabrnje

postrojbi tzv. SAO Krajine, kao pripadnik SUP-a Knin, raspoređen na osiguranju zarobljenih pripadnika MUP-a RH u bolnici u Kninu, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba mučio ratne zarobljenike. Nakon što su u bolnicu u Kninu dovedena četvorica zarobljenih ranjenih pripadnika (1969., 1967., 1967. i 1969.) MUP-a RH, prvookrivljenik je, tereti ga se, između ostalog, fizički i psihički zlostavljao prvog pripadnika (1969.) odnosno tukao ga kundakom puške po cijelom tijelu i glavi, čelu, nosu, između nogu. Tereti ga se da je fizički zlostavljao drugog pripadnika (1967.), dok je trećeg pripadnika (1969.) tjerao da pije vruću vodu prijeteći mu da će ga ubiti ako to ne učini, a četvrtog pripadnika (1967.) je tukao kundakom tražeći mjesta na kojima je ranjen. Tereti ga se da je dozvoljavao da u sobu, u kojoj su ležali ranjeni zarobljenici, dolaze druge osobe i zlostavljaju ih, a on ih je i psihički zlostavljao, pri čemu su zarobljenici pretrpjeli fizičke ozljede i psihičke patnje. Drugookrivljeniku (1964.) i trećookrivljeniku (1965.) se optužnicom stavlja na teret da su od 14. listopada 1991. do 2. studenoga 1991. u Kninu, tijekom oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i naoružanih agresorskih srpskih paravojski tzv. SAO Krajine, počinili navedeno kazneno djelo. Drugookrivljenika se tereti da je u svojstvu upravitelja Okružnog zatvora u Kninu; formalno odgovornog za primjenu propisa međunarodnog ratnog prava; kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, iako je bio dužan, propustio spriječiti da se ratni zarobljenici muče. Trećookrivljenika se tereti da je kao zatvorski stražar, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, mučio ratne zarobljenike. Nakon što su u Okružni zatvor u Kninu iz bolnice u Kninu dovedena dvojica zarobljenih pripadnika MUP-a RH (1969. i 1967.) drugookrivljenika se tereti da je, znajući da njemu podređeni zatvorski čuvari, pa tako i trećookrivljenik, fizički i psihički muče i zlostavljaju zarobljene pripadnike hrvatske policije; uslijed čega su oni zadobili višestruke tjelesne ozljede s posljedicom trajno narušenog zdravlja; nije poduzeo ništa da takva protuzakonita postupanja spriječi i kazni. Tereti ga se da je time pristao na to da njemu podređene osobe nastave s protupravnim radnjama i njihovim posljedicama. Trećookrivljenika se tereti da je osobno fizički tukao zarobljenog prvog pripadnika (1969.) nanijevši mu tjelesne ozljede. U optužnici je predloženo da se, nakon potvrđivanja optužnice, ovaj postupak spoji sa postupkom na temelju potvrđene optužnice protiv drugookrivljenika i trećookrivljenika zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske i da se protiv okrivljenika provede postupak suđenja u odsutnosti.

		zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.				
59.	Granatiranje Splita i okolice, opt. Mladen Vučeljić i dr. Suđenje u odsutnosti Ponovljeni postupak	Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnica od 21. studenog 1992. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: Sutkinja Ivana Kanaet Samaržić	Opt. Mladen Vučeljić i dr. ²⁵	Vrhovni sud Republike Hrvatske vratio je predmet na ponovni postupak Informacije o prvostupanjskom postupku nalaze se ovdje .	Ubijeni: Dinko Maras, Jure Kalpić, Darko Jurišin i Nikola Perleta Više ranjenih
60.	Zločin u Baranji, opt. Milenko Marić Ponovljeni postupak	Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Osijeku Vijeće za ratne zločine:	Opt. Milenko Marić Optuženik je u dva navrata izručen iz Velike Britanije. Prvi puta u siječnju 2017. Nakon što je Vrhovni sud, u travnju 2018., ukinuo oslobađajuću presudu donesenu u obnovljenom postupku te naložio ponovno suđenje, optuženik je u travnju 2023. opet izručen Hrvatskoj.	Županijski sud u Osijeku donio je 11.09.2023. godine osuđujuću presudu protiv opt. Milenka Marića. Nakon ekstradicije, u obnovljenom postupku, u rujnu 2017. godine (prvotno je u odsutnosti osuđen na 20 godina zatvora), Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku donijelo je oslobađajuću presudu Vrhovni sud RH ukinuo je 2018. prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovni postupak. Optuženik je ponovo izručen radi	

²⁵ Cijelo popis optuženika nalazi se ovdje: <https://documenta.hr/novosti/zlocin-granatiranjem-splita-i-okolice-opt-mile-kandic-i-dr/>

					ponovljenog suđenja u travnju 2023.	
61.	Opt. Jovan Gavranović	Kazneno djelo: Poticanje na agresivni rat, čl. 120. OKZ RH.	Županijski sud u Osijeku Broj predmeta: K-rz-6/22 Predsjednica vijeća, sutkinja Vesna Osmanović	Opt. Jovan Gavranović	Rasprava u tijeku. Pripremno ročište održano 28.09.2023.	
62.	Opt. Miloš Grujić	Kazneno djelo: Ratni zločin protiv civila, čl. 120. OKZ RH.	Županijski sud u Osijeku Broj predmeta: K-rz-3/2012 Predsjednica vijeća, sutkinja Biljana Đilas	Opt. Miloš Grujić	Pripremno ročište održano 27.10.2023.	
63.	Zločin u delu Vukovara zvanog „Sajmište“, opt. Čedo Smiljanić	Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Osijeku Broj predmeta: K-rz-6/2023 Sudac Mladen Radičević, predsjednik vijeća.	Opt. Čedo Smiljanić Uhapšen 21. svibnja 2023. godine na graničnom prijelazu Bačka Palanka – Ilok	Pripremno ročište održano 14. prosinca 2023.	<u>Opt. Smiljanić se tereti da je u septembru 1991. godine tokom „čišćenja“ dela Vukovara, zvanog „Sajmište“, kao pripadnik srpskih paravojnih jedinica, zajedno sa drugim pripadnicima srpskih paravojnih jedinica, protivzakonito zatvarao civilno stanovništvo, nanosio im fizičke povrede i učestvovao u radnjama koje su dovele do usmrćivanja civila, čime je počinio</u>

						<u>krivično delo protiv čovečnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva.</u>
64.	Zločin u Borovo Commerce-u, Opt. Milan Gojković Ponovljeno suđenje	Županijsko državno odvjetništvo iz Osijeka podiglo je optužnicu br. KT-298/92 od 28. prosinca 1995. godine protiv okr. Milana Gojkovića i još trojice okrivljenika. Optužnica je u međuvremenu izmijenjena. Čl. 122. OKZ RH – ratnin zločin protiv ratnih zarobljenika	Županijski sud u Osijeku Predsjednik vijeća: Mladen Radičević K-rz-2/2022	Opt. Milan Gojković, Izručen iz Norveške.	Optuženik je izručen iz Norveške. Obnovljeni postupak nepravomoćno je okončan 23. ožujka 2021., dok je suđenje započelo 10. travnja 2019. Nepravomoćnom presudom proglašen je krivim za prvu i drugu točku optužbe – pomaganje u izdvajanju civila i ratnih zarobljenika. Za treću točke optužnice – ubijanje ratnog zarobljenika Ivana Hižmana, pripadnika PU Varaždinske, okrivljenik je zbog nedostatka dokaza oslobođen optužbe primjenom načela „In dubio pro reo“. Visoki kazneni sud 05. listopada 2021. ukinuo je presudu u oslobađajućem dijelu i naložio ponovno suđenje. Prvotni postupak:	

					Županijski sud u Osijeku donio je u odsutnosti okrivljenika prvostupanjsku presudu br. K-6/96 od 4. prosinca 1996. godine, kojom je sve okrivljenike proglasio krivima i osudio na dugogodišnje kazne zatvora. Opt. Gojković osuđen je na 20 godina.	
--	--	--	--	--	--	--

Nepravomoćno okončani postupci tijekom 2023. godine

	Slučaj / stadij postupka	Optužnica / kazneno djelo / zastupnik optužbe	Sud / vijeće	Okrivljenici / pripadnost postrojbama / pritvor	Presuda	Žrtve
1	Zločin u vukovarskom naselju Sajmište, opt. Zoran Ravančić	Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku KO-DO-15/2021 podignuta 15. lipnja 2021. Optužnicu zastupa Miroslav Kraljević, zamjenik ŽDO-a Osijek Kazneno djelo ratnog zločina	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Mirko Ljubičić, predsjednik Miroslav Jukić, član Vlasta Šimenić Kovač, članica	Opt. Zoran Ravančić	Rasprava pred županijskom sudom u Osijeku započela je 29. studenoga 2021. Postupak je nepravomoćno okončan 10. ožujka 2023. kada je pred Županijskim sudom u Osijeku opt. Zoran Ravančić oglašen krivim te osuđen na zatvorsku kaznu u	Ubijeno 7 civila

		protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH			trajanju od 4 godine i 6 mjeseci.	
2	<p>Zločin u Osijeku, opt. Branimir Glavaš i dr.²⁶</p> <p><i>(Kazneni postupak se vodi pod nazivom opt. Gordana Getoš Magdić i dr.)</i></p> <p>Ponovljeni postupak</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, optužnica broj K-DO-105/06, od 22. ožujka 2017.</p> <p>Optužnicu zastupa Robert Petrovečki, zamjenik Županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisan i kažnjiv po članku 120. stavku 1. OKZ-a RH</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu.</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Tanja Pavelin (imenovana je za sutkinju Visokog kaznenog suda. Dužnost je preuzela 01.01. 2021.</p> <p>Predsjednik izmijenjenog vijeća: Dražen Kevrić</p>	<p>I. opt. Branimir Glavaš,</p> <p>II. opt. Ivica Krnjak,</p> <p>III. opt. Gordana Getoš Magdić,</p> <p>IV. opt. Mirko Sivić,</p> <p>V. opt. Dino Kontić,</p> <p>VI. opt. Tihomir Valentić,</p> <p>VII. opt. Zdravko Dragić.</p> <p>Rješenjem od 5. lipnja 2008. postupak protiv IV-opt. Mirka Sivića je razdvojen.</p> <p>Postupak protiv opt. Ivica Krnjaka, i opt. Tihomira Valentića je obustavljen zbog smrti.</p>	<p>Tijekom 2023. vođen je ponovljeni postupak pred prvostupanjskim vijećem.</p> <p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu, u ponovljenom kaznenom izreklo je dana 27. listopada 2023. godine nepravomoćnu osuđujuću presudu.</p> <p>Svi okrivljenici su proglašeni krivima i osuđeni na bezuvjetne kazne zatvora, koje su u odnosu na kazne odmjerene presudom donesenom u prijašnjem pravomoćno okončanom kaznenom postupku umanjene. Okr. Branimir Glavaš nepravomoćno je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od</p>	<p>Žrtve zločina u garažama Sekretarijata za narodnu obranu (SNO) – slučaj „Garaže“:</p> <p>- Nikola Vasić, pretučen, Čedomir Vučković, smrtno stradao;</p> <p>Žrtve zločina u tzv. Slučaju „Selotejp“:</p> <p>Ubijeni: Branko Lovrić, Alija Šabanović, Milutin Kutlić, Svetislav Vukajlović, Bogdan Počuča, nepoznata ženska osoba;</p> <p>Radoslav Ratković, preživio likvidaciju.</p>

²⁶ Više informacija o postupku nalazi se ovdje: <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-osijeku/>

					7 godina, no protiv optuženika nije određen obvezan istražni zatvor.	
3.	Zločin u Gornjem Vakufu/Uskoplje, BiH, opt. Marko Radić	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu</p> <p>Optužnica ŽDO-a u Sisku, K-DO-15/06, od 30. lipnja 2009. godine.</p> <p>Optužnicu zastupa Robert Petrovečki, zamjenik ŽDO-a u Zagrebu</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.</p> <p>Broj predmeta: 3 K-rz-8/2002</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>Sutkinja Tamara Pleše, predsjednica</p> <p>sudac Marijan Garac, član</p> <p>sudac Vinko Mioč, član</p>	Opt. Marko Radić	<p>Prvostupanjsko vijeće Županijskog suda u Zagrebu 17. ožujka 2023. godine donijelo je oslobađajuću presudu kojom se optuženi Marko Radić oslobađa optužbe.</p> <p>Suđenje je započelo u siječnju 2023., a prvostupanjska presuda donesena je 17. ožujka 2023.</p>	//
	Zločin u Novoj Drenčini, opt. Dean Tišma Ponovljeno suđenje Suđenje u odsutnosti	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku, broj K-DO-50/12, od 30. listopada 2009.</p> <p>Optužnicu zastupa: Sanja Jaguš, zamjenica</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Renata Pražetina Kaleb, predsjednica,</p> <p>Jasna Smiljanić, članica</p> <p>Petar Šakić, član</p>	Opt. Dean Tišma	<p>Županijski sud u Zagrebu je 03. srpnja 2023. donio osuđujuću presudu kojom se opt. Dean Tišma proglašava krivim te osuđuje na 5 godina i 6 mjeseci zatvora.</p> <p>Vrhovni sud Republike Hrvatske</p>	//

		<p>Županijske državne odvjetnice u Sisku</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čl.120. st.1. OKZRH</p>			<p>je na sjednici održanoj 7. srpnja 2022. predmet u odnosu na opt. Deana Tišmu vratio na ponovno suđenje i odluku dok je u odnosu na opt. Nikolu Lađevića i opt. Predraga Radišića, potvrdio prvostupanjsku presudu te je ona u odnosu na ovu dvojicu okrivljenika postala pravomoćna.</p>	
	<p>Zločin u mjestima Doboševica i Topolje, opt. Svetozar Okanović</p>	<p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OK ZRH</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Zdenka Leko, predsjednica</p> <p>Azra Salitrežić, članica</p> <p>Davor Mitrović, član</p>	<p>Opt. Svetozar Okanović</p> <p>Uhićen u Norveškoj te ekstradiran Hrvatskoj.</p>	<p>Vijeće Županijskog suda u Osijeku je 03. travnja 2023. donijelo, a 05. travnja 2023. objavilo presudu kojom je opt. Svetozar Okanović osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine.</p>	
	<p>Zločin u mjestu Rosulje, Hrvatska Kostajnica, opt. Jovan Baljak</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva broj K-DO-26/2022 od 11. ožujka 2022.</p> <p>Zastupnica optužbe: Vlasta Tomašković, zamjenica Županijskog</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Jadranka Kos, predsjednica</p> <p>Erna Draženčić, članica</p> <p>Lidija Vidjak, članica</p>	<p>Opt. Jovan Baljak</p>	<p>Opt. Jovan Baljak je na Županijskom sudu u Zagrebu 03. listopada 2023. oslobođen optužbe za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.</p>	<p>Žrtva:</p> <p>Josip Levak</p>

		državnog odvjetnika Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OK ZRH			Rasprava je započela 10. studenoga 2022. čitanjem optužnice Županijskog državnog odvjetništva.	
	Zločin u Kostriću, opt. Stevo Džakula i dr.²⁷ Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu Optužnica ŽDO Zagreb broj K-DO-44/16 od 24.11.2017 Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: sutkinja Saša Lui, predsjednica sutkinja Tamara Pleše, članica sutkinja Iva Gradiški Lovreček, članica	I. Opt. Stevo Džakula, II. Opt. Dubravko Arambašić III. Opt. Nikola Bogdanović IV. Opt. Mile Milinović V. Opt. Vlado Gavrilović VI. Opt. Veselin Božović VII. Opt. Dragan Pendić VIII. Opt. Žikica Pendić IX. Opt. Zdravko Matijašević	Vijeće Županijskog suda u Zagrebu 10. veljače 2023. godine donijelo je oslobađajuću presudu protiv svih optuženika.	Ubijeni: 15 civila, 4 muškaraca, 9 žena i 2 djece
	Zločin na Veleprometu,	Optužnica Županijskog državnog	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće:	Opt. Dušan Vučin	Optuženik je uhićen u rujnu 2021. U istražnom zatvoru	Žrtve ²⁸

²⁷ <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-kostricu-opt-stevo-dzakula-i-dr-sudenje-u-odsutnosti/>

²⁸ Optuženi je kao pripadnik srpskih paravojnih formacija, zajedno s više drugih nepoznatih pripadnika srpskih paravojnih formacija, nakon što je jedan od njih kundakom puške snažno udario oštećenika (1967) u predjelu glave pa je oštećenik pao na tlo, nastavili ga udarati rukama i nogama obuvenim u vojničke čizme po cijelom tijelu, a pojedini od njih su ga tukli metalnim šipkama, kundacima pušaka, dok mu je jedan od njih odrezao pramen kose i pritom mu zarezao lijevo uho, pri čemu je oštećeni tokom opisanog zlostavljanja trpio velike bolove te mu je slomljeno više rebara i zadobio je višestruke povrede glave.

	<p>opt. Dušan Vučina</p>	<p>odvjetništva u Osijeku</p> <p>Zastupnik optužbe: Miroslav Dasović, zamjenik Županijskog državnog odvjetnika iz Osijeka</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila iz čl. 120/1. Osnovnog krivičnog zakona (OKZ) RH</p>	<p>Mirko Ljubičić, predsjednik Vlasta Šimenić Kovač, članica Mario Kovač, član</p>	<p>Optuženik je uhićen u rujnu 2021. U istražnom zatvoru bio je do svibnja 2022. kada je uz jamstvo pušten da se brani sa slobode.</p>	<p>bio je do svibnja 2022. kada je uz jamstvo pušten da se brani sa slobode.</p> <p>Županijski sud u Osijeku donio je 05. rujna 2023. godine osuđujuću presudu.</p>	
	<p>Zločin u mjestu Vardarac, Baranja, opt. Milorad Trivunović²⁹</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku podignuta 2. kolovoza 2022.</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OK ZRH</p> <p>Predmet: K-rz-7/2022</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Sudsko vijeće:</p> <p>Davor Mitrović, predsjednik Miroslav Rožac, član Zvonko Vekić, član</p>	<p>Opt. Milorad Trivunović</p>	<p>Prvostupanjska presuda kojom je optuženik oglašen krivim i osuđen na 6 godina zatvora, javno je objavljena 13. veljače 2023. godine.</p> <p>Postupak je u međuvremenu pravomoćno okončan.</p> <p>Rasprava je započela 24. listopada 2022. čitanjem optužnice Županijskog državnog</p>	<p>Žrtve: Boris Dudaš</p>

²⁹ <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-baranji-opt-milorad-trivunovic/>

					odvjetništva u Osijeku. Optuženik je uhićen 7. veljače 2022. godine prilikom ulaska iz Srbije u Hrvatsku, od kada se nalazi u istražnom zatvoru u Osijeku.	
Zločin u mjestu Kričke kod Drniša, opt. Đorđe Hršum Suđenje u odsutnosti	Županijsko državno odvjetništvo u Šibeniku ³⁰ rješenjem od 26. ožujka 1996. godine otvorilo je istragu protiv Hršum Đorđa i Tumara Milovana Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OK ZRH Predmet: K-rz-7/2017	Županijski sud u Splitu Sutkinja Ankica Boban, predsjednica vijeća.	Opt. Đorđe Hršum	Županijski sud u Splitu donio je 14. prosinca 2023. godine prvostupanjsku presudu kojom se optuženi Đorđe Hršum proglašava krivim te osuđen na zatvorsku kaznu u trajanju od 12 godina. Odustalo se od kaznenog progona protiv II. okrivljenika.	Žrtva: Nikola Barišić	
Zločin nad civilima u Karancu, opt. Dragan Mitrović	Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, K-rz- 4/22 od 30.03.2022.	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Sutkinja Zdenka Leko, predsjednica Vijeća	Opt. Dragan Drago Mitrović Okrivljenik je uhićen u siječnju 2022. u	Optuženik je 01. ožujka 2023. godine pred Županijskim sudom u Osijeku nepravomoćno	//	

³⁰ Postupak je zbog izmjena propisa o nadležnosti u postupcima za ratne zločine tijekom 2011. ustupljen Županijskom odvjetništvu u Splitu, koje je 18. svibnja 2016. godine pred Županijskim sudom u Splitu protiv optuženog podiglo optužnicu zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

		Kazneno djelo ratnog zločina protiv civila iz čl. 120/1 OKZ RH		zagrebačkoj zračnoj luci.	osuđen na 3 godine zatvora.	
	Opt. Desimir Ivanež i opt. Saša Ivaneža Suđenje u odsutnosti	K-rz-6/17 Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čl.120. st. 1. OKZ RH	Županijski sud u Splitu Sutkinja Višnja Strinić	Opt. Desimir Ivanež Opt. Saša Ivanež	Županijski sud u Splitu donio je 12. srpnja 2023. prvostupanjsku presudu kojom je okrivljenik Desimir Ivanež osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina, a Saša Ivanež na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i 6 mjeseci	//
	Zločin u Lađevcima i Cicvarama, opt. Davor Mandić Obnova postupka Suđenje u odsutnosti	Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čl.120. st.1. OKZRH	Županijski sud u Splitu Mile Rebić, sudac	Opt. Davor Mandić Optuženik je inicirao obnovu postupku.	Županijski sud u Splitu, 15. svibnja 2023. godine donio je oslobađajuću presudu. Obnovljeni postupak započeo je 19. listopada 2022. Optuženi je u odsutnosti osuđen na 8 godina zatvora u travnju 1993. (postupak protiv opt. Rajka Macure i dr.). Presudu je potvrdio Vrhovni sud RH.	//

	<p>Zločin u općini Promina početkom 1993., opt. Nenad Đomlija</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnica iz ožujka 2022.</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Splitu</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>sutkinja Višnja Strinić K-rz-2/22</p>	<p>Opt. Nenad Đomlija</p>	<p>Županijski sud u Splitu, donio je 26. svibnja 2023., osuđujuću presudu pod poslovnim brojem K-Rz-2/22, kojom se opt. Nenad Đomlija osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.</p> <p>Protiv presude je podnesena žalba, i spis se trenutno nalazi na Visokom kaznenom sudu.</p>	<p>Ubijeni: 5 civila</p>
	<p>Zločin u Erveniku kod Knina, opt. Goran Vujanić</p> <p>Obnova postupka</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Splitu</p> <p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku 23.10.1992.</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Splitu</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>sudac Zoran Ivanišević</p>	<p>Opt. Goran Vujanić</p>	<p>Županijski sud u Splitu donio je 9. svibnja 2023., odbijajuću presudu pod poslovnim brojem K-Rz-3/21, tako da je pravomoćno okončan postupak 14. kolovoza 2023.</p> <p>Presudom Okružnog suda u Šibeniku broj: K-12/92. od 12.04.1993. godine svi optuženi obuhvaćeni tom optužnicom su osuđeni na kazne zatvora od po 10 godina.</p>	

	<p>Zločin u Podlapači/ Breštane kod Udbine, opt. Mirko Radeka i dr.</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Rijeci</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>sudac Domagoj Vučkov, predsjednik Vijeća</p>	<p>I. opt. Mirko Radeka</p> <p>II. opt. Željko Dukić</p> <p>III. opt. Vlado Draganić</p>	<p>Vijeće Županijskog suda u Rijeci donijelo je 21. travnja 2023. godine nepravomoćnu osuđujuću presudu protiv I. opt. Mirka Radeke dok je u odnosu na dvojicu drugih optuženika donesena odbijajuća presuda.</p> <p>I. opt. Mirko Radeka osuđen je na 18 godina zatvora.</p> <p>Protiv II. opt. Željka Dukića i III. opt. Vlade Draganića, odbijena je optužba, nakon što je tužiteljstvo protiv njih odustalo od optužbe.</p>	<p>Ubijene:</p> <p>Kata Begić</p> <p>Anka Vračar</p>
	<p>Zločin na području Kijeva i okolnih mjesta, opt. Dmitar Radinović i dr.</p> <p>Suđenje u odsutnosti</p>	<p>Županijsko držano odvjetništvo u Splitu, optužnica od 18.10.2017. godine</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120/1 OKZ RH</p>	<p>Županijski sud u Splitu</p> <p>Vijeće za ratne zločine:</p> <p>sutkinja Tea Budimlić</p>	<p>I. opt. Dmitar Radinović</p> <p>II. opt. Savo Radinović</p> <p>III. opt. Đuro Radinović</p>	<p>Županijski sud u Splitu, 21. veljače 2023. godine donio je oslobađajuću presudu u odnosu na sve optučenike uslijed smrti svjedoka i nedostatka dokaza.</p>	
	<p>Zločin u Škabrnji, opt. Milan Gnjidić</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnica od 13.12.2018.</p>	<p>Županijski sud u Splitu</p>	<p>Opt. Milan Gnjidić</p>	<p>Županijski sud u Splitu donio je 29. studenog 2023. oslobađajuću</p>	

	Suđenje u odsutnosti	Kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.			presudu pod poslovnim brojem K-Rz-4/19, te se spis od 4.siječnja 2024., nalazi na Visokom kaznenom sudu povodom žalbe državnog odvjetništva.	
	Zločin u Dardi, opt. Branko Vukosavljević Ponovljeni postupak Suđenje u odsutnosti	Optužnicu zastupa Županijsko državno odvjetništvo iz Osijeka Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čl.120. st. 1. OKZ RH	Županijski sud u Osijeku Sudsko vijeće: Sudac Mirko Ljubičić, predsjednik Vijeća, Suci Damir Krahulac i Ivan Vulić, članovi Broj predmeta: K-rz-7/2021	Okr. Branko Vukosavljević	Nepravomoćna presuda donijeta je 1. ožujka 2022., Optuženik je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina. Visoki kazneni sud ukinuo je presudu i naložio ponovno suđenje. Presuda u ponovljenom postupku donesena je 20. lipnja 2023. Optuženik je osuđen na 10 godina zatvora.	

Pravomoćno okončani postupci tijekom 2023. godine

	Slučaj / stadij postupka	Datum održane sjednice VSRH/VKS	Komentar	Više informacija
1.	Prosinački zločin u Joševici, opt. Dušan Žarković i dr.	Vrhovni sud Republike Hrvatske 15. veljače 2023.	Vrhovni sud Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 15. veljače 2023., djelomično prihvatio žalbu državnog odvjetnika te preinačio prvostupanjsku presudu u osuđujućem dijelu u odluci o kazni na način da se opt. Dušan Žarković i opt. Bogdan Jednak, za kazneno djelo iz članka 120. st. 1. OKZ RH, zbog kojeg su prvostupanjskom presudom proglašeni krivim i osuđeni na zatvorske kazne u trajanju od po 15 godina za svakog optuženika, na temelju istog zakonskog propisa, osuđuju na kazne zatvora od po 20 godina.	Dostupno ovdje: https://documenta.hr/en/novosti/prosinacki-zlocin-u-josevici/
2.	Zločin u Bršadinu, opt. Radovan Karagić i dr.	Visoki kazneni sud 05.04.2023.	Prvostupanjska presuda donesena 26. srpnja 2022. potvrđena je na sjednici Visokog kaznenog suda 05. travnja 2023. godine. Obojica optuženika osuđena su na po 5 godina zatvora.	Dostupno ovdje: https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-brsadinu-u-odsutnosti/
3.	Zločin u Varaždinu, opt. Vladimir Trifunović i dr.	Vrhovni sud Republike Hrvatske	Visoki sud Republike Hrvatske potvrdio je oslobađajuću presudu donesenu 29.03.2021.	Dostupno ovdje: https://documenta.hr/en/novosti/zlocin-u-varazdinu-opt-vlado-trifunovic-i-dr/
4.	Zločin u bjelovarskoj kasarni opt. Jure Šimić	Vrhovni sud Republike Hrvatske 14.06.2023.	Visoki sud Republike Hrvatske potvrdio je oslobađajuću presudu donesenu 02.10.2019.	Dostupno ovdje: https://documenta.hr/en/novosti/jure-simic-nepravomocno-osloboden-optuzbe-za-ratni-zlocin-nad-ratnim-zarobljenicim-u-bjelovaru/
5.	Zločin u Baranji (Vardarac), opt. Milorad Trivunović	Visoki kazneni sud	Visoki kazneni sud potvrdio je presudu I. stupnja	Dostupno ovdje: https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-baranji-vardarac-opt-milorad-trivunovic/

6.	Raketiranje Zagreba, Karlovca i Jastrebarskog, opt. Milan Martić i dr.	Vrhovni sud Republike Hrvatske 05.07.2023.	Visoki sud Republike Hrvatske, 05.07.2023. godine potvrdio je prvostupanjsku presudu donesenu 05.03.2020.	Dostupno ovdje: https://documenta.hr/en/novosti/raketiranje-zagreba-karlova-i-jastrebarskog/
7.	Opt. Goran Vujanić	Visoki kazneni sud 14.08.2023.	Visoki kazneni sud potvrdio je odbijajuću presudu	//
8.	Zločin u Negoslavcima i Petrovcima, opt. Mirko Demonjić	Visoki kazneni sud 06.09.2023.	Visoki kazneni sud potvrdio je osuđujuću presudu na 8 godina zatvora, donesenu u prosincu 2022. godine.	//
9.	Zločin u Joševici opt. Bogdan Jednak	Vrhovni sud Republike Hrvatske, III. stupnja 21.09.2023.	Visoki sud Republike Hrvatske potvrdio je presudu II. stupnja	Dostupno ovdje: https://documenta.hr/en/novosti/prosinacki-zlocin-u-josevici/
10.	Zločin u Manjači, opt. Ratko Andrić	Visoki kazneni sud 13.12.2023.	Prvostupanjska presuda donesena 09.11.2022., a javno je objavljena 11.11.2022. optuženik je oglašen krivim i osuđen na 15 godina zatvora.	Dostupno ovdje: https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-logoru-manjaca-opt-ratko-andric-sudenje-u-odsutnosti/
11.	Zločin u Drnišu, opt. Duško Vojnović	Visoki kazneni sud 01.03.2023.	Visoki kazneni sud, na sjednici održanoj 01. ožujka 2023. godine, ukinuo je oslobađajuću presudu donesenu u prosincu 2021. te odredio ponovljeno suđenje	Dostupno ovdje: https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-drnisu-obnova-postupka/